

ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ!

Κάνε τις αγορές σου με κάρτες της Ελληνικής Τράπεζας και διεκδίκησε τις προσωπικές απολαύσεις που πάντα ονειρευόσουν!*

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΣ CHEF | ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ SPA ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ | VIP ΒΡΑΔΙΑ ΜΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΟΔΗΓΟ
 ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΣ ΣΤΥΛΙΣΤΑΣ | ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΗΣ-ΔΙΑΤΡΟΦΟΛΟΓΟΣ
 ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ CITY BREAK | ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΣ GADGET GURU

1 ΑΓΟΡΑ = 1 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Διάρκεια Διαγωνισμού: 26/06-06/08/2017

*Εξαιρούνται οι προπληρωμένες κάρτες. Ισχύουν ειδικοί όροι και προϋποθέσεις για κάθε δώρο.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

VISA

www.hellenicbank.com

8000 9999

@HellenicBankOfficial

@HellenicBank

Hellenic Bank

Hellenic Bank

ΑΠΑΝΤΑ ΜΕ ΣΥΜΜΑΧΙΕΣ Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΙΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΓΚΥΡΑΣ

Διπλωματικό σκάκι για τον «Ονησίφορο»

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΕΝΗΤΑΞ

ΤΗΝ ΩΡΑ ΠΟΥ Η ΤΟΥΡΚΙΑ ΔΕΣΜΕΥΕΙ ΠΑΡΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΑΟΖ, ΓΙΑ ΝΑ «ΚΟΒΟΥΝ» ΒΟΛΤΕΣ ΤΑ ΠΛΟΙΑ ΤΗΣ, Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΔΙΑΤΗΡΕΙ ΧΑΜΗΛΟΥΣ ΤΟΝΟΥΣ, ΣΥΝΕΧΙΖΟΝΤΑΣ, ΑΠΡΟΣΚΟΠΤΑ, ΤΗ ΓΕΩΤΡΗΣΗ ΣΤΟ ΤΕΜΑΧΙΟ 11

Το θερμόμετρο κτυπάει κόκκινο, όπως και οι προκλήσεις των Τούρκων εντός της κυπριακής ΑΟΖ, αλλά το τρυπάνι της πλωτής εξέδρας «West Capella» συνεχίζει, απόπτο, να βυθίζεται στο κοίτασμα «Ονησίφορος» του θαλάσσιου τεμαχίου 11 της Δημοκρατίας. Στο πλοίο-γεωτρήσιμο εργάζονται πέραν των 180 ατόμων, το τεχνικό προσωπικό που ασχολείται αποκλειστικά με τη γεώτρηση, καθώς και το πλήρωμα που μοναδική αποστολή έχει να παρέχει κάθε διευκόλυνση σε όσους εργάζονται πάνω σε αυτό. Ελικόπτερα και σκάφη πηγαίνονται από την εξέδρα στο λιμάνι και το αεροδρόμιο Λάρνακας, ανεφοδιάζοντας την εξέδρα με καύσιμα, εξοπλισμό, τρόφιμα και νερό για το προσωπικό.

Η δομή στο δυνητικό κοίτασμα «Ονησίφορος» εκτιμάται ότι είναι ανθρακική, όμοιου τύπου με του κοιτάσματος «Zor» της Αιγύπτου. Είναι η πρώτη φορά στην κυπριακή ΑΟΖ που γίνεται γεώτρηση σε ανθρακικό στόχο και άρα έχει μεγάλη σημασία να ανιχνευθούν όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες, με σκοπό να εξετασθεί η θεωρία ύπαρξης αυτού του πετρελαιοειδούς συστήματος στη δική μας ΑΟΖ.

Σε περίπτωση που υπάρξει ανακάλυψη φυσικού αερίου στον «Ονησίφορο», θα ακολουθήσουν επιβεβαιωτικές γεωτρήσεις για τον προσδιορισμό των ποσοτήτων. Μια ανακάλυψη, ανεξαρτήτως μεγέθους, θα βελτιώσει επίσης και τις πιθανότητες άλλων ανακαλύψεων, σε άλλες ανθρακικές δομές που έχουν ήδη εντοπισθεί.

Οι εργασίες αναμένεται να ολοκληρωθούν σε 70 περίπου ημέρες, με μέγιστο γεωτρητικό βάθος τα 4.250 μέτρα περίπου κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας και

βάθος νερού στη θέση της γεώτρησης τα 1.698 μέτρα. Τότε θα διαφανεί αν όντως υπάρχουν εντός του «Ονησίφορος» υδρογονάνθρακες, και τότε θα υπολογιστεί το ακριβές μέγεθος της ανακάλυψης. Σημειώνεται πως η κοινοπραξία TOTAL-ENI αποφάσισε να επανεξετάσει το δυναμικό του τεμαχίου «11», μετά την ανακάλυψη του μεγάλου κοιτάσματος «Zor» στην αιγυπτιακή ΑΟΖ το 2015 και το οποίο απέχει μόλις έξι χιλιόμετρα από τεμάχιο «11», δημιουργώντας αισιοδοξία για εξεύρεση κοιτασμάτων.

«Χοντραίνει» τα επικοινωνιακά παιχνίδια η Άγκυρα

Ακολουθώντας την ίδια πρακτική που εφάρμοσε και στις προηγούμενες

γεωτρήσεις της Δημοκρατίας, η Τουρκία εξέδωσε, πριν από λίγες ημέρες, νέα παράτυπη NAVTEX.

Αφορά τη διενέργεια νέων οσειογραφικών ερευνών από το σκάφος «Μπαρμπαρός», που πλέει σχεδόν ένα μήνα μεταξύ των οικοπέδων 6 και 7. Η περιοχή που δεσμεύει η Τουρκία ξεκινά παράλληλα με τον άξονα Πάφος - Πισσούρι και σε απόσταση δεκαεπταεφών ναυτικών μιλίων από τις ακτές και εκτείνεται δυτικά και νότια. Πρόκειται για περιοχή μήκους 95 χιλιομέτρων και πλάτους 85 χιλιομέτρων, που καλύπτει τμήματα των τεμαχίων 1, 6 και 7. Οι έρευνες του «Μπαρμπαρός», σύμφωνα με την παράτυπη ειδοποίηση, θα ολοκληρωθούν στα μέσα Δεκεμβρίου. Την ίδια ώρα, σύμφωνα με πληροφορίες

ες, αυξήθηκε η παρουσία του τουρκικού πολεμικού ναυτικού στην κυπριακή ΑΟΖ. Εκτός από τη φρεγάτα «Ιμβρος», βρίσκεται στην περιοχή του οικοπέδου 11 και μια κορβέτα, που απέπλευσε, την περασμένη βδομάδα, από το κατεχόμενο λιμάνι της Αμμοχώστου.

Απαντά σε διπλωματικό επίπεδο η Κυβέρνηση

Η Κυβέρνηση, ως απάντηση στην Άγκυρα, προχώρησε στην έκδοση οδηγίας που ακυρώνει την τουρκική NAVTEX, ενώ προβαίνει και σε διπλωματικού επιπέδου, ενέργειες. «Καρπός» των κινήσεων στη «οσκακίρα» της διπλωματίας ήταν η επίσκεψη της Γαλλίδας Υπουργού Άμυνας στο νησί την περασμένη εβδομάδα, αλλά και

η παρουσία δύο γαλλικών φρεγάτων στη θάλασσα περιοχή της Λάρνακας. Έμπρακτη είναι και η στήριξη της Ελλάδας. «Η Τουρκία είναι μια χώρα που δυσκολεύεται να προσαρμοστεί στο διεθνές δίκαιο. Δουλειά των Υπουργών Εξωτερικών είναι να τη βοηθήσουν να καταλάβει τις υποχρεώσεις της», είχε δηλώσει την Τρίτη, κατά την επίσκεψή του στην Κύπρο, ο Έλληνας Υπουργός Εξωτερικών, Νίκος Κοτζιάς. Την ίδια ώρα, διατηρώντας χαμηλούς τόνους, η Κυβέρνηση δεν δίνει λεπτομέρειες σε σχέση με τις εργασίες στο οικοπέδο 11, σε μια προσπάθεια να μη δίνει αφορμές στην Τουρκία για να εντείνει τις προκλήσεις. Από την άλλη, η συμμετοχή ξένων εταιρειών - κολοσσών στο ενεργειακό πρόγραμμα της Δημοκρατίας αποτελεί ακόμη έναν λόγο για την Τουρκία να περιοριστεί στα επικοινωνιακά παιχνίδια. Η ουσία είναι ότι οι εργασίες του γεωτρήσιμου West Capella στο κοίτασμα «Ονησίφορος» συνεχίζονται κανονικά.

Πολυσύνθετο το θέμα του αγωγού

Το θέμα της δημιουργίας του αγωγού φυσικού αερίου East Med από το τρίπτυχο Κύπρος - Ισραήλ - Ελλάδα θεωρείται πολυσύνθετο και πολυεπίπεδο. Η Τουρκία έχει τις δικές της βλέψεις και βρίσκεται σε παράλληλες επαφές με το Ισραήλ για τη δημιουργία του δικού της αγωγού. Η Κυπριακή Δημοκρατία δηλώνει πως ο τουρκικός αγωγός δεν μπορεί να κατασκευαστεί χωρίς τη συγκατάθεση της Δημοκρατίας, καθώς θα περνά από τη δική της ΑΟΖ. Πέρα από τη νομική πτυχή και εμπορική πτυχή, υπάρχει και η πολιτική πτυχή, η οποία θα παίξει ουσιαστικό ρόλο στην απόφαση του Ισραήλ, το οποίο προς το παρόν διατηρεί ουδέτερη στάση, μέχρι να καταλήξει στην πιο συμφέρουσα πρόταση.

Φεύγει για σπουδές στο Ηνωμένο Βασίλειο;

Άνοιξε τον φοιτητικό του λογαριασμό κατευθείαν από Κύπρο, σε στερλίνες.

Με την κάρτα νέων 18-25, ανοίγεις φοιτητικό λογαριασμό στην Τράπεζα Κύπρου UK από Κύπρο, χωρίς επίσκεψη σε Τράπεζα στο Ηνωμένο Βασίλειο.

- Δωρεάν χρεωστική κάρτα VISA σε στερλίνες.
- Δωρεάν αναλήψεις από όλες τις ATM των Τραπεζών στο Ηνωμένο Βασίλειο.

- Δωρεάν μεταφορά χρημάτων.
- Χωρίς προμήθεια συναλλάγματος.

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις. Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να απορρίψει οποιαδήποτε αίτηση κατά την κρίση της.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΠΟΥ ΔΙΕΞΗΓΑΓΕ Η CMRC CYPRONETWORK LTD

Στα χαμηλά η εμπιστοσύνη των πολιτών στους Θεσμούς

ΜΑΡΙΟΣ ΑΔΑΜΟΥ

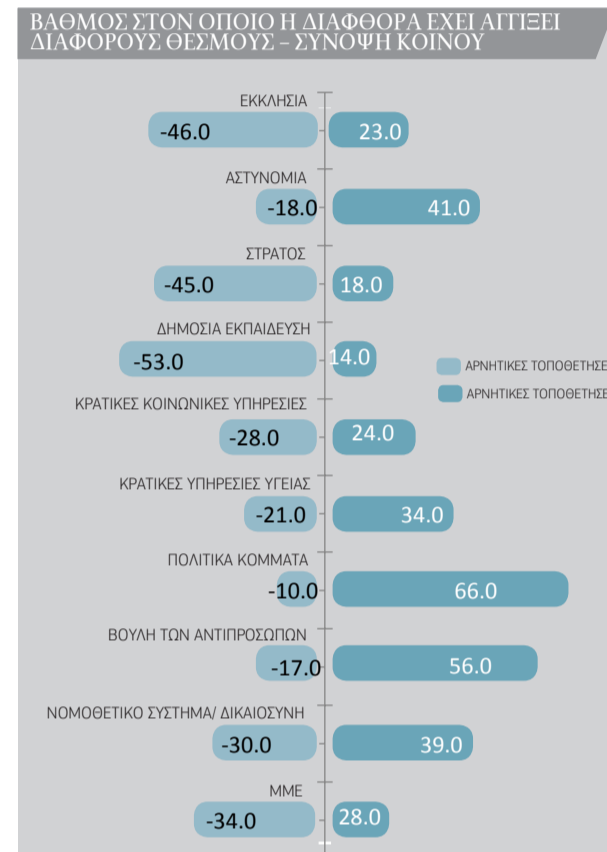
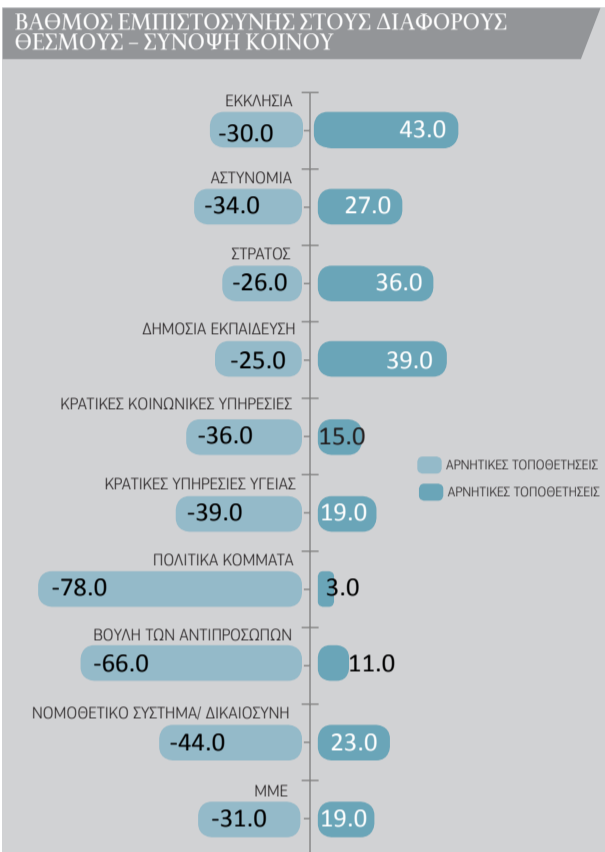

ΠΟΛΙΤΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΔΕΝ ΕΜΠΙΣΤΕΥΟΝΤΑΙ ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ, ΑΦΟΥ ΘΕΩΡΟΥΝ ΟΤΙ Η ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΕΧΕΙ ΑΓΓΙΞΕΙ ΠΟΛΥ ΤΟΥΣ ΕΝ ΛΟΓΩ ΘΕΣΜΟΥΣ

Η αποκάλυψη μεγάλων σκανδάλων και φαινομένων διαφθοράς τα τελευταία χρόνια έχει οδηγήσει την εμπιστοσύνη των πολιτών αλλά και των επιχειρηματιών προς τους διάφορους Θεσμούς, στα... τάρταρα. Αυτό είναι το κεντρικό εύρημα Έρευνας Αγοράς για τους Θεσμούς στη χώρα μας, που διεξήγαγε η εταιρεία CMRC Cypronetwork Ltd. Η εν λόγω έρευνα διεξήχθη μεταξύ 1ης και 21ης Ιουνίου, με δείγμα χιλίων ατόμων και τετρακοσίων επιχειρήσεων. Η επιλογή του δείγματος έγινε με τη μέθοδο της τυχαίας πολυσταδιακής στρωματοποιημένης δειγματοληψίας και η συλλογή των στοιχείων έγινε με προσωπικές συνεντεύξεις στα νοικοκυριά χρησιμοποιώντας ένα δομημένο ερωτηματολόγιο.

Τα ευρήματα

Βάσει των ευρημάτων της έρευνας, παρόλο που ο βαθμός εμπιστοσύνης προς τους διάφορους Θεσμούς κυμαίνεται σε σχετικά χαμηλά επίπεδα (κοντά στο μέτριο), το ευρύ κοινό φαίνεται να εμπιστεύεται ελαφρώς περισσότερο τους Θεσμούς της Εκκλησίας, του Στρατού και της Δημόσιας Εκπαίδευσης (μέσος όρος 3,1 αντίστοιχα). Η τάση δεν διαφοροποιείται σημαντικά σε σχέση με τον επιχειρηματικό κόσμο, που εμπιστεύεται επιπρόσθετα και την Αστυνομία. Οι δύο Θεσμοί που κοινό και επιχειρήσεις δεν εμπιστεύονται είναι τα Πολιτικά Κόμματα (1,5 / 1,7) και η Βουλή των Αντιπροσώπων (1,7 / 2). Σε σχέση με το Νομοθετικό σύστημα/ Δικαιοσύνη οι απόψεις συγκλίνουν μεταξύ επιχειρήσεων και κοινού, με τον μέσο όρο να έχει προοριστεί στο 2,6 αντίστοιχα. Στους υπόλοιπους Θεσμούς - κρατικές κοινωνικές υπηρεσίες, κρατικές υπηρεσίες υγείας και ΜΜΕ - ο βαθμός εμπιστοσύνης κυμαίνεται κατά μέσο όρο στο 2,8.

Αποδοτικότητα - αποτελεσματικότητα

Σε σχέση με την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των διαφόρων Θεσμών οι απόψεις των δύο υπό διερεύνηση πληθυσμών εξακολουθούν να παραμένουν σταθερές με Εκκλησία, Στρατό, Δημόσια Εκπαίδευση και Αστυνομία να συγκεντρώνουν τις πιο θετικές εκτιμήσεις και να βαθμολογούνται με μέσο όρο 3,1. Την ίδια ώρα η αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των κρατικών κοινωνικών υπηρεσιών αξιολογούνται με 2,9, των κρατικών υπηρεσιών υγείας με 2,8, των πολιτικών κομμάτων με 1,8, της Βουλής των Αντιπροσώπων με 2,0, του Νομοθετικού Συστήματος- Δικαιοσύνης με 2,8 και των ΜΜΕ με 3,0.

Η Διαφθορά

Από την άλλη, εξετάζοντας τον βαθμό που η διαφθορά έχει αγγίξει τους Θεσμούς εντοπίζουμε στην πρώτη θέση τα Πολιτικά Κόμματα, ακολουθούμενα από τη Βουλή των Αντιπροσώπων και την Αστυνομία. Όσον αφορά το Νομοθετικό σύστημα/ Δικαιοσύνη, η άποψη του κοινού φαίνεται να είναι ελαφρώς πιο αρνητική αφού κατατάσσει τη Δικαιοσύνη στην τέταρτη θέση με μέσο όρο 3,5 σε αντίθεση με τις επιχειρήσεις όπου το Νομοθετικό σύστημα εντοπίζεται στην έκτη θέση (μέσος όρος 2,8). Γενικότερα οι επιχειρήσεις της Κύπρου έχουν συγκριτικά πιο θετική εκτίμηση για τη Δικαστική εξουσία σε σχέση με το ευρύ κοινό. Παρόλα αυτά οι μέσοι όροι αξιολόγησης δεν ξεπερνούν το 3,2 στην περίπτωση του επιχειρηματικού κόσμου και το 2,8 στην περίπτωση του κοινού. Πιο συγκεκριμένα ο ψηλότερος μέσος όρος που έχει καταγραφεί αφορά τη γενική εικόνα, με την απονομή δικαιοσύνης και την αντικειμενικότητα των δικαστών να έπονται με οριακές διαφορές. Αυτά στα οποία φαίνεται να υστερεί η δικαστική εξουσία είναι η ταχύτητα εκδίκασης υποθέσεων και η γραφειοκρατία, όπου ο μέσος όρος αξιολόγησης περιορίστηκε σε πολύ χαμηλά επίπεδα.

POWERED BY

EUROPEAN CAPITAL OF CULTURE

PAFOS2017 EUROPEAN CAPITAL OF CULTURE

THE TRAVELLING STAGE

presents two World Star Singers

LUZ CASAL
with Flamenco & Tango melodies
29/07
Castle Square / 20:30 / tickets 20€ & 30€

MISIA
the Soul of Fado
19/08
Pafos Ancient Odeon / 20:30 / tickets 15€ & 25€

Information: 26932017 & www.pafos2017.eu / tickets: www.soldouttickets.com.cy

Luz Casal Hospitality Sponsor: CONSTANTINOU BROS HOTELS

Misia Hospitality Sponsor: αλμύρα

Όλα... σε όλα! Σε ένα network

2007 Signalive

2012 ilovestyle.com

2013 TimeOutCyprus

2014 CITY.com.cy

2015 Signalive Cooking

2015 Capital.com.cy

2016 Signalive Magazine

2017 Signalive Network

SIGNALIVE NETWORK

δέκα χρόνια μετά και... συνεχίζουμε!

SIGNALIVE Capital.com.cy SIGNALIVE MAGAZINE CITY i love style.com TimeOut SIGNALIVE COOKING

Η ΤΟΥΡΚΙΑ ΑΣΚΕΙ ΞΕΚΑΘΑΡΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΙΣΧΥΟΣ

Η απάντηση στους υποστηρικτές των εγγυήσεων είναι ο Ιούλιος!

ΝΙΥΑΖΙ ΚΙΖΙΛΥΟΡΕΚ

ΟΤΙ ΚΑΙ ΝΑ ΛΕΝΕ ΚΑΠΟΙΟΙ, ΟΣΟ ΚΑΙ ΝΑ ΠΡΟΣΠΑΘΟΥΝ ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΑ ΝΑ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΟΥΝ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΠΑΡΧΕΙ Ο ΙΟΥΛΙΟΣ, ΠΟΥ ΑΠΟΔΕΙΚΝΥΕΙ, ΣΤΕΝΑΡΑ, ΟΤΙ Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΕΓΓΥΗΣΕΩΣ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΠΑΡΑΜΕΙΝΕΙ ΣΕ ΙΣΧΥ...

Είναι γνωστόν ότι η μεγάλη πλειοψηφία της τουρκοκυπριακής κοινότητας, είτε προέρχεται από την Αριστερά είτε από τη Δεξιά, είναι υπέρ της συνέχισης των τουρκοκυπριακών εγγυήσεων. Ένα μέρος υποστηρίζει την εσαεί διατήρησή τους, ενώ ένα άλλο θεωρεί ότι οι εγγυήσεις πρέπει να συνεχίσουν να ισχύουν για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο και στη συνέχεια να καταργηθούν. Δεν έχω κάτι να πω προς τους υποστηρικτές της εσαεί διατήρησης των εγγυήσεων. Γι' αυτούς «η Κύπρος είναι τουρκική και πρέπει να παραμείνει τουρκική». Αν είναι αδύνατον ολόκληρη, τουλάχιστον η μισή!

Δεν υπάρχει νόημα στο να συζητάς το θέμα των εγγυήσεων με όσους δεν

θέλουν καν να σκεφτούν την ίδρυση ενός ομοσπονδιακού κράτους στην Κύπρο.

Από την άλλη, αξίζει να προχωρήσουμε σε μια συζήτηση με αυτούς, που είναι μεν υπέρ της ίδρυσης ενός ομοσπονδιακού κράτους, αλλά επιμένουν στην τρωμέντων των αναλογιών συνέχιση της Συνθήκης Εγγυήσεων για μια περίοδο.

Το κεντρικό τους επιχείρημα είναι το εξής: «Ακόμα και να τεθεί σε ισχύ μια συμφωνία και ένας Τουρκοκύπριος γίνει όντως πρόεδρος, πώς ξέρουμε ότι οι Ελληνοκύπριοι θα το αποδεχτούν αυτό; Θα το υιοθετήσουν; Η, όπως έγινε και στις αρχές της δεκαετίας του 1960, θα επιχειρήσουν να ανατρέψουν και αυτήν τη συμφωνία; Για όσο θα κίτζεται σιγά-σιγά η εμπιστοσύνη ανάμεσα στις δύο κοινότητες, ας βριόκεται σε ισχύ και η Συνθήκη Εγγυήσεων».

Αυτή η άποψη είναι, αν μη τι άλλο, άξια προσοχής, μιας και η ιστορική εμπειρία στην οποία βασίζεται, εκ πρώτης όψεως, τη δικαιολογεί επαρκώς. Η προσπάθεια της ελληνοκυπριακής ηγεσίας στις αρχές της δεκαετίας του 1960 να απαλλαγεί από τις Συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου αποτελεί μια ιστορική πραγματικότητα. Επομένως, εύλογα προκύπτουν ερωτήματα για το ποιος εγγυάται ότι δεν θα επαναληφθεί κάτι παρόμοιο στις μέρες μας.

Λογικοφανές επιχείρημα

Εξετάζοντας περαιτέρω αυτό το εκ πρώτης όψεως λογικοφανές επιχείρημα, διαπιστώνει κανείς ότι αυτό βασίζεται περισσότερο στην εξής αντίληψη: οι Ελληνοκύπριοι δεν είναι ακόμα αρκούντως ώριμοι, δεν έχουν εμπειρώσει την ιδέα του ομοσπονδιακού κράτους, ως εκ τού-

του πρέπει να τεθούν υπό ένα καθεστώς κηδεμονίας. Η «κηδεμονία Τουρκία», εν ευθέτω χρόνω, θα αξιολογήσει την ωρίμανση των Ελληνοκυπρίων και θα δώσει τέλος στο καθεστώς κηδεμονίας!

Αυτό, ομολογουμένως, φέρνει στο μυαλό μου το κεραλιστικό Καθεστώς Κηδεμονίας. Οι κεραλιστικές ελίτ για χρόνια έθεσαν την «εθνική βούληση» υπό κηδεμονία, ισχυριζόμενες ότι ο τουρκικός λαός δεν ήταν «ώριμος». Επέβαλαν απαγορεύσεις και περιορισμούς στην πολιτική βούληση ιδιαίτερα των θρποσκευμένων, των αριστοκρατών και των Κούρδων. Χάρη σε αυτήν την αυταρχική προσέγγιση, στο πλαίσιο της οποίας οι ελίτ αναγορεύτηκαν αυθαίρετα ως «κηδεμόνες», καταπατήθηκαν η δημοκρατία και το κράτος δικαίου στην Τουρκία. Ιδιαίτερα, η Μουσουλμανική

Παράταξη του Ερντογάν ήταν το πρώτο θύμα αυτής της πολιτικής. Είναι ειρωνεία της Ιστορίας, αυτή η παράταξη να θέλει να κηδεμονεύσει την Κύπρο!

Η αυτοαναγόρευση κάποιου σε «κηδεμόνα» και η εμμονή του σε αυτόν τον ρόλο δεν συνάδει, πρωτίστως, με τη δημοκρατία, καθότι πρόκειται για μια ελιτίστικη προσέγγιση που στηρίζεται στην ισχύ και αψηφά τη βούληση των πολιτών. Συνιστά ένα είδος «επιβολής μιας κατάστασης εκτάκτου ανάγκης», την οποία, σύμφωνα με τον Carl Schmitt, επιβάλλει μόνον ο κυρίαρχος.

Εν ολίγοις, το να καταστεί η Τουρκία κηδεμόνας του δικαιοδικού ομοσπονδιακού κράτους στην Κύπρο σημαίνει ότι θα διαδραματίζει τον ρόλο και του τιμωρού και του επιβραβευτή πατέρα. Στην περίπτωση που τα παιδιά συμπεριφερθούν «καθώς πρέπει», θα τα επιβραβεύσει επαναξιολογώντας το καθεστώς των εγγυήσεων! Στην αντίθετη περίπτωση, θα τιμωρηθούν...

Η έννοια της εμπιστοσύνης

Άραγε, μπορεί η εμπιστοσύνη ανάμεσα στις δύο κοινότητες να οικοδομηθεί υπό την κηδεμονία ενός τιμωρού πατέρα; Δηλαδή οι Ελληνοκύπριοι θα σεβαστούν τα δικαιώματα των Τουρκοκυπρίων, λόγω του φόβου της Τουρκίας;

Αν η εμπιστοσύνη πηγάζει από την αλληλεπίδραση και τον σεβασμό στη διαφορετικότητα, τότε έχει κάποιο νόημα. Αυτό είναι η αρετή της εμπιστοσύνης. Η «εμπιστοσύνη» που απορρέει από φόβο και τιμωρία, είναι ασύμβατη με την πραγματική έννοια της εμπιστοσύνης...

Ας επανέλθουμε, τώρα, στη θέση «οι Ελληνοκύπριοι στις αρχές της δεκαετίας του 1960 παραβίασαν τις συμφωνίες...

Η προσπάθεια για απαλλαγή των συμφωνιών είναι γεγονός. Όμως, η πιο πάνω θέση είναι παραπλανητική και βασίζεται σε επιλεκτική μνήμη. Ενώ ανακινείται συνεχώς η παραβίαση των συμφωνιών από τους Ελληνοκυπρίους, παραβλέπεται το γεγονός ότι η Τουρκία καταπάτησε σε απόλυτο βαθμό τη Συνθήκη Εγγυήσεων, με αποτέλεσμα οι Ελληνοκύπριοι να βιώσουν μεγάλα δεινά.

Αυτοί που ισχυρίζονται πως η Τουρκία «προχώρησε σε μεγάλα ανοίγματα» στο Κρανος Μονιανά στο θέμα των εγγυήσεων με την αποδοχή της επανεξέτασης της Συμφωνίας Εγγυήσεων, 15 χρόνια μετά τη λύση, μπορεί να θεωρούν χρήσιμο για τους ίδιους να παρουσιάζονται ως υποστηρικτές της Τουρκίας και να είναι δίπλα της. Όμως, στην πραγματικότητα, βρίσκονται βήματα πίσω από την Τουρκία, διότι η Τουρκία ασκεί ξεκάθαρα πολιτική ισχύος. Ενώ λέει «είμαι ο δυνατός και δεν υποχωρώ από τις επιδιώξεις μου», μερικοί κύκλοι αποπειρώνται να συγκαλύψουν την πολιτική ισχύος της Τουρκίας, διατεινόμενοι ότι η πολιτική αυτή είναι «ηθική», «δικαιακή» και βασίζεται στην «ιστορική εμπειρία».

Ό,τι και να λένε κάποιοι, όσο και να προσπαθούν επιλεκτικά να αιτιολογήσουν την τουρκική πολιτική, υπάρχει ο Ιούλιος, που αποδεικνύει, σθεναρά, ότι η Συνθήκη Εγγυήσεων δεν μπορεί να παραμείνει σε ισχύ... Ο Ιούλιος που οδύρεται μέσα στον πόνο!

Είναι σημαντικό, λοιπόν, η ανακαλούμε στη μνήμη μας. Αυτό καταδεικνύει τα όσα θέλουμε να ακούμε, να θυμόμαστε και να ξεχνάμε... καθώς επίσης και πού βρισκόμαστε στην ηθική, στο δίκαιο και πώς επεξεργαζόμαστε την ιστορική εμπειρία...

FANEROMENI 17

Ιούνιος / Ιούλιος / Αύγουστος / Σεπτέμβριος

Dreams in the air

27.07.17/21:00

Παραστατικές Τέχνες

Είσοδος Ελεύθερη

Πολιτιστική μας στέγη, ο ουρανός

Οι συναλλαγές σας, ξένοιαστες, γρήγορες & ασφαλείς!

Με τη γερμανική μας καταγωγή, τα περίπου 30 χρόνια πείρας μας και τους περισσότερους από 250.000 πελάτες μας, αποτελούμε μια από τις πιο έμπειρες εταιρείες παροχής υπηρεσιών για πληρωμές χωρίς μετρητά στην Ευρώπη, τόσο σε συναλλαγές σημείων πώλησης όσο και σε online και ταχυδρομικές παραγγελίες. Προσφέρουμε πιστοποιημένες λύσεις PCI DSS, φτιαγμένες για τις ανάγκες του κάθε πελάτη μας, παρέχοντας ολόκληρη την υποδομή και τις απαραίτητες υπηρεσίες, κάτω από μια στέγη. Η BS Payone εγγυάται ασφαλείς ηλεκτρονικές πληρωμές για τους πελάτες σας. Μάθετε περισσότερα για τις υπηρεσίες, τα τερματικά και τις χρεώσεις μας.

Επισκεφθείτε:
timeforchange.com.cy

Καλέστε:
80012000

DCC
DATA COMMUNICATION COMPANY
Τοπικοί Συνεργάτες

Ώρα για αλλαγή!

ΟΙ ΠΡΟΕΔΡΟΙ ΤΩΝ ΗΠΑ ΣΤΑ «ΜΑΤΙΑ» ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΓΝΩΜΗΣ ΑΠΟ ΤΟ 1945 ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

Από τον Truman στον Trump

ΔΡ ΝΑΣΙΟΣ ΟΠΡΕΙΝΟΣ

ΜΟΝΟ ΟΙ BILL CLINTON, RONALD REAGAN ΚΑΙ ΠΑΤΕΡΑΣ GEORGE BUSH ΚΑΤΕΓΡΑΦΑΝ ΥΨΗΛΟΤΕΡΗ ΑΠΟΔΟΧΗ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΘΗΤΕΙΑΣ ΤΟΥΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΟΤΑΝ ΞΕΚΙΝΗΣΑΝ. ΣΥΝΕΠΩΣ, ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΤΡΕΙΣ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΩΣ Ο BILL CLINTON ΝΑ ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ Ο ΠΙΟ ΠΕΤΥΧΗΜΕΝΟΣ, ΑΦΟΥ ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΘΗΤΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ ΥΨΗΛΟΤΕΡΟ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΔΥΟ

Η έγκριση των χειρισμών ενός Προέδρου (job approval) είναι ένα ισχυρό μέτρο της άποψης του εκλογικού σώματος σχετικά με την απόδοση του Προέδρου σε ό,τι αφορά τους χειρισμούς του σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή ή στη διάρκεια της θητείας του. Στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής η εταιρεία «Gallup» έχει αξιολογήσει διαχρονικά την άποψη της κοινής γνώμης για τους χειρισμούς των Προέδρων που κυβέρνησαν από το 1945 μέχρι και σήμερα, για τους οποίους μας δίδει τις θετικές κρίσεις ή αλλιώς το ποσοστό που ενέκρινε τους χειρισμούς του κάθε Προέδρου στη διάρκεια της ή των θητειών του.

Οι Πρόεδροι στις ΗΠΑ
1945 - 1952 Harry Truman
Ο Harry Truman κυβέρνησε για περίπου 7 έτη και είχε ξεκινήσει με τις θετικές του κρίσεις να βρίσκονται ιδιαίτερα υψηλά και συγκεκριμένα στο 87%. Με τη λήξη της θητείας του οι θετικές κρίσεις είχαν καταγραφεί στο 32%. Υπήρχε δηλαδή μια πτώση περίπου 55 μονάδων σε ό,τι αφορά την ικανοποίηση από τους χειρισμούς του.
1953 - 1960 Dwight Eisenhower
Ο Dwight Eisenhower κατέγραψε θετικές κρίσεις στο ξεκίνημα στο 68%, ενώ με το τέλος της θητείας του αυτές καταγράφησαν στο 59%.

1961 - 1963 John Kennedy
Ο John Kennedy, ο οποίος ατύχησε να κυβερνήσει πολύ λιγότερα έτη απ' ό,τι οι υπόλοιποι Πρόεδροι, ξεκίνησε με 72% θετικές κρίσεις, ενώ όταν δολοφονήθηκε τον Νοέμβριο του 1963 οι θετικές του κρίσεις είχαν καταγραφεί στο 58%.
1963 - 1969 Lyndon Johnson
Ο Lyndon Johnson κατέγραψε θετικές κρίσεις στο ξεκίνημα στο 78%, ενώ με το τέλος της θητείας του αυτές καταγράφησαν στο 49%.
1969 - 1974 Richard Nixon
Ο Richard Nixon ξεκίνησε με 59% και στο τέλος της θητείας του κατέγραψε το χαμηλότερο ποσοστό σε σχέση με όλους τους Προέδρους, συγκεκριμένα 24%.
1974 - 1976 Gerald Ford
Ο Gerald Ford, ο οποίος ουσιαστικά αντικατέστησε τον Richard Nixon που παραιτήθηκε και κυβέρνησε μόλις για 2 έτη, κατέγραψε θετικές κρίσεις στο ξεκίνημα στο 71%, ενώ με το τέλος της θητείας του αυτές καταγράφησαν στο 53%.
1977 - 1980 Jimmy Carter
Ο Jimmy Carter κατέγραψε θετικές κρίσεις στο ξεκίνημα στο 66%, ενώ με το τέλος της θητείας του αυτές καταγράφησαν στο 34%.
1981 - 1988 Ronald Reagan
Ο Ronald Reagan είναι ο πρώτος Πρόεδρος του οποίου οι θετικές κρίσεις στο τέλος της θητείας του ήταν υψηλότερες απ' ό,τι όταν ξεκίνησε. Συγκεκριμένα, στην αρχή της θητείας τους κατέγραψε ποσοστό θε-

Ο Donald Trump ξεκινώντας τη θητεία του καταγράφει τη χαμηλότερη αποδοχή σε σχέση με όλους τους Προέδρους όταν πρωτοξεκίνησαν, μόλις 45%

τικών κρίσεων στο 51%, ενώ φεύγοντας κατέγραψε 63%.
1989 - 1993 George Bush
Το ίδιο ισχύει και για τον πατέρα George Bush, ο οποίος ξεκίνησε με 51% και έφυγε με 56%.
1993 - 2001 Bill Clinton
Ο Bill Clinton, ο οποίος κυβέρνησε για δύο θητείες, επίσης ξεκίνησε με θετικές κρίσεις στο 58% και έφυγε με το υψηλότερο ποσοστό, συγκεκριμένα με 66%.
2001 - 2009 George Bush
Ο George Bush ο νεότερος ξεκίνησε με 57% και έφυγε με 34%.
2009 - 2017 Barack Obama
Ο Barack Obama ξεκίνησε με 66% και έφυγε με 59%.
2017 - Παρών Donald Trump

Όσον αφορά τον Donald Trump, τον Ιανουάριο ξεκίνησε με 45% και αυτήν τη στιγμή οι θετικές κρίσεις καταγράφονται στο 38%.

Γενικά συμπεράσματα
Παρατηρώντας κανείς τα ποσοστά αποδοχής των Προέδρων εξαγονται οματικά συμπεράσματα. Πρώτο, μόνο οι Bill Clinton, Ronald Reagan και πατέρας George Bush κατέγραψαν υψηλότερη αποδοχή στο τέλος της θητείας τους σε σχέση με όταν ξεκίνησαν. Συνεπώς, από τους τρεις ενδεχομένως ο Bill Clinton να θεωρείται ο πιο πετυχημένος αφού το ποσοστό του στο τέλος της θητείας του είναι υψηλότερο των άλλων δύο (66% έναντι 63% του Reagan και 56% του Bush). Ταυτόχρονα ξεκίνησε με ποσοστό επίσης υψηλότερο των άλλων δύο (58% έναντι 51% των άλλων δύο). Θα πρέπει όμως να σημειωθεί ότι ο Reagan ανέβασε τις θετικές του κρίσεις 12 μονάδες κατά τη διάρκεια της θητείας του έναντι 8 του Bill Clinton, φεύγοντας με ποσοστό αποδοχής στο 63%, όχι πολύ μακριά από τον Bill Clinton. Δικαιότερο θα ήταν ίσως να θεωρηθούν ως οι δύο πιο πετυχημένοι Πρόεδροι των ΗΠΑ.
Οι τελευταίοι Δεύτερο, ο Harry Truman ξεκίνησε με τη μεγαλύτερη αποδοχή (87%), στο τέλος όμως κατέγραψε μόλις 32%, καταγράφοντας τη μεγαλύτερη πτώση απ' όλους (πτώση 55 μονάδων). Τρίτο, το χαμηλότερο ποσοστό σε σχέση με όλους τους Προέδρους στο

τέλος της θητείας του κατέγραψε ο Richard Nixon, συγκεκριμένα στο 24%, ο οποίος και κατέγραψε και τη 2η μεγαλύτερη πτώση (πτώση 35 μονάδων).

Πολύ χαμηλά ξεκίνησε ο Trump
Τέταρτο, ο Donald Trump ξεκινώντας τη θητεία του καταγράφει τη χαμηλότερη αποδοχή σε σχέση με όλους τους Προέδρους όταν πρωτοξεκίνησαν, μόλις 45%. Πέμπτο, από επιμέρους στοιχεία της «Gallup» φαίνεται ότι η αποδοχή του Bill Clinton ανάμεσα στους Δημοκρατικούς στο τέλος της θητείας του είχε καταγραφεί στο 93%, ακριβώς όσο και του Ronald Reagan στους Ρεπουμπλικάνους. Η αποδοχή του Barack Obama στους Δημοκρατικούς είχε καταγραφεί ακόμα υψηλότερα, στο 95%, ενώ θα πρέπει να σημειωθεί και η αποδοχή του ανάμεσα στους Αφρικανοαμερικανούς, η οποία επίσης έχει καταγραφεί ιδιαίτερα υψηλά, και συγκεκριμένα στο 91%. Αντίθετα, μόλις 5 στο 10 Λευκούς έχουν κρίνει τους χειρισμούς του Barack Obama θετικούς. Η αποδοχή του George Bush του νεότερου ανάμεσα στους Ρεπουμπλικάνους είχε καταγραφεί αρκετά χαμηλότερα και συγκεκριμένα στο 75%, ενώ ενδεικτικό είναι και το γεγονός ότι έχει λάβει εξαιρετικά χαμηλά θετικές κρίσεις από τους Δημοκρατικούς, μόλις στο 6%, το οποίο είναι ίσως ιστορικά και το χαμηλότερο.
*Εκλογικός Αναλυτής στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Γυαλιά-καρφιά η Ερμού και άλλες κεντρικές οδοί της Αθήνας

ΔΟΝΑ ΚΑΠΑΡΤΗ

Η απόφαση του Πενταμελούς Εφετείου, με την οποία απορρίφθηκαν οι αιτήσεις αναστολής εκτέλεσης της ποινής της καταδικασμένης για συμμετοχή στους Πυρήνες της Φωτιάς, Ηριάννας, ήταν η αρχή των όσων θα ακολουθούσαν: Εκτεταμένα επεισόδια και βανδαλισμοί στο κέντρο της ελληνικής πρωτεύουσας. Κουκουλοφόροι έσπασαν τις βιτρίνες καταστημάτων και τραπεζών στην οδό Ερμού και συγκρούστηκαν με τα ΜΑΤ. Οι εικόνες που έκαναν τον γύρο του διαδικτύου (και καί' επέκτασαν του κόσμου) θύμιζαν εμπόλεμη περιοχή. Μία μέρα μετά τα επεισόδια, σε μικρότερο σκέλος, επαναλήφθηκαν, στα Εξάρχεια, λίγο μετά από συγκέντρωση και πορεία σε ένδειξη αλληλεγγύης στην 29χρονη Ηριάννα.
Λίγο αργότερα έγινε και νέα επίθεση στην ίδια δημοίρεια, πάλι από την οδό Διδότου. Ακολούθησε ανθρωποκυνηγητό, κατά το οποίο άγνωστοι πυρπόλησαν ένα αυτοκίνητο

που ήταν σταθμευμένο στην οδό Κωλέττη. Η φωτιά οβήσθηκε από την Πυροσβεστική, ενώ οι δράστες εξαφανίστηκαν προς την πλευρά της πλατείας Εξαρχειών.
Το κυβερνών κόμμα μίλησε για «μαύρη σελίδα στην ιστορία της ελληνικής Δικαιοσύνης», με την αντιπολίτευση να κάνει λόγο για απαράδεκτες παρεμβάσεις-επιθέσεις της Κυβέρνησης στη Δικαιοσύνη.

Πλήγμα εκατοντάδων χιλιάδων ευρώ
Η Οδός Ερμού, μια από τις αγαπημένες περιοχές για τους Κύπριους καταναλωτές, αποτελεί τον πιο εμπορικό δρόμο της αθηναϊκής πρωτεύουσας στο ιστορικό τρίγωνο της παλαιάς πόλης. Ως εκ τούτου οι ζημιές αναμένεται να είναι μεγάλες. Το ίδιο και οι μεσοπρόθεσμες οικονομικές επιπτώσεις, αφού πολλά από τα καταστήματα παρέμειναν ή θα παραμείνουν κλειστά για μέρες. Ήδη από την επόμενη μέρα των επεισοδίων το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών (ΕΒΕΑ) προχώρησε στη συγκρότηση συνεργείου που, με τη σειρά τους, έκανε την

καταγραφή ζημιών. Το εκτιμώμενο κόστος των ζημιών που υπέστησαν 42 επιχειρήσεις, σύμφωνα με το ΕΒΕΑ, ανέρχεται στις 155.000 ευρώ.

Ευθύνες στην Αστυνομία
Η δράση (ή για κάποιους αδράνεια) της Αστυνομίας βρέθηκε στο μικροσκόπιο.
Ο γενικός γραμματέας Δημοσίας Τάξης Δημήτρης Αναγνωστάκης χαρακτήρισε την επιδρομή αντεξουσιαστών στην Ερμού τη Δευτέρα μεμονωμένο και αποσομακτικό επεισόδιο, και πως σε άλλες ευρωπαϊκές πόλεις αυτά τα περιστατικά συμβαίνουν στην ίδια, ή και σε μεγαλύτερη ένταση». Μιλώντας στον ΣΚΑΪ, ο κ. Αναγνωστάκης παραδέχθηκε, ωστόσο, πως «ίσως υπήρξε κάποια καθυστέρηση, κάποια ολιγοψυχία, δεν θέλω να πάρω θέση, δεν έχω απολογισμό της επιχείρησής».
«Υπάρχει παρουσία της Αστυνομίας στην πόλη, υπάρχουν επιχειρησιακά σχέδια, υπάρχουν 164 αστυνομικοί πέραν αυτών που υπηρετούν στα Αστυνομικά Τμήματα Συντάγματα, Ομονοίας κ.λπ., που είναι σε

διατεταγμένη υπηρεσία στους κεντρικούς δρόμους», παρατήρησε.
Όσον αφορά την έλλειψη εξοπλισμού της ΕΛΑΣ, για την οποία κάνουν λόγο αστυνομικοί, ο κ. Αναγνωστάκης δήλωσε ότι υπάρχουν τρεις διαγωνιστικές διαδικασίες για 1.302 αυτοκίνητα και 50 μηχανές συνολικά, αν και δεν απέκλεισε προσκόπημα με προσφυγές ενδιαφερόμενων εταιρειών.
«Στην Αθήνα απλώνεται σιγά-σιγά μια σκιά φόβου», προειδοποίησε, ωστόσο, μέσω του ΣΚΑΪ ο δήμαρχος Αθηναίων Γιώργος Καμίνης, στον απόηχο των βανδαλισμών. Ο ίδιος υποστήριξε, ακόμη, πως «η Αστυνομία δεν μπορεί ν' αντεπεξέλθει» στα φαινόμενα βίας, εκφράζοντας αμφιβολίες «αν υπάρχει και πολιτική βούληση σε Κυβέρνηση και τμήμα της αντιπολίτευσης».
«Την ώρα των επεισοδίων υπήρχαν διμοιρίες στη Νίκης, οι οποίες δεν αντέδρασαν... Οι νεαροί ανέβηκαν ανενόλητοι από το Μοναστηράκι έως τη Νίκης καταστρέφοντας, με τους αστυνομικούς να αντιδρούν μόνο όταν φρίδωναν κοντά στο Υπουργείο Οικονομικών», κατήγγελλαν οι καταστοματάρχες.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ 29

ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ

Οι επιχειρήσεις σε ασφυξία τέσσερα χρόνια μετά το σοκ του κουρέματος

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ // 30

ΧΑΛΛΟΥΜΙ

Εκτός προδιαγραφών το χαλλούμι που τρώμε. Ευθύνες στο Υπ. Γεωργίας

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ // 31

ΣΤΕΛΙΟΣ ΠΛΑΤΗΣ

«Ο Συνεργατισμός, μακροπρόθεσμα, πρέπει να επιστρέψει στις ρίζες του»

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ // 30

€166 ΕΚ. ΓΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟ ΤΗΣ ΖΗΜΙΑΣ ΤΩΝ «ΚΟΥΡΕΜΕΝΩΝ» ΤΑΜΕΙΩΝ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

«Κυκλώνοντας» αντιδράσεων για το σχέδιο

Το κεφάλαιο αποζημιώσεως σε πληγέντες από το «κούρεμα» του Μαρτίου του 2013 φαίνεται να κλείνει οριστικά, περιοριζόμενο στα μέλη «κουρεμένων» ταμείων προνοίας, τα χρήματα των οποίων βρίσκονταν κατατεθειμένα στην πρώην Λαϊκή και στην τράπεζα Κύπρου. Το Υπουργικό Συμβούλιο «σφράγισε» την περασμένη Τετάρτη το σχέδιο αποζημιώσεως ύψους €166 εκατ., το οποίο συρρικνώνει τη ζημιά τους στο 25%. Το κυβερνητικό σχέδιο ξεσήκωσε θύελλα αντιδράσεων εκ μέρους των συντεχνιών. Ο υπουργός Οικονομικών προειδοποίησε -ωστόσο- για τις αντοχές των κρατικών ταμείων.

ΝΕΣΤΟΡΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Σε βάθος χρόνου, ενδεχομένως και δύο δεκαετίες, θα εκταμιευθούν σταδιακά μέσω των κρατικών προϋπολογισμών τα €166 εκατ. του δεύτερου και τελευταίου «κύματος» αποζημιώσεων των μελών «κουρεμένων» Ταμείων Προνοίας. Το πρώτο «πακέτο» αποζημιώσεως είχε έρθει τα έτη 2013/14 και ανέρχονταν στα €302 εκατ. Το ποσό αυτό έμελλε να «αναστήσει» τα «κουρεμένα» κατά 100% Ταμεία Προνοίας, τα οποία ήταν κατατεθειμένα στην πρώην Λαϊκή, αφού επιστράφηκε το 52,5% χαμένων καταθέσεων. Έκτοτε, η κυβέρνηση παρέμεινε δεσμευμένη ν' ανεβάσει, μέσω αποζημιώσεως, το ποσοστό της επιστροφής χρημάτων στο 75%, κάτι το οποίο εξήγγειλε ότι θα πράξει την περασμένη Τετάρτη.

Το μεγαλύτερο ποσό από το πακέτο των €166 εκατ. θα εκταμιευθεί το 2018 και θα ανέρχεται, σύμφωνα με τον Χάρη Γεωργιάδη, στα €7,5 εκατ. Πρόκειται για το μεγαλύτερο ποσό, αφού θ' αποζημιώσει και θα καλύψει σε ποσοστό 75% τα χρήματα όσων αφιππρήσαν από το 2014 έως σήμερα και όσων θα αφιππρηθούν το

2018. Στην πορεία θα προβλέπεται κάθε χρόνο ένα ποσό στους κρατικούς προϋπολογισμούς για την κάλυψη όσων συμπληρώνουν την ηλικία συνταξιοδότησής τους, δηλαδή το 65ο έτος, ανάλογα με τον αριθμό των δικαιούχων. Είναι αναίτητο ότι με την πάροδο των χρόνων τα ποσά των εκταμιεύσεων θα συρρικνώνονται δεδομένου ότι και οι συνεισφορές των μελών στα Ταμεία Προνοίας, ως νεότερον στην αγορά εργασίας το 2013, ήταν χαμηλότερες.

Το κυβερνητικό σχέδιο εκτιμάται ότι θα περιορίσει τη ζημιά όλων σχεδόν των μελών των «κουρεμένων» Ταμείων Προνοίας στο 25%, αφού βάσει μελέτης του Υπουργείου Οικονομικών αυτό καθίσταται εφικτό για το 96% του συνόλου των επηρεαζόμενων. Το δείγμα που χρησιμοποιήσαν οι τεχνοκράτες του Υπουργείου για τη μελέτη περιελάμβανε τα 21 μεγαλύτερα Ταμεία Προνοίας, τα οποία αριθμούσαν 27 χιλιάδες μέλη. Εάν προσιεθούν και άλλα μικρότερα Ταμεία, σύμφωνα με αρμόδια πηγή του Υπουργείου Οικονομικών, ο αριθμός αυτών που θα επωφεληθούν ενδέχεται να αγγίξει και τις 35 χιλιάδες. Σύμφωνα με τον Υπουργό Οικονομικών, ο φθινόπωρο θα αρχίσει η διαδικασία υποβολής αιτήσεων, ώστε με την έγκριση του κρατικού προϋπολογισμού για το 2018 να ξεκινήσουν οι πληρωμές.

Τα «Golden Boys»...

Σημαντική παράμετρος του κυβερνητικού σχεδίου είναι και ο ορισμός μεγίστου ορίου αναπλήρωσης, το οποίο δεν μπορεί να ξεπερνά τις €100 χιλ. ανά μέλος. Αυτό προστέθηκε, ώστε τα μέλη των «κουρεμένων» Ταμείων Προνοίας να μην τίθενται σε ευνοϊκότερη μοίρα από τους «κουρεμένους» καταθέτες, να διασφαλίζεται το περι δικαιοσύνη αίσθημα, αλλά και η βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών. Από τα ψηλά δώματα του Υπουργείου Οικονομικών μάς λέχθηκε ότι υπάρχει μια μικρή μερίδα μελών, η οποία εμπίπτει στο 4%, που δεν θα λάβουν το 75% των ποσών, η οποία περιλαμβάνει για παράδειγμα διευθυντικά στελέχη τραπεζών. Σε ορισμένες, τέτοιες, περιπτώσεις το 75% του Ταμείου Προνοίας τους μπορεί να ανέρχεται στο €1 εκατ. Συνεπώς, αυτή η μικρή μερίδα μελών θα λάβουν μικρότερο ποσοστό ως αναπλήρωση και συγκεκριμένα €100 χιλ. Αυτήν την άποψη την αμφισβητεί, αντιπαραθέτοντας συγκεκριμένο παράδειγμα ο ΓΤ της ΣΕΚ, Μιλώνιας στη «Σ», ο Ανδρέας Μάτσας αναφέρει ότι με την πρόνοια ανωτάτου ορίου θα μείνουν εκτός της ρύθμισης εργαζόμενοι που δεν ήταν ποτέ «Golden Boys». Όπως μας ανέφερε: «Ένας εργαζόμενος στον ιδιωτικό τομέα με μηνιαίες απολαβές γύρω στις €2 χιλ., μεσαίου τύπου ειδικά προ κρίσης, με 25 χρόνια υπηρεσίας

και με ένα Ταμείο Προνοίας της τάξης του 15%, σίγουρα βρίσκεται εκτός του ορίου των €100 χιλ.»

Στο κράτος οι μετοχές

Η εκχώρηση στο κράτος των μετοχών της Τράπεζας Κύπρου, τις οποίες απέκτησαν τα μέλη των «κουρεμένων» Ταμείων Προνοίας, που ήταν κατατεθειμένα στην Τράπεζα, στο πλαίσιο της ανακεφαλαιοποίησής της με ίδια μέσα, είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμμετοχή τους στο κυβερνητικό σχέδιο. Με απλά λόγια, εάν δεν παραδώσουν τις μετοχές τους στο κράτος, δεν θα λάβουν το 75% των χρημάτων τους. Το γεγονός αυτό αναμένεται να καταστήσει το κράτος μέτοχο της Τράπεζας Κύπρου με μικρό ποσοστό, έστω και προσωρινά, αφού ο προαναταξιολογισμός του Υπουργείου Οικονομικών είναι η πώληση του πακέτου μετοχών, που θα εξασφαλίσει στην καλύτερη δυνατή τιμή. Αυτόματα, με την πώληση των μετοχών, το ύψος της αποζημιώσεως των €166 εκατ., την οποία επιφορτίζεται ουσιαστικά ο Κύπριος φορολογούμενος πολίτης, θα μειωθεί δεδομένου ότι θα προκύψουν κάποια έσοδα.

Πυρά συντεχνιών και ερωτήματα

Ενημέρωση εδώ και τώρα από τον Χάρη Γεωργιάδη για τις πρόνοιες του νέου κυβερνητικού

σχεδίου ζητούν ΣΕΚ και ΠΕΟ.

Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις ψέγουν την ενέργεια της Κυβέρνησης να εξαγγείλει το σχέδιο χωρίς να διαβουλευθεί μαζί τους. Την ίδια ώρα εντοπίζουν «κενά και ασάφειες, καίριες σημασίες». Εκ πρώτης, διαφωνούν με τον καθορισμό ανώτατου ορίου αποκατάστασης στις €100 χιλ., με βασικό επιχείρημα ότι δημιουργεί στρέβλωση, καθώς στο πρώτο σχέδιο αποκατάστασης δεν υπήρχε.

Επισημαίνουν, ακόμη ότι η διασύνδεση της αποκατάστασης με τη συνταξιοδότηση, διαφοροποιεί τη βασική φιλοσοφία του Θεσμού των Ταμείων Προνοίας και δημιουργεί δικαιούχους διαφορετικών ταχυτήτων. Εκτεθειμένες, όμως, φέρεται να αφήνονται και συγκεκριμένες ομάδες, όπως των ανέργων, των εργαζομένων που άλλαξαν εργοδότη και υπό κανονικές συνθήκες θα είχαν άμεση πρόσβαση στα Ταμεία τους. Έντονη είναι και η αντίδραση της ΕΤΥΚ, η οποία αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο δυναμικής αντίδρασης. Πηγές από τραπεζικούς κύκλους ανέφεραν στη «Σ» ότι τα μέλη των Ταμείων Προνοίας, που βρίσκονταν στην Τράπεζα Κύπρου, τίθενται σε δυσμενέστερη μοίρα από αυτά που ήταν στη Λαϊκή, δεδομένου ότι θα κληθούν να επιστρέψουν τις μετοχές τους, οι οποίες έχουν αξία, για να λάβουν το 75% των χρημάτων τους.

Tax Webcast

Cyprus Authorities' tax Circular for intra-group financing transactions

Webcast on **Thursday, 27 July 2017** at 15:00 (Cyprus time)

www.pwc.com/cy/tax-webcast

ΣΤΙΣ 250 ΣΕΛΙΔΕΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΓΑΛΛΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΚΟΓΡΑΦΟΥ ARNAUD RAMSAY, Ο ΡΙΜΠΟΛΟΒΛΕΦ ΜΙΛΑΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ, ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ, ΤΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ, ΤΙΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΝΕΒΑΛΑΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΗ ΤΟΥ ΠΟΡΕΙΑ, ΤΗΝ ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΗ ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΜΕ ΤΟ ΘΡΥΛΙΚΟ ΝΗΣΙ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΩΝΑΣΗ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΠΕΡΑΣΕΙ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΤΟΥ ΑΠΟ ΤΟ 2013

Αποφασιστικός, πολυμήχανος, δυναμικός, ευαίσθητος. Γεννημένος στην πόλη Περμ της Ρωσίας, το 1966, ο Δημήτρης Ριμπολόβλεφ είχε επιλέξει από πολύ νεαρή ηλικία να σπουδάσει ιατρική, με ειδίκευση στην καρδιολογία, ακολουθώντας τα βήματα των γονιών του που ήταν κι εκείνοι γιατροί. Μαζί με τον πατέρα του είχαν ιδρύσει την πρώτη τους επιχείρηση, μία εταιρεία παροχής ιατρικών υπηρεσιών. Τελικά, όμως, τον κέρδισε ο τομέας των επιχειρήσεων, παρόλο που δεν έπαψε ποτέ να ενημερώνεται για τις εξελίξεις της ιατρικής ειδικότητάς του και να παρακολουθεί την ανάπτυξη των σχετικών τεχνολογικών καινοτομιών. Στο βιβλίο με τίτλο «Ο Ρώσος “Ωνάσης” του Σκορπιού», από τις εκδόσεις Καστανιώτη, ο «βασιλιάς της ποιάσας» κάνει ένα ταξίδι στον χρόνο και μέσα από τις διηγήσεις του αναφέρει στα κομβικά σημεία της ζωής του, που τον ανέδειξαν σε έναν από τους πλουσιότερους άνδρες του πλανήτη. Στις 250 σελίδες του βιβλίου, με την υπογραφή του Γάλλου συγγραφέα και αθλητικογράφου Arnaud Ramsay, ο Ριμπολόβλεφ μιλάει για την οικογένειά του, την επιχείρησή λιπασμάτων, τη διαδρομή του, τις αποφάσεις που συνέβαλαν στη επιτυχημένη του πορεία, την αγάπη του για το ποδόσφαιρο και τη σχέση του με το θρυλικό νησί του Αριστοτέλη Ωνάση, που έχει περάσει στα χέρια της οικογένειάς του από το 2013. «Είμαι ανίκανος να μην κάνω τίποτα. Έχω ανάγκη από δράση», μας λέει ο Ρώσος κροίσος και εμείς ξεφυλλίζουμε με αγωνία τις σελίδες του βιβλίου, για να μάθουμε περισσότερα από τη συναρπαστική ζωή του. Πιο κάτω παρατίθεται απόσπασμα από το κεφάλαιο 11 του βιβλίου, το οποίο τιτλοφορείται «Οι Επιθυμίες ενός διοικητικού υπαλλήλου».

Μεθοδικό χτίσιμο περιουσίας

Οι κερδοσήμενοι του Λόιτο γυρίζουν καλά αυτών την περιέργη αίσθηση: από μια ένωση της τύχης, πνάζει την μπάνκα στον αέρα, δημιουργώντας μια ανέπτυκτη περίοδο ευφορίας αλλά και αποσταθεροποίησης. Απέρηνη χαρά, χειροποιιστή ευτυχία και η μοναδική ευκαιρία να οργάνωσει τον πλανήτη ή να αγοράσει το γρήγορο αυτοκίνητο που πάντα ονειρεύομαι. Όμως συχνά ακολουθεί μια απόλυτη προσογείση, που οδηγεί σε σύγχυση ή ακόμα και σε κατάθλιψη. Αρκετοί από αυτού του είδους τους νικητές είδαν την τύχη γρήγορα να τους γυρίζει την πλάτη και κατέληξαν να καταστραφούν από έναν τραπεζίτη, έναν γείτονα ή ένα ανέντιμο μέλος της οικογένειας. Εξαρουμένων των «χρυσών» κληρονομών, για όλους τους άλλους ισχύει ότι αγνοούν πώς να διαχειριστούν το γεγονός ότι έγιναν πάμπλουτοι από τη μια μέρα στην άλλη. Ο Δημήτρης Ριμπολόβλεφ δεν έγινε διοικητικό υπάλληλος από ένα καπρίτσιο της τύχης, παντάναως σε αριθμημένα τετραγωνάκια. Έκανε την περιουσία του μεθοδικά. Αλλά η αναγκαστική απομάκρυνσή του από την Uralkali, το καλοκαίρι του 2010, τον έκανε ξαφνικά πολυεκατομμυριούχο. Εκχωρώντας παρά τη θέλησή του τις μετοχές του στον γίγαντα του καλίου, αυτόν την εταιρεία που ο ίδιος αναμόρφωσε εκ βάθρων, είδε την οικονομική αξία της να γίνεται πραγματική και, από τη μια στιγμή στην άλλη, βρέθηκε με πάνω από 5 διοικητικά μισθία ευρώ στην τράπεζα!

Εξαιρετικές προοπτικές

Αφού περάσουν μια δικαιοδοτική φάση σπατάλης, οι κερδοσήμενοι του πρώτου λακνού ξεδεύουν τα χρήματά τους αγοράζοντας ένα σπίτι ή κάνοντας όσο πιο σίγουρες επενδύσεις μπορούν, για παράδειγμα ασφάλεια ζωής. Ο Ρώσος δεν μπήκε σ' αυτόν τον προβληματισμό. Αν και δεν γεννήθηκε πλούσιος, είχε τον χρόνο να προσαρμοστεί στις εξαιρετικές προοπτικές που ανοίγονταν μπροστά του. Ήτοι, εγκαταλείποντας την Uralkali, η ζωή του έγινε πιο πολυτέλης. Αλλά, προτού αρχίσει να ξεδεύει την περιουσία του όταν «απελευθερώθηκε» από το κάλιο, έπρεπε να καλύψει το κενό. Να βρει μια απασχόληση που θα τον ενέπνεε. Αυτό δεν τον εμπόδιζε να διασκεδάσει. Η ζωή του ως τότε ήταν ένα αιελαίο του έντε: επί τα χρόνια σπουδών στην Ιατρική, μετά μαθήματα Οικονομικών στη Μόσχα κι έπειτα η περιπέτεια των ιδιοκτησιαίων, που κατέληξε δίνοντάς του τον έλεγχο της Uralkali. Είχε ανάγκη για ένα διάλειμμα. «Δεν βρήκα αμέσως τι θα με ενδιέφερε να κάνω. Ταξίδια λοιπόν σε ολόκληρο τον κόσμο», λέει πολύ απλά. Και προσθέτει: «Ημουν τόσο επικεντρωμένος στις μπίζνες, που ένιωσα την ανάγκη να αποσυνδεθώ. Και άρχισα να ζω! Αλλά όχι για πολύ καιρό. Είμαι ανίκανος να μην κάνω τίποτα. Έχω ανάγκη από δράση...».

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΔΙΣΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΟΥΧΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΡΙΜΠΟΛΟΒΛΕΦ

«Ο Ρώσος “Ωνάσης” του Σκορπιού»

Πίνακες μεγάλων ζωγράφων

Μέχρι να ξαναπάσει το νήμα των επιχειρήσεων και να εγκατασταθεί στο Μονακό, το 2011, ο Δημήτρης Ριμπολόβλεφ, χάρη στη μεγάλη ακίνητη περιουσία που διέθετε, μπορούσε να ικανοποιήσει πολλές πιθανές και απίθανες επιθυμίες του. Στον μη πλήρη κατάλογο των κινητών και ακινήτων περιουσιακών του στοιχείων, που αγοράστηκαν μέσω οικογενειακών τραπεζών, περιλαμβάνονται: πίνακες μεγάλων ζωγράφων, από τον Βαν Γκογκ ως τον Πικάσο, περνώντας από τον Γκογκέν ή τον Μονέ, δύο αεροπλάνα συνολικής αξίας περίπου 80 εκατομμυρίων ευρώ (ένα Airbus A319 και ένα τρικινητήριο ζεε Dassault Falcon 7X, ικανό να διατρέξει 11.000 χιλιόμετρα, που αργότερα το πούλησε), ένα γιοτ 67 μέτρων, μια έπαυλη στη Χαβάνη, ένα μέγαρο στο Παρίσι στην οδό Ηλυσιών, δύο υπερπολυτελή σαλέ στο Γκοτάλαν της Ελβετίας, ένα διαμέρισμα στο ξενοδοχείο Moskva που βλέπει στην Κόκκινη Πλατεία ή ακόμα το εμπορικό κέντρο Voentorg, στη Μόσχα.

Βράδια σε όπερες και μπαλέτα

Είχε, επομένως, ό,τι χρειαζόταν για να επιδοθεί στο πάθος του για σερφ και τζετ-σκι, να επισκεφθεί μουσεία με μια προτίμηση στους μεσα-εμπροσυναισθητές, να περάσει πολλά βράδια σε όπερες και μπαλέτα, να παρευρεθεί σε συναυλίες κλασικής μουσικής ή να χειροκροτήσει στη Σκάλα του Μιλάνου τα entrechats της πρώια μπαλαρίνα του Μποσσί, Σβετλάνα Ζαχάροβα. Το 2008, το οικογενειακό τραςοι αγοράσε επίσης το Maison de l'amitie, που ανήκε σ' αυτόν που, αν και δεν το περίμενε κανείς, εξέλεξε 45ος πρόεδρος του Ηνωμένων Πολιτειών απέναντι στη δημοκρατική αντίπαλό του, Χίλاري Κλίντον: τον Ντόναλντ Τραμπ. Ο μεγιστάνας του real estate με το υπερανεπτυγμένο «εγώ» ήταν ήδη ο πιο δισεκατομμυριούχος της χώρας. Το Maison de l'amitie του -80.000 τετραγωνικά μέτρα οικοπέδο, με αίθουσα χορού, 18 δωμάτια και γιγαντιαία πινακτοβρίσκεται στο Παλμ Μπιτς της Φλόριδα. Ο Ρώσος ζόδεψε 95 εκατομμύρια δολάρια τοις μερτωίοις για να αποκτήσει αυτό το υπέροχο κτήριό δίπλα στον ωκεανό.

Το ρετιρέ στη Νέα Υόρκη

Άλλη τρέλα, αυτήν τη φορά για την κόρη του Εκατερίνα. Πάντα μέσω του οικογενειακού τραςοι που είναι εγκατεστημένο από το 2005 στην Κύπρο και του οποίου είναι δικαιούχος μαζί με τα παιδιά του, εκταμίευσε στο όνομά του, τον χειμώνα του 2011, 88 εκατομμύρια δολάρια για ένα διαμέρισμα στη Νέα Υόρκη. Το ύψος της συναλλαγής αποτέλεσε ρεκόρ για ιδιώτη στο «Μεγάλο Μήλο». Αλλά όχι για πολύ καιρό: τον Ιούλιο του 2012, ένα ρετιρέ 1.020 τετραγωνικών μέτρων, μοιρασμένων στους δύο τελευταίους ορόφους του ουρανοξύστη One57, αγοράστηκε έναντι 100 εκατομμυρίων δολαρίων. Σύμφωνα με φήμες, ο νέος ιδιοκτήτης είναι ο πρωθυπουργός του Κατάρ... Ακόμα μία ήττα για τον

«Είμαι ανίκανος να μην κάνω τίποτα. Έχω ανάγκη από δράση», μας λέει ο Ρώσος κροίσος κι εμείς ξεφυλλίζουμε τις σελίδες του βιβλίου, για να μάθουμε περισσότερα από τη συναρπαστική ζωή του

Ριμπολόβλεφ από την Παρί Σεν Ζερμίν! Οισόσο το δώρο για την κόρη του -627 τετραγωνικά μέτρα, δέκα δωμάτια και μια βεράντα 186 τετραγωνικών μέτρων-, που βρίσκεται στο νούμερο 15 της μαγευτικής Σέντραλ Παρκ Γουέστ, δεσπόζει στον τεράστιο χώρο πρασίνου του Μανχάταν. Η Εκατερίνα έκανε τότε δι' αλληλογραφίας μαθήματα Ψυχολογίας και Οικονομικών στο Χάρβαρντ. Αυτή η αγορά σχολιάστηκε για το ύψος της. Μέχρι τότε, η πιο ακριβή πόλη που ήταν αυτή ενός διαμερίσματος της 75ης οδού, τέσσερα χρόνια νωρίτερα, για το οποίο ένας πρόσωπος της τράπεζας Goldman Sachs, που στράφηκε στα ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια, είχε πληρώσει 53 εκατομμύρια δολάρια. Το πρόσωπο διαμέρισμα του διευθυντή της τράπεζας Citigroup αποκτήθηκε από την ξανθιά Εκατερίνα έναν μόνο μήνα αφού τέθηκε προς πώληση, σχεδόν χωρίς καθόλου παζάρι, έχοντας κοστίζει στον Ριμπολόβλεφ 140.000 δολάρια το τετραγωνικό!

Η αγάπη για τις κόρες του

Τα δύο κορίτσια του, όμως, που τα αγαπάει σαν τα μάτια του, είναι έτοιμες για όλα. Η Άννα, η μικρότερη, της οποίας καμιά φωτογραφία δεν έχει διαρρεύσει στον Τύπο, γεννήθηκε στη Γενεύη το 2001. Ένα νέο κορίτσι, πρόχαρο, δραστήριο και αθλητικό, παθιασμένο με το οχέδιο και τη μουσική, παίζει πιάνο. Ζει κοντά στη μητέρα της, στην Ελβετία. Η πρωτότοκη, η ξανθιά Εκατερίνα, που όλο τη φωνάζουν Κάτια (αναμφίβολα για να μην έχει τα ίδια αρχικά με τη μητέρα της!), γεννήθηκε στο Περμ τον Ιούλιο του 1989. Με διάφανη επιδερμίδα, είναι πιο μετρημένη και μοιάζει στον πατέρα της. Μεγαλωμένη στη Ρωσία, ακολούθησε φυσικά τους γονείς της στις όχθες της λίμνης Λεμάν. Από πολύ μικρή έκανε μαθήματα ιππασσίας, κατόπιν ξεκίνησε την αγωνιστική ιππασία. Έχει στην ιδιοκτησία της αρκετά άλογα, με τα οποία συμμετέχει συχνά σε αγώνες. Το 2008, κέρδισε με τη φοράδα της, την Eole Petruques, έναν αγώνα σε έναν διαγωνισμό ντεσάζ στη Γενεύη. Προνοσημένη από τον Βρετανό Μπεν Μάξερ, νικητή στο ομαδικό στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Λονδίνου, διακρίθηκε στο Gucci Masters, όπως και στο Παγκόσμιο Κύπελλο υπερπλήθους εμπόδιων. Ο κόσμος της ιππασσίας της επέτρεψε να γνωριστεί με την Αθηνά Ωνάση-Ρουσελ, γγγονή του Αριστοτέλη Ωνάση και τελευταία εν ζωή απόγονο του ανθρώπου που δημιούργησε μια θρυλική οικονομική αυτοκρατορία. Από την Αθηνά, ακριβώς, θα αγοράσει το 2013 τον Σκορπιό. Παθιασμένη με τα ταξίδια, μοιράζει τον χρόνο της ανάμεσα στο Μονακό, τη Νέα Υόρκη και το Λονδίνο. Είναι μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Μονακό και, παρόλο που δεν ασχολείται ιδιαίτερα με την ομάδα, κάποιες φορές, όταν αυτή βρισκόταν ακόμα στη Λιγκ 2, εκπροσώπησε τον πατέρα της σε συνεδριάσεις, παίρνοντας αποφάσεις για κάποια θέματα.

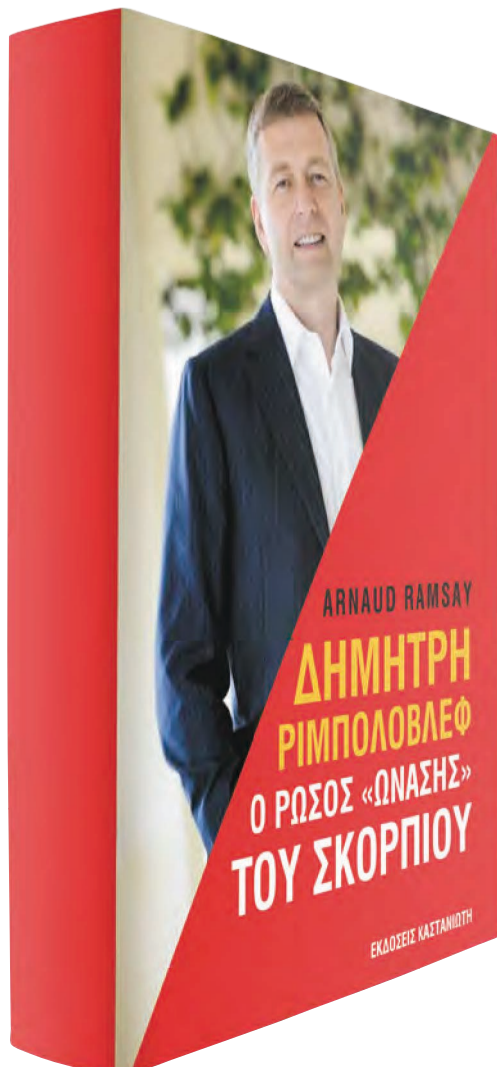
«Το διαζύγιο μάς έφερε ακόμα πιο κοντά»

Διακριτική από φυσικού της, αυτή η αμαζόνα, που επίσης σπούδασε στο Κέμπριτζ και είχε πολλές ευκαιρίες να παρατηρήσει εκ των έσω τον μηχανισμό της Uralkali, συνεργάζεται με μια αμερικανική τράπεζα επενδύσεων. Τον Νοέμβριο του 2013, παραχώρησε μια σύντομη συνέντευξη στο Paris Match. Ευκαιρία να αναφερθεί στις σχέσεις της με τον πατέρα της, στον οποίο το περιοδικό αφιέρωνε οκτώ σελίδες. «Οι σχέσεις μας πατέρα-κόρης είναι πολύ ομαλές, αλλά οι τόνοι μπορεί να ανέβουν όταν πρόκειται για επιχειρήσεις», ξεκαθαρίζει. «Και οι δύο έχουμε δυνατό χαρακτήρα. Το μηλο δεν πέφτει ποτέ μακριά από τη μηλιά...». Η Εκατερίνα εκμυστηρεύεται επίσης σχετικά με την εξέλιξη των σχέσεών τους: «Μικρή, ζούσα στην Ελβετία με τη μητέρα μου, Ο πατέρας μου ήταν απασχολημένος με τις υποθέσεις του, τον έβλεπα λίγο. Έπειτα, όπως όλος ο κόσμος, περνώντας την κρίση της εφηβείας, διαφωνούσα συχνά με τη μητέρα μου. Τότε ο πατέρας μου με βοήθησε πολύ. Το διαζύγιο μάς έφερε ακόμα πιο κοντά. Είναι ένας πατέρας πολύ παρών... και πολύ απαιτητικός».

Πιστός στις απόψεις του

Το καθημερινό αφεντικό της ομάδας του Μονακό, το βρήκε στο πρόσωπο του Βαντίμ Βασίλιεφ, στον οποίο έχει απόλυτη εμπιστοσύνη. «Δεν μιλάμε κάθε μέρα στο τηλέφωνο, μου αφήνει πολλή ελευθερία», βεβαιώνει ο αντιπρόεδρος. «Αλλά είναι εκεί, για να επικυρώνει κάθε φορά τις στρατηγικές επιλογές και τις επενδύσεις. Αν και είναι πολύ χαλαρός, προσέχει τα πάντα. Ο Δημήτρης ξέρει να ορίζει τις προτεραιότητες και επικεντρώνεται στα ουσιαστικά». Πιστός στις απόψεις του, εμπιστευθηκε ένα νευρολογικό πόστο σε άλλο ένα πρόσωπο της διοίκησης που είναι και αυτό από τη Ρωσία: την Όλγα Ντεμεντιέβα, διοικητική διευθύντρια από τον Ιούλιο του 2012. Η διακριτική και αποτελεσματική Ντεμεντιέβα, που μιλά επίσης γαλλικά και αγγλικά και είχε δραστηριοποιηθεί παλιότερα για τέσσερα χρόνια στην Uralkali, σήμαρα είναι επιφορτισμένη με τη φιλοξενία και την εθιμοτυπία του συλλόγου.

Ο Ριμπολόβλεφ, που έλκεται από τη μυρωδιά του Τοδάμπιον Λιγκ, είναι παρών σε όλους οχέδον τους αγώνες στο Στάδιο Λουί Β' μια φωτογραφία που τον δείχνει να πετάγεται από το κάθισμά του με σφηγμένες τις γραβιές, δίπλα στον Πρίγκιπα Αλβέρτο και τον πρόεδρο της Λιγκ, Φρεντερίκ Τιρτί, μόλις ο Μουτινίνο έβαλε το γκολ της λύτρωσης απέναντι στην Μπάγερ Λεβερκούζεν, στολίζει το γραφείο του Φίλιπς Ντιονι, συμβούλου του Βασίλειφ. Αντιθέτως, σπάνια παγαίνει στην εδρα του συλλόγου, στον χώρο του σταδίου, όπου διεξάγονται οι συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου. Προτιμά να δέχεται στο διαμέρισμά του των 2.000 τετραγωνικών μέτρων (με τις βεράντες) ακόμα και τους υποψήφιους προπονητές, για παράδειγμα.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ 31 ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΣΥΝΑΦΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΟΥ 2016

ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Το Διοικητικό Συμβούλιο παρουσιάζει στους μετόχους την Έκθεσή του και τις ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2016.

Κύριες δραστηριότητες

Οι Γενικές Ασφάλειες Κύπρου Λίμιτεδ (η «Εταιρία»), είναι θυγατρική εταιρία της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λίμιτεδ. Η κύρια δραστηριότητα της Εταιρίας κατά τη διάρκεια του έτους συνέχισε να είναι η διεξαγωγή ασφαλιστικών εργασιών γενικού κλάδου.

Υποκαταστήματα

Η Εταιρία διατηρεί υποκατάστημα στην Ελλάδα που φέρει την ονομασία Κύπρου Ασφαλιστική.

Στις 14 Ιανουαρίου 2014, η Εταιρία υπέγραψε συμφωνία συνεργασίας με την Ελληνική εταιρία ERGO Ανώνυμη Ασφαλιστική Εταιρία Ζημιών, αναφορικά με την τοποθέτηση ασφαλιστικών εργασιών του Υποκαταστήματος έναντι προμηθειών. Βάσει της συμφωνίας το Υποκατάστημα δεν προβαίνει πλέον σε ανανεώσεις ασφαλιστηρίων.

Το Υποκατάστημα εξακολουθεί να είναι υπεύθυνο και να βαρύνεται με κάθε κόστος ή δαπάνη αναφορικά με την εξυπηρέτηση ασφαλισμένων, πληρωμή απαιτήσεων, δικαιωμάτων, εξόδων, φόρων, κλπ. στο βαθμό που αυτά απορρέουν από ασφαλιστήρια συμβόλαια που έχουν εκδοθεί από το Υποκατάστημα.

Λειτουργικό περιβάλλον της Εταιρίας

Η Κύπρος εξήλθε του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής στα τέλη Μαρτίου 2016 μετά από μια επιτυχημένη επιστροφή στις αγορές και έχοντας χρησιμοποιήσει μόνο περίπου το 70% των €10 δις σε χρηματοδοτικούς πόρους που διατέθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ). Με βάση το Πρόγραμμα Σταθερότητας 2016-2019 του Υπουργείου Οικονομικών που δημοσιεύθηκε τον Μάιο 2016, η δημοσιονομική προσαρμογή στη διάρκεια του προγράμματος υπήρξε ουσιαστική με αποτέλεσμα να επιστευθεί σχεδόν ο πλήρης ισοσκελισμός του κρατικού προϋπολογισμού. Οι δημόσιες δαπάνες μειώθηκαν και η εισπραξία των φόρων έγινε πιο αποτελεσματική.

Η ανεργία μειώθηκε στο 13,3% κατά το 2016 σε σύγκριση με το μέσο ποσοστό ανεργίας 14,9% για το σύνολο του 2015 και το υψηλό 16,5% το τέταρτο τρίμηνο του 2014, σύμφωνα με τη Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου.

Σύμφωνα με την Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου, το πραγματικό ΑΕΠ για το 2016 αυξήθηκε κατά 2,8% σε σύγκριση με 1,7% το 2015.

Οι τιμές καταναλωτή συνέχισαν να υποχωρούν για τέταρτη συνεχή χρονιά, και μειώθηκαν κατά 1,4% το 2016, σύμφωνα με τη Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου.

Οι αφίξεις τουριστών αυξήθηκαν κατά 19,8% το 2016. Η βιομηχανική δραστηριότητα, σύμφωνα με το δείκτη βιομηχανικής παραγωγής αυξήθηκε το 2016 κατά 8,7%. Σε πραγματική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία, η βιομηχανική παραγωγή το 2016 αυξήθηκε κατά 5,9% τα πρώτα τρία τρίμηνα του 2016, μετά από αύξηση ύψους 2,9% κατά το 2015 σύμφωνα με την Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου.

Στην αγορά ακινήτων, ο δείκτης οικιστικών ακινήτων της Κεντρικής Τράπεζας συνέχισε να μειώνεται σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, αλλά με πιο αργούς ρυθμούς. Ο δείκτης μειώθηκε κατά 1,3% στο τρίτο τρίμηνο του 2016 μετά από πτώση 1,7% και 1,6% στο δεύτερο και πρώτο τρίμηνο αντίστοιχα.

Οι κίνδυνοι για τις προοπτικές ανάπτυξης της οικονομίας σχετίζονται με τα υψηλά επίπεδα των μη εξυπηρετούμενων δανείων, την απώλεια δυναμικής στον τομέα των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων με συναφείς κινδύνους για τα δημόσια οικονομικά και την επιστροφή του πληθωρισμού. Κίνδυνοι μπορεί επίσης να σχετίζονται με επιδείνωση του εξωτερικού περιβάλλοντος της Κύπρου. Αυτοί εμπεριέχουν βραδύτερη ανάπτυξη στο Ηνωμένο Βασίλειο με υποτίμηση της στερλίνας μετά το δημοψήφισμα για έξοδο του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ. Πολιτική αβεβαιότητα στην Ευρώπη που μπορεί να προκληθεί από την έξοδο του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ ή από την προσφυγική κρίση θα μπορούσε επίσης να οδηγήσει σε αυξημένη οικονομική αβεβαιότητα και να υπονομεύσει την οικονομική εμπιστοσύνη.

Οι θετικοί παράγοντες για τις προοπτικές ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας σχετίζονται με την πιθανή μεγαλύτερη ανάπτυξη στην ΕΕ και των επενδυτικών δαπανών, καθώς οι τιμές ακινήτων σταθεροποιούνται και διάφορα έργα υλοποιούνται ειδικά στον τομέα του τουρισμού.

Οι διεθνείς οίκοι αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας έχουν αναβαθμίσει την πιστοληπτική ικανότητα της χώρας. Ο οίκος Fitch Ratings αναβάθμισε την πιστοληπτική ικανότητα της Κυπριακής Δημοκρατίας κατά μία βαθμίδα σε BB- με θετικό ορίζοντα τον Οκτώβριο 2016, ο οίκος S&P Global Rating κατά μία βαθμίδα σε BB με θετικό ορίζοντα τον Σεπτέμβριο 2016 και κατά μία βαθμίδα σε BB+ με σταθερό ορίζοντα τον Μάρτιο 2017 και ο οίκος Moody's Investors Service κατά δύο βαθμίδες σε B1 με σταθερό ορίζοντα τον Νοέμβριο 2015. Τον Νοέμβριο 2016, ο οίκος Moody's Investors Service αναβώρησε τον ορίζοντα της Κυπριακής Δημοκρατίας από σταθερό σε θετικό.

Τον Ιούλιο 2016, η Κυπριακή κυβέρνηση άντλησε χρηματοδότηση από τις διεθνείς αγορές για τρίτη φορά από την έναρξη του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής, μέσω της έκδοσης επταετούς ομολόγου ύψους €1 δις με απόδοση 3,8%.

Αποτελέσματα, τρέχουσα θέση, εξέλιξη και επιδόσεις των δραστηριοτήτων

Τα αποτελέσματα της Εταιρίας έχουν ως ακολούθως:	2016	2015
	€	€
Κέρδος πριν από το φόρο εισοδήματος	8.057.669	10.594.736
Φόρος εισοδήματος	(1.045.118)	(243.948)
Κέρδος για το έτος	<u>7.012.551</u>	<u>10.350.788</u>

Η συνολική παραγωγή ασφαλιστρων για το έτος μειώθηκε κατά 5,7%, με το σύνολο μικτών ασφαλιστρων να ανέρχεται σε €44.954.864 (2015: €47.662.061).

Τα καθαρά έσοδα ασφαλιστικών εργασιών μειώθηκαν κατά 25,2% και ανήλθαν σε €8.291.592 κατά το 2016 σε σύγκριση με €11.084.031 κατά το 2015, ενώ τα κέρδη πριν από το φόρο εισοδήματος για το έτος 2016 μειώθηκαν από €10.594.736 κατά το έτος 2015 σε €8.057.669.

Με βάση τα τελευταία επίσημα στατιστικά στοιχεία του Συνδέσμου Ασφαλιστικών Εταιριών Κύπρου, στις 31 Δεκεμβρίου 2015 η Εταιρία διατηρούσε μερίδιο 11,0% της Κυπριακής ασφαλιστικής αγοράς γενικού κλάδου.

Μερίσματα

Κατά τη διάρκεια του 2016 καταβλήθηκε ενδιάμεσο μέρισμα €10.000.000 (€3,33 κατά μετοχή) από τα αδιανέμητα κέρδη. Το Διοικητικό Συμβούλιο δεν προτείνει την καταβολή τελικού μερίσματος για το 2016. Το 2015 καταβλήθηκε ενδιάμεσο μέρισμα €6.000.000 (€2,00 κατά μετοχή).

Κυριότεροι κίνδυνοι και αβεβαιότητες

Όπως κάθε χρηματοοικονομικός οργανισμός, η Εταιρία εκτίθεται σε κινδύνους, οι πιο σημαντικοί από τους οποίους είναι ο ασφαλιστικός κίνδυνος, οι μεταβολές στις τιμές των επενδύσεων και των επιτοκίων, ο κίνδυνος ρευστότητας και ο πιστωτικός κίνδυνος. Οι κίνδυνοι αυτοί παρακολουθούνται με διάφορους μηχανισμούς ώστε να αποφεύγεται η συσσώρευση υπέρμετρων κινδύνων. Πληροφορίες για τη διαχείριση των προαναφερθέντων κινδύνων παρουσιάζονται στις Σημειώσεις 3 και 26 των οικονομικών καταστάσεων.

Προβλεπόμενη εξέλιξη

Η Εταιρία θα συνεχίσει να επικεντρώνεται στα κύρια χαρακτηριστικά που την ξεχώρισαν στην ασφαλιστική αγορά σε βάθος χρόνου. Αυτά περιλαμβάνουν την ορθολογιστική πολιτική όσον αφορά την αξιολόγηση και τιμολόγηση κινδύνων, τη σωστή διαχείριση απαιτήσεων και τη συντηρητική, ευέλικτη και προσεγγισμένη οικονομική πολιτική της.

Μετοχικό κεφάλαιο

Δεν υπήρξαν αλλαγές στο μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρίας κατά το έτος 2016.

Γεγονότα μεταγενέστερα της ημερομηνίας αναφοράς

Κατά τη διάρκεια του 2017, η Εταιρία σύναψε συμφωνίες με αντασφαλιστές του Υποκαταστήματος στην Ελλάδα, βάσει των οποίων αναλαμβάνει το μερίδιο τους στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 για εκκρεμείς απαιτήσεις του Υποκαταστήματος μέχρι και το τέλος του έτους 2010. Η συνολική πρόβλεψη για τις εν λόγω απαιτήσεις στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 ανέρχεται σε €2.188.388 και το αντίστοιχο συνολικό μερίδιο αντασφαλιστών σε €2.062.984. Βάσει των συμφωνιών που υπογράφηκαν μέχρι την ημερομηνία έγκρισης των οικονομικών καταστάσεων, η Εταιρία εισέπραξε/αναμένεται να εισπράξει από τους αντασφαλιστές που αποδέχτηκαν την πρόταση ποσοστό που ανέρχεται σε 80% περίπου του συνολικού μεριδίου αντασφαλιστών. Η πιο πάνω διευθέτηση αυξάνει αρχικά το καθαρό κόστος απαιτήσεων στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων κατά €188 χιλ. περίπου. Σταδιακά, με το κλείσιμο των σχετικών απαιτήσεων, αναμένεται ότι θα υπάρξει θετική επίδραση στα αποτελέσματα της Εταιρίας.

Διοικητικό Συμβούλιο

Το Διοικητικό Συμβούλιο κατά τη διάρκεια του έτους 2016 και μέχρι την ημερομηνία αυτής της έκθεσης απαρτίζεται από τους συμβούλους που αναφέρονται στη σελίδα 3.

Η κ. Στέλλα Πολυβίου, ο κ. Στέλιος Χριστοδούλου και ο κ. Νικόλας Σπασής, αποχώρησαν από το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας στις 20 Ιανουαρίου 2016, 26 Σεπτεμβρίου 2016 και 29 Σεπτεμβρίου 2016 αντίστοιχα.

Ο κ. Γιάννης Χατζηγιάννης διορίστηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας στις 29 Ιουνίου 2016 και αποχώρησε στις 7 Νοεμβρίου 2016.

Η κ. Λίζα Πατσαλίδου, ο κ. Ντίνος Χριστοφίδης και η κ. Λήδα Μαρδαπήττα-Χατζηπαντελή, διορίστηκαν στο Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας στις 26 Φεβρουαρίου 2016, 4 Οκτωβρίου 2016 και 14 Νοεμβρίου 2016 αντίστοιχα.

Σύμφωνα με το Καταστατικό της Εταιρίας, ο κ. Ντίνος Χριστοφίδης και η κ. Λήδα Μαρδαπήττα-Χατζηπαντελή εξέρχονται, είναι όμως επανεκλέξιμοι και προσφέρονται για επανεκλογή. Για την πλήρωση των θέσεων που κενώνονται θα γίνει εκλογή.

Ανεξάρτητοι Ελεγκτές

Οι ανεξάρτητοι ελεγκτές της Εταιρίας, Ernst & Young Cyprus Limited, έχουν εκδηλώσει επιθυμία να συνεχίσουν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους.

Α. Στυλιανού

Πρόεδρος
15 Μαΐου 2017

ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ

Προς τα Μέλη των Γενικών Ασφαλειών Κύπρου Λίμιτεδ

Έκθεση επί του Ελέγχου των Οικονομικών Καταστάσεων

Γνώμη

Έχουμε ελέγξει τις οικονομικές καταστάσεις της Εταιρίας Γενικές Ασφάλειες Κύπρου Λίμιτεδ (η «Εταιρία»), όπως παρουσιάζονται στις σελίδες 10 μέχρι 58 και οι οποίες αποτελούνται από τον ισολογισμό στις 31 Δεκεμβρίου 2016, την κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, την κατάσταση συνολικών εισοδημάτων, την κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και την κατάσταση ταμειακών ροών του έτους που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περιληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών και σημειώσεις στις οικονομικές καταστάσεις.

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες οικονομικές καταστάσεις δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα της χρηματοοικονομικής θέσης της Εταιρίας στις 31 Δεκεμβρίου 2016 και της χρηματοοικονομικής της επίδοσης και των ταμειακών ροών της, για το έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ), όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις απαιτήσεις του περί Εταιρειών Νόμου της Κύπρου, Κεφ.113.

Βάση γνώμης

Ο έλεγχός μας έχει διενεργηθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ). Οι ευθύνες μας, με βάση αυτά τα πρότυπα περιγράφονται περαιτέρω στην παράγραφο Ευθύνη του Ελεγκτή για τον Έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων της έκθεσής μας. Είμαστε ανεξάρτητοι από την Εταιρία, σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας Λογιστών, που εκδίδεται από το Διεθνές Συμβούλιο Προτύπων Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Λογιστές (Κώδικας ΔΣΠΔΕΛ) και τις απαιτήσεις δεοντολογίας, που σχετίζονται με τον έλεγχο οικονομικών καταστάσεων στην Κύπρο και έχουμε συμμορφωθεί με τις άλλες ευθύνες δεοντολογίας, που απορρέουν από τις απαιτήσεις αυτές και τον Κώδικα ΔΣΠΔΕΛ. Πιστεύουμε, ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια, που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα για να αποτελέσουν βάση για την ελεγκτική μας γνώμη.

Ευθύνες του Διοικητικού Συμβουλίου για τις Οικονομικές Καταστάσεις

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων, που δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις απαιτήσεις του περί Εταιρειών Νόμου της Κύπρου, Κεφ. 113, και για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, οφειλόμενου είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων, το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο να αξιολογήσει την ικανότητα της Εταιρίας να συνεχίσει ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα, γνωστοποιώντας όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, θέματα που σχετίζονται με τη συνέχιση της δραστηριότητας της Εταιρίας και την υιοθέτηση της αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός εάν το Διοικητικό Συμβούλιο προτιμάει, είτε να θέσει την Εταιρία σε εκκαθάριση ή να παύσει τις δραστηριότητες, ή όταν δεν έχει ρεαλιστικές εναλλακτικές επιλογές από το να προχωρήσει σε αυτές τις ενέργειες.

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την επίβλεψη της διαδικασίας χρηματοοικονομικής αναφοράς της Εταιρίας.

Ευθύνες του Ελεγκτή για τον Έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων

Οι στόχοι μας, είναι να αποκτήσουμε λελογισμένη διασφάλιση για το κατά πόσον οι οικονομικές καταστάσεις στο σύνολο τους είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, οφειλόμενου είτε σε απάτη είτε σε λάθος και η έκδοση έκθεσης ελεγκτή, η οποία να περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Λελογισμένη διασφάλιση συνιστά υψηλό βαθμό διασφάλιση, αλλά όχι εγγύηση, ότι ο έλεγχος όπως αυτός πραγματοποιήθηκε με βάση τα ΔΠΕ πάντοτε θα εντοπίζει ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύνανται να προκύψουν, είτε από απάτη, είτε από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη εάν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμενόνταν, ότι θα επηρέασουν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών, που λήφθηκαν με βάση αυτές τις οικονομικές καταστάσεις.

Γενικές Ασφάλειες Κύπρου

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ 31 ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΣΥΝΑΦΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΟΥ 2016

Ως μέρος ενός ελέγχου σύμφωνα με τα ΔΠΕ, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Αναγνωρίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους για ουσιώδη σφάλματα στις οικονομικές καταστάσεις που οφείλονται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζουμε και εφαρμόζουμε ελεγκτικές διαδικασίες, οι οποίες ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και λαμβάνουμε ελεγκτικά τεκμήρια, τα οποία είναι επαρκή και κατάλληλα για να αποτελέσουν τη βάση της γνώμης μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ενός ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε απάτη είναι μεγαλύτερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, λόγω του ότι η απάτη μπορεί να περιλαμβάνει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς δηλώσεις ή την παράκαμψη των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου.
- Κατανοούμε τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που είναι σχετικές με τον έλεγχο, προκειμένου να σχεδιάσουμε ελεγκτικές διαδικασίες που είναι κατάλληλες υπό τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου της Εταιρίας.
- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών πολιτικών που χρησιμοποιήθηκαν και του λεγομένου των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από το Διοικητικό Συμβούλιο.
- Συμπεραίνουμε για την καταλληλότητα της χρήσης από το Διοικητικό Συμβούλιο της αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και, με βάση τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν, κατά πόσον υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα που να σχετίζεται με γεγονότα ή συνθήκες που να υποδηλώνουν την ύπαρξη ουσιώδους αβεβαιότητας, που ενδέχεται να φανερώσει σημαντική αμφιβολία ως προς την ικανότητα της Εταιρίας να συνεχίσει ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα. Εάν συμπεράνουμε, ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεσή μας να επισύρουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις στις οικονομικές καταστάσεις, ή εάν τέτοιες γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς, να τροποποιήσουμε τη γνώμη μας. Τα συμπεράσματα μας βασίζονται στα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα η Εταιρία να παύσει να λειτουργεί ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.
- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, δομή και περιεχόμενο των οικονομικών καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, και κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις αντικατοπτρίζουν τις συναλλαγές και γεγονότα με τρόπο που να επιτυγχάνεται η αληθινή και δίκαιη εικόνα.
- Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στο Διοικητικό Συμβούλιο θέματα σχετικά με το προβλεπόμενο πεδίο και χρονοδιάγραμμα του ελέγχου και σημαντικά ευρήματα από τον έλεγχο, συμπεριλαμβανομένων τυχόν σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου, που εντοπίσαμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Έκθεση επί Άλλων Νομικών Απαιτήσεων

Σύμφωνα με τις επιπρόσθετες απαιτήσεις των περί Ελεγκτών και Υποχρεωτικών Ελέγχων των Ετήσιων και Ενοποιημένων Λογαριασμών Νόμων του 2009 έως 2016, αναφέρουμε τα πιο κάτω:

- Έχουμε πάρει όλες τις πληροφορίες και εξηγήσεις που θεωρήσαμε αναγκαίες για σκοπούς του ελέγχου μας.
- Κατά τη γνώμη μας, έχουν τηρηθεί από την Εταιρία κατάλληλα λογιστικά βιβλία, στην έκτασή που φαίνεται από την εξέταση από εμάς αυτών των βιβλίων.
- Οι οικονομικές καταστάσεις της Εταιρίας συμφωνούν με τα λογιστικά βιβλία.
- Κατά τη γνώμη μας και από όσα καλύτερα έχουμε πληροφορηθεί και σύμφωνα με τις εξηγήσεις που μας δόθηκαν, οι οικονομικές καταστάσεις παρέχουν τις απαιτούμενες από τον περί Εταιρειών Νόμο της Κύπρου, Κεφ. 113, πληροφορίες με τον απαιτούμενο τρόπο.

Άλλο θέμα

Αυτή η έκθεση, περιλαμβανομένης και της γνώμης, ετοιμάστηκε για τα μέλη της Εταιρίας ως σώμα και μόνο σύμφωνα με το Άρθρο 34 των περί Ελεγκτών και Υποχρεωτικών Ελέγχων των Ετήσιων και Ενοποιημένων Λογαριασμών Νόμων του 2009 έως 2016 και για κανένα άλλο σκοπό. Δίνοντας αυτή τη γνώμη δεν αποδεχόμαστε και δεν αναλαμβάνουμε ευθύνη για οποιοδήποτε άλλο σκοπό ή προς οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο στη γνώση του οποίου αυτή η έκθεση δυνατόν να περιέλθει.

Σάββας Πεντάρης

Εγγεγραμμένος Λογιστής και Εγγεγραμμένος Ελεγκτής εκ μέρους και για λογαριασμό της

Ernst & Young Cyprus Limited

Εγγεγραμμένοι Λογιστές και Εγγεγραμμένοι Ελεγκτές

Λευκωσία
15 Μαΐου 2017

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2016

	2016 €	2015 €
Μικτά δεδουλευμένα ασφάλιστρα	46.227.908	48.811.544
Δεδουλευμένα αντασφάλιστρα	(23.027.590)	(27.274.001)
Καθαρά δεδουλευμένα ασφάλιστρα	23.200.318	21.537.543
Έσοδα από δικαιώματα και προμήθειες	6.115.805	7.092.174
Εισόδημα από επενδύσεις	544.417	899.558
Μερίδιο κέρδους από κοινοπραξίες ασφαλιστών	57.561	37.969
Σύνολο εσόδων ασφαλιστικών εργασιών	29.918.101	29.567.244
Μικτές πληρωμές σε ασφαλισμένους	(15.149.826)	(19.850.341)
Μερίδιο αντασφαλιστών στις πληρωμές σε ασφαλισμένους	6.910.996	10.469.103
Μικτή μεταβολή στις υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων	1.635.307	5.663.226
Μερίδιο αντασφαλιστών στη μεταβολή στις υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων	(2.151.221)	(4.083.811)
Μεταβολή πρόβλεψης για κινδύνους σε ισχύ	(142.845)	63.968
Έξοδα από προμήθειες και εκπτώσεις	(5.870.600)	(4.370.406)
Έξοδα χρηματοδότησης	(155.687)	(165.342)
Δαπάνες διαχείρισης ασφαλιστικών εργασιών	(7.169.652)	(6.795.787)
Μεταβολή στα αναβαλλόμενα έξοδα κτήσης	467.019	586.177
Σύνολο εξόδων ασφαλιστικών εργασιών	(21.626.509)	(18.483.213)
Καθαρά έσοδα ασφαλιστικών εργασιών	8.291.592	11.084.031
Άλλα έσοδα	544.460	590.110
Άλλα έξοδα	(778.383)	(1.079.405)
Κέρδος από εργασίες πριν από το φόρο εισοδήματος	8.057.669	10.594.736
Φόρος εισοδήματος	(1.045.118)	(243.948)
Καθαρό κέρδος για το έτος	7.012.551	10.350.788

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2016

	2016 €	2015 €
Καθαρό κέρδος για το έτος	7.012.551	10.350.788
Λοιπά συνολικά εισοδήματα		
<i>Λοιπά συνολικά εισοδήματα που πρόκειται να επανακατηγοριοποιηθούν στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων σε μετέπειτα περιόδους</i>		
Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση		
Κέρδη από μεταβολή στην εύλογη αξία	2.330	3.164
Μεταφορά στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων λόγω διάθεσης	-	(13.485)
Μεταφορά στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων λόγω απομείωσης	-	656
	2.330	(9.665)
Επένδυση σε θυγατρική εταιρία		
Κέρδη από μεταβολή στην εύλογη αξία	32.214	47.420
<i>Καθαρά λοιπά συνολικά εισοδήματα που πρόκειται να επανακατηγοριοποιηθούν στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων σε μετέπειτα περιόδους</i>	34.544	37.755
<i>Λοιπά συνολικά εισοδήματα που δεν πρόκειται να επανακατηγοριοποιηθούν στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων σε μετέπειτα περιόδους</i>		
Επανεκτίμηση ακινήτων		
Ζημιές από μεταβολή στην εύλογη αξία	-	(101.047)
Αναβαλλόμενη φορολογία	15.053	19.272
	15.053	(81.775)
Ωφελήματα αφυπηρέτησης προσωπικό		
Αναγνώριση αναλογιστικών ζημιών	(1.518)	(1.677)
<i>Καθαρά λοιπά συνολικά κέρδη/(ζημιές) που δεν πρόκειται να επανακατηγοριοποιηθούν στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων σε μετέπειτα περιόδους</i>	13.535	(83.452)
Λοιπά συνολικά κέρδη/(ζημιές) μετά τη φορολογία	48.079	(45.697)
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα για το έτος μετά τη φορολογία	7.060.630	10.305.091

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ στις 31 Δεκεμβρίου 2016

	2016 €	2015 €
ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία		
Ακίνητα και εξοπλισμός	9.005.573	9.162.014
Επενδύσεις σε ακίνητα	970.000	1.695.000
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	305.839	223.652
Επένδυση σε θυγατρική εταιρία	872.490	840.276
Επενδύσεις	16.116.065	16.492.401
	27.269.967	28.413.343
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία		
Ασφάλιστρα εισπρακτέα	12.078.038	13.663.678
Αναβαλλόμενα έξοδα κτήσης	4.204.250	3.737.231
Άλλοι χρεώστες και προπληρωμές	1.031.863	612.944
Τρεχούμενοι λογαριασμοί με αντασφαλιστές	101.475	348.854
Μερίδιο αντασφαλιστών στις υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων	19.822.201	24.743.002
Φόρος εισοδήματος επιστρεπτέος	1.339.086	1.385.810
Καταθέσεις προθεσμίας με την Τράπεζα Κύπρου	2.397.720	4.100.557
Καταθέσεις σε άλλες τράπεζες	4.379.810	3.828.631
Μετρητά στην Τράπεζα Κύπρου	27.826.860	27.014.832
	73.181.303	79.435.539
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	100.451.270	107.848.882
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
Κεφάλαιο και αποθεματικά		
Μετοχικό κεφάλαιο	5.130.000	5.130.000
Αποθεματικά επανεκτίμησης	5.305.247	5.479.704
Αποθεματικό επένδυσης σε θυγατρική εταιρία	348.511	316.297
Συναλλαγματικές διαφορές	26.034	26.034
Αδιανέμητα κέρδη	30.906.185	33.699.373
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	41.715.977	44.651.408
Μη τρέχουσες υποχρεώσεις		
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	1.193.857	1.293.599
Τρέχουσες υποχρεώσεις		
Υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων	50.030.557	52.800.001
Άλλοι πιστωτές και δεδουλευμένα έξοδα	3.491.904	3.101.324
Τρεχούμενοι λογαριασμοί με αντασφαλιστές	2.870.096	4.138.305
Οφειλή στη μητρική εταιρία	854.087	1.646.756
Οφειλή σε θυγατρική εταιρία	202.948	195.563
Φόρος εισοδήματος πληρωτέος	91.844	21.926
	57.541.436	61.903.875
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	100.451.270	107.848.882

A. Στυλιανού - Πρόεδρος X. Πουαγκαρέ - Σύμβουλος

OVS Italian Fashion

Η OVS είναι κορυφαία μάρκα μόδας της Ιταλίας για γυναίκες, άνδρες και παιδιά, με πάνω από 800 καταστήματα στην Ιταλία και τον υπόλοιπο κόσμο. Σχεδιασμένες για νέους και μοντέρνες καταναλωτές, οι συλλογές OVS, με παλκό στυλ και προσιτές τιμές, είναι ιδανικές για κάθε περίσταση. Δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην παιδική συλλογή, με στόχο να συνδυάσει την πρακτικότητα με την υπέροχη εμφάνιση. Γι' αυτόν τον λόγο επενδύει στην επιλογή πρώτων υλών με υψηλή ποιότητα που μπορείτε να βρείτε από τη γραμμή Fagottino, που είναι αφιερωμένη στις πρώτες ημέρες του μωρού σας μέχρι και τα νεογέννητα έως 36 μηνών, καθώς επίσης και στις συλλογές για παιδιά την ηλικία των 8 αλλά και στα μεγαλύτερα αγόρια και κορίτσια, ηλικίας 9-14. Στην Κύπρο, το «flagship» κατάστημα OVS στο The Mall of Engomi στη Λευκωσία έχει μεγαλώσει και ανανεωθεί, και προσφέρει μεγαλύτερη και πιο σύγχρονη συλλογή για όλες τις ηλικίες. Την παιδική συλλογή OVS Kids μπορείτε να την βρείτε επίσης στο Debenhams στο The Mall of Cyprus και Debenhams Central στη Λευκωσία, Debenhams Zenon στη Λάρνακα, Debenhams Apollon και Debenhams Olympia στη Λεμεσό και Debenhams Korivos στην Πάφο.

Ποιοτική εκπαίδευση στο ΕΠΚ δηλώνει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας

Πρώτος στόχος του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου «η προφορά ποιοτικής εκπαίδευσης», δήλωσε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Νίκος Αναστασιάδης. Σε χαιρετισμό του στην τελετή αποφοίτησης του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου, τον οποίο ανέγνωσε εκ μέρους του ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού, Κώστας Καδής, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είπε ότι «το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου θέτει υψηλούς στόχους και επιδιώκει ποιοτικά επιτεύγματα, ανανεώνοντας διαρκώς τις συνεργασίες του και τα προγράμματα σπουδών του, ακριβώς γιατί θεωρεί τη γνώση, τη μάθηση και την εξωστρέφεια ως απαραίτητες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη του». Ο πρύτανης Καθηγητής Κώστας Γουλιάμος υπογράμμισε ότι «επενδύουμε συνεχώς στην ανάπτυξη των φοιτητών και, συνάμα, εμπειδύουμε διαχρονικά και ουσιαστικά συνθήκες και δομές μερτήσιμης απασχολησιμότητας. Ηδη, το 78% των φοιτητών μας βρίσκουν δουλειά μέσα σε ένα εξάμηνο μετά την αποφοίτησή τους. Ποσοστό σαφώς από τα υψηλότερα αυτήν την περίοδο στην Ευρώπη». Στην τελετή απονεμήθηκαν 775 πτυχιακοί, μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί τίτλοι σπουδών. Παράλληλα με τους τίτλους σπουδών, δόθηκαν και βραβεία σε άριστους φοιτητές αλλά και προτεινόμενους αποφοίτους κάθε Σχολής. Μετά το τέλος της τελετής αποφοίτησης δόθηκε δεξίωση στους χώρους του Πανεπιστημίου.

Cyprus Computer Society: Συλλογή διεθνών βραβείων στην Πληροφορική

Ο Κυπριακός Σύνδεσμος Πληροφορικής (Cyprus Computer Society - CCS) είναι στην ευχάριστη θέση να ενημερώσει πως συνεχίζονται οι επιτυχείς παρουσίες μαθητών μας σε Διεθνείς Διαγωνισμούς Πληροφορικής. Συγκεκριμένα, μόλις επέστρεψε με το χάλκινο βραβείο ο μαθητής Άσος Αγγεός από την 25η Διεθνή Βαλκανίδα Πληροφορικής (BOI 2017 - http://www.boi2017.md) που διεξήχθη στο Κισιναύ της Μολδαβίας μεταξύ 2/7/2017 και 8/7/2017. Την εθνική ομάδα εκπροσώπησαν οι μαθητές Άσος Αγγεός από το Λύκειο Αγίου Νεοφύτου Πάφου, Παπαευριπίδης Ευριπιδής Λύκειο Αγίας Φυλάξεως, Τζαπαύρας Αριστέιδης από το Λύκειο Αγίου Γεωργίου Λάρνακας, Φαλάς Χρίστος από το The English School. Συνοδοί της ομάδας είναι οι Παύλος Παυλικκάς και Αδάμος Τσοφάρη. Οι κυπριακές επιτυχίες στην Πληροφορική έχουν αυξηθεί κατακόρυφα τα τελευταία χρόνια και ο Σύνδεσμος δηλώνει περήφανος, τόσο για τους μαθητές όσο και για τους συντελεστές της επιτυχίας, δηλαδή τους εκπαιδευτές οι οποίοι αφιλοκερδώς συμμετέχουν στη διοργάνωση των παγκόσμιων διαγωνισμών, στην εκπαίδευση των διακριθέντων μαθητών, καθώς και στην προετοιμασία της ομάδας που λαμβάνει μέρος στους διεθνείς διαγωνισμούς.

Δωρεάν 4G Tablet δίνει η PrimeTel

Νέα δροσιστική προσφορά της PrimeTel, η οποία εν μέσω... καύσωνα, παρέχει τη δυνατότητα σε όλους τους νέους και υφιστάμενους συνδρομητές κινητής τηλεφωνίας να αποκτήσουν: Δωροεπιταγή έως και €500 ή έκπτωση έως και 50% στο μηνιαίο πάγιο, και δωρεάν τετραπύρνη 4G TABLET LENOVO Tab 3 και δωρεάν 500 MB mobile internet κάθε μήνα. Η ούπερ καλοκαιρινή προσφορά της PrimeTel σου δίνει την ευκαιρία να ανανεώσεις την παλιά σουσκευή σου ή να μειώσεις το κόστος του μηνιαίου παγίου σου και παράλληλα να

σερβάρεις στο διαδίκτυο με ένα ολοκαίνουργιο ΔΩΡΕΑΝ tablet όπου κι αν βρίσκεσαι κατά τη διάρκεια των διακοπών σου, στη θάλασσα ή στο βουνό! Η προσφορά εντάσσεται στην προσπάθεια της PrimeTel για την προώθηση της χρήσης δεδομένων internet μέσω του ταχύτατου δικτύου 4ης Γενιάς, καθώς επίσης την παροχή καινοτόμων και ποιοτικών υπηρεσιών σε ανταγωνιστικές τιμές. Μπορείτε να καλέσετε στο 133 ή να στείλετε δωρεάν SMS στο 8585 προκειμένου εκπρόσωπος της PrimeTel να επικοινωνήσει μαζί σας για επιπλέον ενημέρωση.

Εντυπωσιακή η Avant Premiere της ταινίας «Spider-Man: Η επιστροφή στον τόπο του»

Μια όμορφη βραδιά γεμάτη εκπλήξεις έζησαν όλοι όσοι παρευρέθησαν στην Avant Premiere της πολυαναμενόμενης ταινίας «Spider-Man: Η επιστροφή στον τόπο του», στην Κύπρο, την Τετάρτη, 5 Ιουλίου και η Pizza Hut ήταν εκεί! Εκπρόσωποι των ΜΜΕ, συνεργάτες και εκλεκτοί πελάτες της γνωστής αλυσίδας εστιατορίων Pizza Hut, κατέκλυσαν το K-Cineplex στη Λευκωσία για να παρακολουθήσουν το reboot της ταινίας στο πλαίσιο της νέας παγκόσμιας συνεργασίας του brand με τη Sony International. Η δράση, το χιούμορ και οι περιπέτειες του αγαπημένου ήρωα στο κόσμο των Avengers άρνησε καθλωμένους τους θεατές της ταινίας παρά με τις εκπνεκτικές μουσικές της αγαπημένης Cheesy Bites πίτσας, που μαζί με τον ήρωα της ταινίας πρωταγωνιστούν σε άλλη μια πρωτότυπη διαφημιστική καμπάνια που κλέβει τις εντυπώσεις. Η ταινία κυκλοφορεί στους κινηματογράφους από την Feelgood και σε 3D.

Τα Lay's δίνουν, και φέτος, ρυθμό και γεύση στις παραλίες της Κύπρου!

Μετά τη μεγάλη επιτυχία του Lay's Summer Tour 2016, τα Lay's διοργάνωσαν, και φέτος, τέσσερα μοναδικά καλοκαιρινά πάρτι γεμάτα μουσική, γεύση και εκπλήξεις, με σκοπό να δώσουν πραγματική γεύση στη μέρα, αλλά και το καλοκαίρι όλων μας. Τα τρία πρώτα πάρτι πραγματοποιήθηκαν στις 2 Ιουλίου στη Λάρνακα (Kastela Beach Bar), στις 9 Ιουλίου στη Λεμεσό (Oceania Beach Bar) και στις 16 Ιουλίου στη Λάρνακα (Glaros Beach Bar). Το τέταρτο και τελευταίο πάρτι θα γίνει σήμερα Κυριακή, 23 Ιουλίου, στη Λεμεσό (Kastela Beach Bar). Ταυτόχρονα, όλοι όσοι βρέθηκαν στην παραλία απόλαυσαν τα αγαπημένα τους παιατάκια Lay's και προσπάθησαν να μαντέψουν διάφορες γεύσεις, μέσω blind taste. Ακόμα, το Ring Challenge έδωσε περισσότερη αδρεναλίνη στη μέρα των παρευρισκομένων, οι οποίοι έκαναν εξάσκηση στο σημάδι τους πετώντας hula hoops σε σανίδες του σεφ!

Στις 22/10 ο Ημιμαραθώνιος ΑΛΦΑΜΕΓΑ Run As One

Μετά την περηνή, πρώτη επιτυχημένη διοργάνωση, ο αγώνας δρόμου ΑΛΦΑΜΕΓΑ «Run As One» μεγαλώνει και εξελίσσεται φέτος με την προσθήκη της απόστασης του Ημιμαραθωνίου. Η διοργάνωση θα λάβει χώραν την Κυριακή, 22 Οκτωβρίου 2017, με εκκίνηση και τερματισμό στην Υπεραγορά ΑΛΦΑΜΕΓΑ της Ύγκωμης, στη Λευκωσία. Επιπλέον, το ΑΛΦΑΜΕΓΑ Run As One περιλαμβάνει Αγώνα Δρόμου 5χλμ, Εταιρικό Δρόμο 5χλμ καθώς και Παιδικό Δρόμο 1χλμ στον οποίο μπορούν να λάβουν μέρος και ενήλικες. Η διοργάνωση εντάσσεται στο πλαίσιο του προγράμματος Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης του Υπεραγορών ΑΛΦΑΜΕΓΑ με τίτλο «Παιδί, Διατροφή και Υγεία». Η εκκίνηση του Ημιμαραθωνίου θα δοθεί στις 8.30πμ., ενώ στις 11.00πμ. θα εκκινήσουν οι δρόμοι των 5χλμ και κατόπιν ο δρόμος 1χλμ. Απλώσεις συμμετοχής θα ξεκινήσουν να γίνονται δεκτές σύντομα στο www.alphamega.com.cy

Το Πανεπιστήμιο Νεάπολις φιλοξένησε τη συνάντηση των εταιρών του προγράμματος Engine4F

Το Πανεπιστήμιο Νεάπολις φιλοξένησε τη συνάντηση των εταιρών του προγράμματος Engine4F (ένα πρόγραμμα Erasmus +). Το πρόγραμμα έχει ως εταίρους Πανεπιστήμια, Τεχνικές Σχολές, το Εμπλεκτήριο Μηχανικών Πορτογαλίας, την Ένωση Γυναικών Μηχανικών Ελλάδας, καθώς και ιδιωτικές εταιρείες. Οι εταίροι είναι από Πορτογαλία, Ισπανία, Ιταλία, Εσθονία, Ελλάδα και Κύπρο και το πρόγραμμα αφορά συντονισμένες δράσεις στην ενημέρωση και προέλευση μαθητών, και ιδιαίτερα κοριτσιών, σε καρριές Μηχανικής και Θετικών Επιστημών (STEM). Το πρόγραμμα εφαρμόζεται στην Κύπρο από το Πανεπιστήμιο Νεάπολις σε συνεργασία με το Γυμνάσιο Αποστόλου Παύλου με τη συμμετοχή πενήντα περίπου μαθητών και μαθητριών της Γ Γυμνασίου. Μέρος του προγράμματος αφορά στον διαχωρισμό των παιδιών σε ομάδες των τεσσάρων και τη συγγραφή από κάθε ομάδα μιας ολοκληρωμένης πρότασης για ένα νέο και καινοτόμο μηχανικό προϊόν. Οι προτάσεις θα κριθούν από εξωτερική επιτροπή Πολιτικών, Χημικών και Μηχανικών ΗΥ με κριτήρια τη δημιουργικότητα, την καινοτομία και την προτεινόμενη υλοποίηση της πρότασης. Η νικήτρια ομάδα από κάθε χώρα-εταίρο θα ταξιδέψει, με έξοδα του προγράμματος, στο Αβέιρο της Πορτογαλίας τον Μάιο 2018 για να συμμετέχει στις τελικές εκδηλώσεις προώθησης που θα μεταδοθούν ζωντανά από την πορτογαλική τηλεόραση.

Ανακαινισμένο κατάστημα PGS στη Λάρνακα

Η PGS Lighting Electrical παρουσιάζει το πλήρως ανακαινισμένο κατάστημά της στη Λάρνακα, στην οδό Στρατηγού Τιμάγα. Το κατάστημα, που καλύπτει πέραν των 800 τμ., εστιάει στην καλύτερη εργονομία, στην άνετη πλοήγηση και άμεση επαφή του πελάτη με τα προϊόντα για μια ποιοτική αγοραστική εμπειρία. Εκτός από τους σύγχρονους και λειτουργικούς του χώρους, το κατάστημα ξεχωρίζει και για τον τρόπο παρουσίασης, αφού διαθέτει άμεση φωτισόμενη προβολή δειγματολογίου φωτιστικών στους τοίχους και την οροφή του καταστήματος, ενώ όλα τα φωτιστικά αναγράφουν την ενεργειακή σήμανση που αφορά την απόδοσή τους. Η ανανεωμένη εικόνα του καταστήματος αντικατοπτρίζει παράλληλα και την ανανεωμένη γκάμα σε φωτιστικά και ηλεκτρολογικά εξοπλισμό, με αμέτρητες επιλογές σε σχεδιασμό, ποιότητα και στυλ. Το ανακαινισμένο κατάστημα συνδυάζει λειτουργικότητα και αισθητική, προσφέροντας στους επισκέπτες έναν άριστο χώρο με διεθνή πρότυπα παρουσίασης.

Έναρξη συνεργασίας της Εύρηκα Λτδ

Με σχεδόν 60 χρόνια εμπειρίας στο λιανεμπόριο και μοντέρνα στρατηγική πορεία, η Εύρηκα κίτζει όχι μόνο τα δικά της Brands αλλά και νέες συνεργασίες για διανομή προϊόντων τρίτων. Η Εύρηκα Λτδ είναι στην ευχάριστη θέση να ανακοινώσει την έναρξη συνεργασίας με τις εταιρείες Arbor Vitae Ltd και Ledanthi Enterprises Co για την αποκλειστική διανομή των άριστων ποιότητας προϊόντων Milupa, Ninolac και Bebe Lita στην κυπριακή αγορά! Η Arbor Vitae, εδώ και 47 χρόνια είναι ο αποκλειστικός αντιπρόσωπος των προϊόντων Milupa στην Κύπρο. Η Milupa με πάνω από 70 χρόνια εμπειρίας, σιτριζει τη βρεφική και νηπιακή διατροφή και με επιστημονικές έρευνες από εμπειρογνώμονες και διατροφολόγους παρέχει προϊόντα ειδικά προσαρμοσμένα ανά ηλικία, με όλα τα απαραίτητα συστατικά στις κατάλληλες ποσότητες που συμβάλουν στην άριστη και υγιή ανάπτυξη των παιδιών. Τα προϊόντα Milupa, Ninolac και Bebelita, είναι τα νέα μέλη της οικογένειας μαρκών Εύρηκα.

Η Gillette ξανά «κοντά» στους Εθνοφρουρούς

Η Gillette και η εταιρεία Diplomat Cyprus, αντιπρόσωπος των προϊόντων Gillette στην Κύπρο, βρέθηκε ξανά κοντά στην Εθνική Φρουρά για να παραδώσει στους νεοσυλλεκτους οπλίτες της 2017 Β' ΕΣΣΟ, ξυριστικές μηχανές Gillette Fusion Proglide με τεχνολογία Flexball για να απολαύσουν το τέλει ξύρισμα. Η τελετή παράδοσης έγινε το πρωί της Παρασκευής, 30 Ιουνίου 2017, στις αποθήκες της Diplomat Cyprus. Το σύστημα ξυρισματος Gillette Fusion Proglide με τεχνολογία Flexball, το πιο προηγμένο σύστημα ξυρισματος της Gillette, έχει καταφέρει να αποκτήσει την εμπιστοσύνη των Κύπριων καινοτατών, με προηγμένη λιπαντική ταινία, λεπτιδες ακριβείας για λιγότερα τραβήγματα και την επαναστατική τεχνολογία Flexball που προσαρμόζεται στις καμπύλες του προσώπου για μέγιστη επαφή και αφαιρεί σχεδόν κάθε τρίχα. Οι ξυριστικές μηχανές Gillette έχουν ηγετική θέση στην κυπριακή αγορά. Η εμπιστοσύνη που απολαμβάνουν όλα τα προϊόντα της Gillette δείχνει τη σημασία που δίνουν οι Κύπριοι καταναλωτές στο τέλει ξύρισμα. Γι' αυτόν τον λόγο η Diplomat Cyprus δίνει την ευκαιρία σε όλους τους νεοσυλλεκτους να απολαύσουν το τέλει ξύρισμα με ξυριστικές μηχανές Gillette.

ΚΟΙΝΩΝΙΑ 37

ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
Το κράτος πληρώνει
53 εκατομμύρια
ευρώ ετησίως
ΚΟΙΝΩΝΙΑ // 38

ΒΙΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ
Ο αρνητικός αντίκτυπος
στην ψυχική υγεία
των παιδιών
ΚΟΙΝΩΝΙΑ // 40

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ
Η διχοτόμηση
δεν θα είναι
βελούδινο διαζύγιο
ΚΟΙΝΩΝΙΑ // 41

ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΜΙΑ ΕΚΦΡΑΣΗ ΑΓΑΠΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ

Ο δημόσιος μητρικός θηλασμός είναι δικαίωμα κάθε μάνας

Ο θηλασμός των παιδιών είναι ελεύθερος και δεν υπακούει σε ωράρια. Τα μωράκια που επιθυμούν να θηλάσουν δεν καταλάβουν από κατάλληλους χώρους και ώρες και ευτυχώς αυτή είναι και η επίσημη θέση της Πολιτείας. Οι εκδηλώσεις για τον δημόσιο θηλασμό και γενικότερα τον μητρικό θηλασμό ολοένα και αυξάνονται. Κάποιες κοινωνίες θεωρούν τα γυναίκα στήθη αντικείμενα σεξουαλικού πόθου και ευχαρίστησης. Πολλές γυναίκες δυσκολεύονται ή δεν μπορούν να διανοηθούν να θηλάσουν μπροστά σε κόσμο, πόσω μάλλον σε δημόσιους χώρους. Μιλώντας στην εφημερίδα «Σημερινή» η εκπρόσωπος Τύπου του Υπουργείου Υγείας, Χρύσω Γρηγοριάδου, Πρόεδρος της «Εθνικής Επιτροπής Θηλασμού-Κύπρου», μας μεταφέρει την επίσημη θέση της Πολιτείας.

ANNA - ΜΑΡΙΑ ΕΥΤΥΧΙΟΥ

Σύμφωνα με την κ. Γρηγοριάδου, ο μητρικός θηλασμός (ΜΘ) είναι αναφαίρετο δικαίωμα κάθε νεογέννητου, αποκλειστικό προνόμιο κάθε μητέρας και αναγκαίος παράγοντας για τη σωματική και την ψυχική ανάπτυξη του παιδιού. Το μητρικό γάλα, πρόσθεσε, είναι πολύτιμο δώρο της φύσης και ασπίδα προστασίας της υγείας. Όπως εξήγησε, τα οφέλη για τη μητέρα είναι αποβολή του πλάκωματος και μείωση της πιθανότητας για αιμορραγία. Βοηθά επίσης στην παλινδρόμηση της μήτρας και μειώνει τον κίνδυνο από καρκίνο του μαστού και του ενδομητρίου. Συμβάλλει δε στη μείωση του σωματικού βάρους, εφόσον το επιπρόσθετο λίπος χρησιμοποιείται για την παραγωγή του γάλακτος», συνέχισε.

Στρατηγική για τον θηλασμό
Βάσει των δόων μας ανέφερε η κ. Γρηγοριάδου, από τον Απρίλιο του 2012, μετά από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, έχει υιοθετήσει η Εθνική Επιτροπή Μητρικού Θηλασμού (Μεμής), με σκοπό την υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής για την Προστασία, Προαγωγή και Υποστήριξη του Μητρικού Θηλασμού (ΕΕΜΘ).

Η Επιτροπή υιοθετεί τη διακήρυξη του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας για αποκλειστικό μητρικό θηλασμό στους πρώτους έξι μήνες της ζωής του βρέφους και συνέχεια του θηλασμού, μετά την εισαγωγή συμπληρωματικών τροφών, τουλάχιστον για δύο χρόνια ή για όσο καιρό οι μητέρες ή για όσο καιρό οι επιθυμούν η μητέρα και το παιδί. «Η ΕΕΜΘ του Υπουργείου Υγείας αναγνωρίζει τη σηματικότητα και τη μοναδικότητα του ΜΘ για τη δημόσια υγεία και προωθεί δράσεις με στόχο τη δημιουργία κουλτούρας φιλικής προς τον ΜΘ, στην Κύπρο. Σημαντική δράση που προωθείται από το Υπουργείο Υγείας είναι η πρωτοβουλία για «Φιλικά προς το Βρέφος Νοσοκομεία. Η πρωτοβουλία προνοεί την εφαρμογή Πρωτοκόλλων, την εκπαίδευση του προσωπικού των νοσηλευτηρίων, των γονιών, ακόμη και του κοινού που επισκέπτεται τις νέες μητέρες στα νοσηλευτήρια. Στο πλαίσιο αυτό, θα εφαρμοστούν οι πρόνοιες

του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας και της UNICEF για υποστήριξη του μητρικού θηλασμού ως της καταλληλότερης τροφής για το νεογνό. Παράλληλα, θα εφαρμόζονται δράσεις για στήριξη της μητέρας πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τον τοκετό. Τον γενικό συντονισμό για την υλοποίηση της πρωτοβουλίας έχει το Υπουργείο Υγείας και σε αυτή θα συμμετέχουν όλες οι διευθύνσεις των νοσηλευτηρίων και οι λειτουργοί Υγείας που καθορίστηκαν από κάθε διεύθυνση. Στο πλαίσιο αυτό, πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2016 εργασιακή εκπαίδευση, μετά τη συνεργασία της Εθνικής Επιτροπής και της UNICEF Ελλάδος.

Σκοπός της Επιτροπής είναι η ενθάρρυνση των μητέρων να θηλάζουν τα παιδιά τους σύμφωνα με τις ανάγκες τους. Έτσι, βελτιώνεται η ποιότητα του θηλασμού και η σχέση μητέρας-βρέφους. Παράλληλα, βασικό μέλημα είναι να διασφαλιστεί ότι οι μητέρες, μετά την έξοδό τους από το μαιευτήριο, θα λάβουν όλες τις πληροφορίες για την υποστήριξη που θα έχουν στη διάθεσή τους στην κοινότητα, από προσωπικό υγείας, εθνικές πηγές βοήθειας, τοπικές εθελοντικές πηγές βοήθειας και τοπικές ομάδες στήριξης», εξήγησε περαιτέρω.

Πόσο σημαντικός είναι

Ερωτηθείσα πόσο σημαντικός είναι ο μητρικός θηλασμός για το βρέφος, η κ. Γρηγοριάδου τόνισε πως η έγκαιρη έναρξη του ΜΘ κατά την πρώτη ώρα της ζωής του νεογέννητου είναι πολύ σημαντική. «Σε χώρες με υψηλή νεογενική θνησιμότητα, διαπιστώθηκε ότι τα νεογνά που ξεκίνησαν να θηλάζουν την πρώτη ώρα ζωής, είχαν περισσότερες πιθανότητες επιβίωσης κατά τη βρεφική περίοδο από εκείνα που δεν θηλάσαν. Τα νεογνά που δεν άρχισαν να θηλάζουν την πρώτη μέρα της ζωής τους, είχαν 2,5 φορές περισσότερες πιθανότητες να πεθάνουν, από αυτά που άρχισαν, ανεξαρτήτως με το αν στη συνέχεια τράφηκαν αποκλειστικά με μητρικό γάλα ή όχι. Τα παιδιά με αποκλειστικό μητρικό θηλασμό έχουν μικρότερη πιθανότητα να νοσήσουν από λοιμώξεις, όπως γαστρεντερίτιδα, ωτίτιδα και πνευμονία. Έχουν, επίσης, μικρότερη πιθανότητα να νοσήσουν από χρόνια νοσήματα και να αναπτύξουν παχυσαρκία, διαβήτη και καρδιοπάθειες στο μέλλον. Ο μητρικός θηλασμός προφυλάσσει από αλλεργίες, λοιμώξεις, αλλά και από τον αιφνίδιο βρεφικό θάνατο, προλαμβάνει μελλοντική παχυσαρκία και σακχαρώδη

διαβήτη. Το μητρικό γάλα με τα αντισώματα που προσφέρει θωρακίζει την υγεία του παιδιού», υπογράμμισε.

Αλλάζει η κοινωνία

Κληθείσα να σχολιάσει τις αντιδράσεις για τον δημόσιο θηλασμό, η κ. Γρηγοριάδου είπε πως ο θηλασμός σε δημόσιο χώρο δεν πρέπει να θεωρείται πρόβλημα. «Ο θηλασμός είναι θεμελιώδες δικαίωμα του κάθε παιδιού και η μητέρα έχει το δικαίωμα να θηλάσει το βρέφος σε δημόσιο χώρο. Το παιδί έχει δικαίωμα να θηλάξει όπου και όποτε το έχει ανάγκη. Πρέπει να πω, πάντως, πως με μεγάλη χαρά διαπιστώνω ότι την τελευταία 20ετία που ασχολούμαι με τον θηλασμό, έχει γίνει μια μεγάλη στροφή στην κοινωνία μας: οι μητέρες που θηλάζουν τα παιδιά τους δημοσίως δεν είναι πλέον μόνο τοιγάδες στα φανάρια ή γυναίκες που έχω συναντήσει στον Σύνδεσμο Θηλασμού. Είναι πολλές μητέρες σε εστιατόρια, λεωφορεία, πλαζ στην εκκλησία, άγνωστες σ' εμένα, αφημένες οι ίδιες και η οικογένειά τους στην εμπειρία και την απλόπια του θηλασμού», κατέληξε.

Η έγκαιρη έναρξη του μητρικού θηλασμού κατά την πρώτη ώρα της ζωής του νεογέννητου είναι πολύ σημαντική

ΞΕΚΙΝΗΣΕ Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥΣ

Έρχονται οι εξετάσεις για το ΝΣΔ

ΜΑΡΙΟΣ ΑΔΑΜΟΥ

ΠΕΡΑΝ ΤΩΝ 17 ΧΙΛΙΑΔΩΝ ΑΔΙΟΡΙΣΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΧΟΥΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΓΙΑ ΝΑ ΠΑΡΑΚΑΘΙΣΟΥΝ ΣΤΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ, ΑΛΛΑ Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΥΤΟΣ ΑΝΑΜΕΝΕΤΑΙ ΠΩΣ ΘΑ ΜΕΙΩΘΕΙ ΑΦΟΥ ΣΕ ΚΑΠΟΙΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΔΕΝ ΘΑ ΔΙΕΞΑΧΘΟΥΝ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΛΟΓΩ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΘΕΣΕΩΝ

Το επόμενο στάδιο, αυτό που θα κρίνει και τον τελικό αριθμό όσων θα συμμετάσχουν στις εξετάσεις, εισήλθε την εβδομάδα που μας πέρασε η διαδικασία αναφορικά με το Νέο Σύστημα Διορισμών (ΝΣΔ) στην εκπαίδευση. Από την Τρίτη, 18 Ιουλίου, ξεκίνησε η διαδικασία υποβολής αιτήσεων για συμμετοχή των ενδιαφερομένων υποψηφίων στις εξετάσεις που αναμένεται ότι θα γίνουν το φθινόπωρο. Σημειώνεται πως στην Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (ΕΕΥ) έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον 17.417 υποψήφιοι, όμως ο τελικός αριθμός των υποψηφίων που θα παρακαθίσουν στις εξετάσεις αναμένεται να είναι μικρότερος, αφού σε ορισμένες ειδικότητες δεν θα διεξαχθούν εξετάσεις, λόγω του μικρού αριθμού διαθέσιμων θέσεων (μικρότερος από 6). Επισημαίνεται ότι δικαίωμα υποβολής αιτήσεων για συμμετοχή στις εξετάσεις έχουν μόνον όσοι υπέβαλαν αίτηση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για εγγραφή στον Πίνακα Διορισμών στην ΕΕΥ, εντός των καθορισμένων ημερομηνιών.

Οι λεπτομέρειες
Όπως ανακοίνωσε η Υπηρεσία Εξετάσεων του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, η περίοδος υποβολής των αιτήσεων για συμμετοχή στις εξετάσεις, οι οποίες θα γίνουν μόνο ηλεκτρονικά, ξεκίνησε την Τρίτη, 18 Ιουλίου και ολοκληρώνεται την 31η Ιουλίου, στις 2.00 μ.μ. Η διαδικασία υποβολής των αιτήσεων θα πραγματοποιηθεί σε τρία στάδια, στην ακόλουθη ηλεκτρονική διεύθυνση <http://diorsisimoι.μοε.gov.cy>. Στο πρώτο στάδιο ο/η υποψήφιος/α θα πρέπει να δημιουργήσει ηλεκτρονικό λογαριασμό πρόσβασης στο σύστημα χρησιμοποιώντας τα στοιχεία με τα οποία έχει υποβάλει την αίτηση εκδήλωσης ενδιαφέροντος στην ΕΕΥ. Για την επιτυχή ολοκλήρωση της διαδικασίας είναι απαραίτητο ο/η κάθε υποψήφιος/α να διαθέτει προσωπική διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email). Στο

δεύτερο στάδιο ο/η υποψήφιος/α χρησιμοποιώντας το ηλεκτρονικό του/της ταχυδρομείο (email) θα προχωρεί στην ενεργοποίηση του λογαριασμού του/της επλύνοντας τον σύνδεσμο ενεργοποίησης που θα του έχει αποσταλεί από το σύστημα στο στάδιο ένα. Στο τρίτο στάδιο ο/η υποψήφιος/α χρησιμοποιώντας τη διεύθυνση του ηλεκτρονικού του/της ταχυδρομείου, καθώς επίσης και τον κωδικό πρόσβασης που δημιουργήσε στο στάδιο ένα, θα αποκτήσει πρόσβαση στην αίτηση, την οποία και θα συμπληρώσει. Ο/Η υποψήφιος/α, μετά την ηλεκτρονική υποβολή της αίτησής του/της, θα μπορεί να εκτυπώσει αντίγραφο της αίτησης. Το σύστημα θα αποστέλλει αυτόματα αντίγραφο της αίτησης και στη διεύθυνση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που υπέβαλε ο/η υποψήφιος/α.

Τέλη Εξετάσεων
Σύμφωνα, εξάλλου, με το Υπουργείο Παιδείας, ο/η κάθε υποψήφιος/α θα πρέπει απαραίτητα να καταβάλει τα καθορισμένα από το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας τέλη, όπως φαίνονται ακολούθως:

- Εξέταση Γνώσης Ελληνικής Γλώσσας: €50
  - Εξέταση Δεξιότητας: €50 (ανά βαθμίδα Εκπαίδευσης - Δημοτική, ΜΕ)
  - Εξέταση Γνωστικού Αντικείμενου Ειδικότητας: €50 (ανά γνωστικό αντικείμενο)
- Πιο κάτω παρατίθενται μερικά παραδείγματα βοηθητικά ως τα πιο πάνω:
- **Παράδειγμα 1** - Υποψήφιος/α

που δηλώνει συμμετοχή στις Εξετάσεις για δύο ειδικότητες της Μέσης Εκπαίδευσης, π.χ. των Αγγλικών και Γαλλικών θα πρέπει να καταβάλει τα εξής τέλη: 1 Χ €50 (Εξεταστικό Δοκίμιο Γνώσης Ελληνικής Γλώσσας) + 1 Χ €50 (Εξεταστικό Δοκίμιο Δεξιότητας Μέσης) + 2 Χ €50 (Εξεταστικό Δοκίμιο Γνωστικού Αντικείμενου για τα Αγγλικά + Εξεταστικό Δοκίμιο Γνωστικού Αντικείμενου για τα Γαλλικά) = €200.

• **Παράδειγμα 2** - Υποψήφιος/α που δηλώνει συμμετοχή στις Εξετάσεις για τις ειδικότητες του δασκάλου (Δημοτική Εκπαίδευση) και του Φιλολόγου (Μέση Εκπαίδευση) θα πρέπει να καταβάλει τα εξής τέλη: 1 Χ €50 (Εξεταστικό Δοκίμιο Γνώσης Ελληνικής Γλώσσας) + 2 Χ €50 (Εξεταστικό Δοκίμιο Δεξιότητας Δημοτικής + Εξεταστικό Δοκίμιο Δεξιότητας Μέσης) + 2 Χ €50 (Εξεταστικό Δοκίμιο Γνωστικού Αντικείμενου για Δασκάλους + Εξεταστικό Δοκίμιο Γνωστικού Αντικείμενου για Φιλολογικά μαθήματα) = €250.

Η πληρωμή
Σημειώνεται πως οι υποψήφιοι θα μπορούν να πληρώσουν τα απαραίτητα τέλη μέσω του συστήματος της JCC (<https://www.jccsmart.com>) με χρήση πιστωτικής/χρεωτικής κάρτας, όπως και μέσω των Εμπορικών Τραπεζών και Συνεργατικών Ιδρυμάτων της Κύπρου χρησιμοποιώντας τον κωδικό αίτησης. Οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης της πληρωμής, καθώς επίσης και ο κωδικός αίτησης θα αναγράφονται στο αντίγραφο

Οι ανάγκες

Υπενθυμίζεται πως σύμφωνα με προηγούμενες ανακοινώσεις του Υπουργείου Παιδείας, οι ανάγκες σε μόνιμο (Μ) και έκτακτο προσωπικό (Ε) για τις σχολικές χρονιές 2018-2019 και 2019-2020, για κάθε ειδικότητα, έχουν ως εξής:

Ειδικότητα	2018-2019	2019-2020
Νηπιαγωγοί	61 (7 Μ, 54 Ε)	76 (10 Μ, 66 Ε)
Δάσκαλοι	128 (6 Μ, 122 Ε)	323 (4 Μ, 319 Ε)
ΕΜΝ/ΑΠΔ	97 (2 Μ, 95 Ε)	103 (12 Μ, 91 Ε)
Λογοθεραπείας	51 (51 Ε)	56 (56 Ε)
Φυσιοθεραπείας	5 (5 Ε)	6 (6 Ε)
Εργοθεραπείας	7 (7 Ε)	7 (7 Ε)
Θρησκευτικών	11 (11 Ε)	12 (4 Μ, 8 Ε)
Φιλολογικών	98 (30 Μ, 68 Ε)	103 (46 Μ, 57 Ε)
Μαθηματικών	49 (16 Μ, 33 Ε)	41 (12 Μ, 29 Ε)
Φυσικής	19 (8 Μ, 11 Ε)	17 (8 Μ, 9 Ε)
Χημείας	5 (5 Ε)	14 (4 Μ, 10 Ε)
Βιολογίας	7 (2 Μ, 5 Ε)	8 (2 Μ, 6 Ε)
Αγγλικών	63 (20 Μ, 43 Ε)	69 (32 Μ, 37 Ε)
Γαλλικών	11 (11 Ε)	21 (4 Μ, 17 Ε)
Εμπορικών/ Οικονομικών	32 (15 Μ, 17 Ε)	46 (24 Μ, 22 Ε)
Φυσικής Αγωγής	12 (4 Μ, 8 Ε)	24 (12 Μ, 12 Ε)
Μουσικής	12 (12 Ε)	15 (2 Μ, 13 Ε)
Πληροφορικής/ Επιστήμης Η.Υ.	14 (14 Ε)	15 (2 Μ, 13 Ε)
Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής	7 (4 Μ, 3 Ε)	3 (3 Ε)
Σχεδιασμού και Τεχνολογίας	5 (5 Ε)	8 (2 Μ, 6 Ε)

της αίτησης που υπέβαλε ηλεκτρονικά ο/η υποψήφιος/α. Τονίζεται δε πως η πληρωμή των τελών θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί μέχρι τις 4 Αυγούστου και ώρα 2.00 μ.μ. ενώ οι αιτήσεις που δεν θα συνοδεύονται με την απαραίτητη πληρωμή, εντός της προκαθορισμένης περιόδου, θα ακυρωθούν αυτόματα από το σύστημα και ως αποτέλεσμα ο υποψήφιος δεν θα έχει δικαίωμα συμμετοχής στις Εξετάσεις.

Τηλεφωνική Γραμμή Υποστήριξης

Αξίζει, πάντως, να σημειωθεί πως το Υπουργείο Παιδείας για σκοπούς καλύτερης εξυπηρέτησης των υποψηφίων λειτουργεί για τον σκοπό αυτό ειδική τηλεφωνική γραμμή υποστήριξης με αριθμό 80008844, με στόχο την παροχή περαιτέρω πληροφοριών προς τους υποψηφίους σχετικά με τη διαδικασία υποβολής των αιτήσεων, καθώς επίσης και την παροχή βοήθειας για την επίλυση προβλημάτων που ενδεχομένως να προκύψουν. Η γραμμή υποστήριξης λειτουργεί από τις 17/7/2017 μέχρι τις 4/8/2017 (Δευτέρα - Παρασκευή) από τις 8:30 π.μ. μέχρι τις 3:30 μ.μ. Επιπρόσθετα, οι υποψήφιοι μπορούν να επικοινωνήσουν με την Υπηρεσία Εξετάσεων και στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο drsm-help@schools.ac.cy.

Οι ειδικότητες, το πρόγραμμα και άλλες πληροφορίες
Βάσει των όσων ανακοίνωσε το

Υπουργείο Παιδείας, τον Νοέμβριο θα πραγματοποιηθούν εξετάσεις που αφορούν τις εξής ειδικότητες: Νηπιαγωγών (Δημοτική-Δ), Δασκάλων (Δ), Ειδικών Μαθησιακών, Νοσηκών, Λειτουργικών και Προσαρμοστικών Δυσκολιών (ΕΜΝ/ΑΠΔ) (Δ), Λογοθεραπείας (Δημοτική), Φυσιοθεραπείας (Δ), Εργοθεραπείας (Δ), Θρησκευτικών (Μέση Γενική-ΜΓ), Φιλολογικών (ΜΓ), Μαθηματικών (ΜΓ), Φυσικής (ΜΓ), Χημείας (ΜΓ), Βιολογίας (ΜΓ), Αγγλικών (ΜΓ), Γαλλικών (ΜΓ), Εμπορικών/Οικονομικών (ΜΓ), Φυσικής Αγωγής (ΜΓ), Μουσικής (ΜΓ), Πληροφορικής/Επιστήμης Η.Υ. (ΜΓ), Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής (ΜΓ) και Σχεδιασμού και Τεχνολογίας (ΜΓ). Σημειώνεται πως, με βάση πρόσφατη γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας, οι εξετάσεις στους κλάδους Μηχανολογίας και Ηλεκτρολογίας της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης δεν θα πραγματοποιηθούν τον Νοέμβριο, όπως είχε αρχικά ανακοινωθεί, αφού οι Εξετάσεις για ειδικότητες της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης θα πραγματοποιηθούν την επόμενη διετία. Πάντως, η Υπηρεσία Εξετάσεων, μετά την επεξεργασία των αιτήσεων, θα ανακοινώσει το Πρόγραμμα των Εξετάσεων για όλες τις ειδικότητες. Η διαδικασία αυτή προγραμματίζεται να γίνει στις αρχές Σεπτεμβρίου. Μετά την ανακοίνωση του προγράμματος των Εξετάσεων και τον καθορισμό των Εξεταστικών Κέντρων, θα αποσταλεί στους υποψηφίους το δελτίο συμμετοχής τους στις Εξετάσεις, το οποίο θα περιλαμβάνει την ημερομηνία και την ώρα των Εξετάσεων, καθώς επίσης και το Εξεταστικό Κέντρο όπου θα παρακαθίσουν για την Εξέταση του κάθε αντικείμενου εξετάσεων. Η διαδικασία αυτή προγραμματίζεται να γίνει στο τέλος Σεπτεμβρίου ή αρχές Οκτωβρίου. Τέλος, προρρίπεται οι υποψήφιοι όπως παρακολουθούν σε τακτική βάση την ιστοσελίδα <http://diorsisimoι.μοε.gov.cy> που αφορά στις Γραπτές Εξετάσεις για το Νέο Σύστημα Διορισμών στην Εκπαίδευση.

Δικαίωμα υποβολής αίτησης για συμμετοχή στις Εξετάσεις έχουν μόνον όσοι υπέβαλαν αίτηση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για εγγραφή στον Πίνακα Διορισμών στην ΕΕΥ, εντός των καθορισμένων ημερομηνιών

ΜΕΛΕΤΗ-ΚΟΛΑΦΟΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΟΙΚΟΥ ΜΕΝΕΙ ΑΝΑΞΙΟΠΟΙΗΤΗ

Εκατομμύρια ευρώ για απαλλαγές εκπαιδευτικών

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΙΟΥΡΗΣ

Επιτακτική ανάγκη θεωρεί ο Γενικός Ελεγκτής Οδυσσέας Μιχαηλίδης τον εξορθολογισμό των δαπανών για την παιδεία, σε συνάρτηση με τον διδακτικό χρόνο των εκπαιδευτικών, θεωρώντας ότι οι επιδόσεις των μαθητών είναι δυσανάλογες έως και αντιστρόφως ανάλογες με το κόστος που δαπανάται για την εκπαίδευση. Όλα αυτά σπρρίζονται σε οχετική μελέτη που εκπονήθηκε από εξειδικευμένο οίκο και βρίσκεται στα χέρια του Υπουργείου Παιδείας, το οποίο όμως δεν δημοσιοποιεί τα ευρήματα, προφανώς λόγω και των οχετικών αντιδράσεων που θα προέλθουν από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις των εκπαιδευτικών.
Οσάοσο το περιεχόμενο της μελέτης αποκάλυψε σε συνεδρία της Επιτροπής Παιδείας, στην οποία συζητείται το μέλλον των Τεχνικών Σχολών και απ' όλους προβαλλόταν η ανάγκη για αύξηση των δαπανών, ο Λειτουργός της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, Χρίστος Χατζ-

ιωσφ, ο οποίος επισήμανε ότι το κόστος για το κράτος από τις απαλλαγές και άλλες διευκολύνσεις προς τους εκπαιδευτικούς ανέρχεται στα 53 εκατομμύρια ετησίως. Προτιμότερο είναι να εξορθολογιστούν οι δαπάνες σε σχέση με τις παραχωρήσεις προς τους εκπαιδευτικούς και από αυτές να προέλθουν οχετικά κονδύλια για να διοχετευτούν προς άλλες ανάγκες της παιδείας, ανέφερε.

- Οι πωχές της μελέτης**
Αναλύοντας πωχές της μελέτης σε συνάρτηση και με την εργασία των εκπαιδευτικών στα σχολεία, ο κ. Χατζιωσφ ανέφερε μεταξύ άλλων ότι:
1. Οι εκπαιδευτικοί εργάζονται 30 ώρες ν εβδομάδα, εκ των οποίων μόνον οι 15 είναι εκπαιδευτικός χρόνος.
  2. Οι πρόσθετες ανάγκες στην παιδεία προέρχονται από παραχωρήσεις και διευκολύνσεις προς τους εκπαιδευτικούς.
  3. Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και οι μακρόχρονοι διακοπές των εκπαιδευτικών, δηλαδή 2 μήνες το

καλοκαίρι, Χριστούγεννα, Πάσχα και άλλες στο μεσοδιάστημα όπου ενώ δεν εργάζονται καθόλου, πληρώνονται κανονικά.
4. Οι απαλλαγές των εκπαιδευτικών από διδακτικό χρόνο γίνονται παράνομα, αφού δεν υπάρχει οχετική νομοθεσία και το Υπουργείο Παιδείας ουσυνείδητα προβαίνει σε παρανομίες. Προς τούτο γνωμάτευσε ο Γενικός Εισαγγελέας, που θεωρεί παράνομες τις απαλλαγές.
5. Ανέφερε παραδείγματα, όπου εκπαιδευτικός που έχει την ευθύνη της βιβλιοθήκης του σχολείου απαλλάσσεται από διδακτικό χρόνο για ολόκληρη τη χρονιά. Ακόμη, εκπαιδευτικός που επιφορτίζεται με τον προγραμματισμό στα σχολεία απαλλάσσεται από δυο διδακτικές ώρες για ολόκληρη τη χρονιά, αν και η εργασία του είναι μόνον στα αρχικά στάδια του σχολικού έτους.
6. Όλα αυτά είναι παράλογα, δεν είναι τεκμηριωμένα και δεν καλύπτονται από καμία νομοθεσία.

7. Η μείωση του διδακτικού χρόνου των εκπαιδευτικών γίνεται ανάλογα με τα χρόνια υπηρεσίας, αλλά οι λόγοι δεν είναι ξεκάθαροι.
8. Το κόστος της εκπαίδευσης είναι δυσανάλογο με τις επιδόσεις των μαθητών στις εξετάσεις. Συγκεκριμένα, ενώ το κόστος της εκπαίδευσης είναι από τα πιο ψηλά σε Ευρώπη και παγκοσμίως, τα αποτελέσματα είναι αντιστρόφως ανάλογα.
9. Χρειάζεται εξορθολογισμός των δαπανών και όχι περισσότερες απαιτήσεις.

Οι αντιδράσεις
Οι αναφορές του εκπροσώπου της Ελεγκτικής Υπηρεσίας προκάλεσαν τις οργίλες αντιδράσεις των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εκπαιδευτικών, οι οποίες ως θεωρούν άδικες και υπερβολικές. Προφανώς και η αντίδρασή τους υποθάλπεται και από την ανοχή του Υπουργείου Παιδείας, το οποίο μπροστά στον κίνδυνο κινητοποιήσεων των εκπαιδευτικών

και αναταραχής στα σχολεία τρρεί σιγήν ιχθύος και ουσιναι στη συνέχιση των σρεβλών καιστάσεων που παρατρφονται στα σχολεία όπως καιδεκνώνονται από έρευνα που έχει στα συρτάρια του και αποκάλυψε ο λειτουργός της Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Από πλευράς τους οι βουλευτές, που θα έπρεπε να είναι προσποιστές του δημοσίου χρήματος, τρρούν σιάση Ποντίου Πλάιτου, αφού πλέον εισερχόμεθα σε προελογική περίοδο και ο αριθμός των εκπαιδευτικών που φάνει τις 10.270 είναι σημαντικό κομμάτι στην πίτα των προεδρικών εκλογών. Φυσικά και απ' αυτό το κομμάτι θα ήθελαν να καταβροχθίσουν αρκείω από τους υποψηφίους Προέδρους και τα κόμματα που τους σπρρίζουν. Οπώραν οι φωνές του κ. Χατζιωσφ της Ελεγκτικής Υπηρεσίας θα πιγνώουν ότι δίνη τις προελογικές εκστρατείας και οι εκπαιδευτικοί θα συνεχίσουν να καρποσύνται τα οφέλη ελέω της εκλογικής τους δύναμης και τις επιρροής που ασκούν στα κόμματα...

ΜΑΡΙΑ ΟΝΟΥΦΡΙΟΥ
onoufrioum@sigmatv.com

ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΠΑΙΤΗΤΙΚΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΧΟΥΝ ΚΙ ΑΥΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΔΙΑΚΟΠΕΣ. ΤΟ ΠΩΣ ΘΑ ΠΕΡΑΣΟΥΝ ΕΥΧΑΡΙΣΤΑ ΤΟΥΣ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΕΞΑΡΤΑΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΚΗ ΜΑΣ ΑΠΟΦΑΣΗ

Από τη μια η ανάγκη των παιδιών για συνεχή ευχάριστη δραστηριοποίηση και από την άλλη η απουσία του ελεύθερου χρόνου των γονέων που πρέπει να δουλεύουν τους καλοκαιρινούς μήνες, δημιούργησαν τα «καλοκαιρινά σχολεία» για τη δημιουργική απασχόληση των παιδιών. Σε διαφορετική περίπτωση μερικοί παππούδες και γιαγιάδες, έχοντας άπλετο ελεύθερο χρόνο, αναλαμβάνουν τη φροντίδα των εγγονιών. Αραγε υπάρχει σωστό και λάθος στην απασχόληση των παιδιών κατά τους καλοκαιρινούς μήνες; Μήπως χρειάζονται τα παιδιά πραγματική ξεκούραση και χαλάρωση, ώστε να μείνουν σίτη αντά να ακολουθούν διάφορες δραστηριότητες που προσφέρουν τα «καλοκαιρινά σχολεία»; Και πώς επιλέγουμε σωστά το μέρος στο οποίο θα απασχολείται το παιδί κατά τους καλοκαιρινούς μήνες; Όλα αυτά τα ερωτήματα που απασχολούν τους γονείς απαντώνται πιο κάτω με τη βοήθεια της ψυχολόγου, διδάκτορος εξελικτικής - σχολικής ψυχολογίας, Αριστονίκης Θεοδοσίου Τρυφωνίδου.

Παιδί και χαλάρωση πάνε μαζί;

Πολλοί θεωρούν πως τα παιδιά ενδοχόμεως να μη χρειάζονται τη χαλάρωση και την ξεκούραση όπως οι ενήλικες, αφού «τα βλέπουμε να είναι συνεχώς σε εγρήγορση για περιπέτειες». Κι όμως η ανάγκη να χαμπλώσουν οι τόνοι μετά από μια απαιτητική σχολική χρονιά, σε οποιαδήποτε ηλικία, είναι επιαστική. «Στα περισσότερα καλοκαιρινά σχολεία γίνονται πολύ όμορφα πράγματα, γεγονός που αρώνει πολύ στα παιδιά. Η διασκέδαση, οι δραστηριότητες, οι εκδρομές, είναι πολύ όμορφοι τρόποι για να απασχολείται ένα παιδί. Σίγουρα θα πρέπει να γίνεται ένας συνδυασμός χαλαρών δραστηριοτήτων, γιατί το παιδί χρειάζεται την ανάπαυλα, την ξεκούραση και τη χαλάρωση, αλλά ωστόσο αν αυτή συνδυάζεται από παιχνίδια εκπαιδευτικής φύσεως, μέσα από τα οποία να παροτρύνεται η εκδίπλωση της δημιουργικότητας του παιδιού, της φαντασίας, της πνευματικής του ανάπτυξης, θα είναι ακόμη καλύτερα».

Στη γιαγιά ή στο «σχολείο»;

«Αυτό εξαρτάται από εκπαιδευτικής άποψης για το κάθε παιδί ανάλογα με την ηλικία του, τη συμπεριφορά του, την ιδιοσυγκρασία του. Δηλαδή αν έχω ένα παιδί που δεν έχει φίλους στη γειτονιά και δεν έχει με τι να ασχοληθεί τους καλοκαιρινούς μήνες, καθώς οι παππούδες του ασχολούνται με τις

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΒΑΣΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑ ΑΡΙΣΤΟΝΙΚΗ ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ ΤΡΥΦΩΝΙΔΟΥ

Οι διακοπές των παιδιών

οικιακές τους εργασίες και δυσκολεύονται να το απασχολήσουν δημιουργικά, τότε θα πρότεινα να επέλγει το καλοκαιρινό σχολείο καθότι εκεί θα απασχολείται με διάφορες δραστηριότητες και θα έχει την ευκαιρία να κοινωνικοποιηθεί. Αν ωστόσο έχουμε ένα παιδί προσφηβικής ηλικίας που μένει στο σπίτι με τη γιαγιά και τον παππού αλλά έχει φίλους στη γειτονιά που μαζεύονται και παίζουν ομαδικά και διαδραστικά παιχνίδια, η έχει την ευκαιρία να κάνει συζητήσεις με τους παππούδες του και να πηγαίνουν όλοι μαζί βόλιες κτλ, δεν βρισκόω λόγο να θεωρήσω πως κάτι τέτοιο δεν είναι μια επίσης καλή επιλογή. Φιάνει τα παιδιά που μένουν στο σπίτι να μην περνούν ώρες μπροστά στην τηλεόραση ή στον ηλεκτρονικό υπολογιστή και τα λοιπά ηλεκτρονικά μέσα».

Πώς επιλέγουμε το καλοκαιρινό σχολείο;

«Πρώτα απ' όλα πρέπει ο χώρος να είναι ασφαλής για τα παιδιά. Οι δραστηριότητες να συνάδουν με την ηλικία τους. Να μην είναι πολύωρη η απασχόληση, να έχει πολλές εναλλακτικές δραστηριότητες. Το πρόγραμμα θα πρέπει να χαρακτηρισίζεται από ποικιλία και να παρέχει δυνατότητες ανάπτυξης δεξιοτήτων και καλλιέργειας συμπεριφορών και στάσεων που να βοηθούν στην ενδυνάμωση του

παιδιού ως μιας προσωπικότητας και να παρέχει ευκαιρίες κοινωνικοποίησης. Οι γονείς θα πρέπει να ρωτήσουν τα παιδιά τους διαβάζοντας το πρόγραμμα αν τους αρέσει και θέλουν να πάνε. Πολλά ερευνητικά δεδομένα συνδέουν την περίοδο των διακοπών στην παιδική ηλικία με αυξημένο κίνδυνο αύτησης του σωματικού βάρους σε σχέση με το υπόλοιπο έτος. Αυτό σημαίνει ουσιαστικά ότι κατά την περίοδο των διακοπών επικρατούν συνθήκες, οι οποίες ευνοούν την αύτηση στην κατανάλωση τροφής. Το διατροφικό πρόγραμμα ενός καλοκαιρινού σχολείου είναι επίσης σημαντικό παράγοντας, που πρέπει να δουν οι γονείς. Οι πραγματικές ανάγκες των παιδιών, που ίσως να μη διακρίνονται εύκολα, είναι το παιχνίδι, η ανάγκη για κοινωνικοποίηση και να είναι μαζί με φίλους τους, η ασφάλεια και το ζεστό περιβάλλον, η ελευθερία και έκφραση της δημιουργικής τους φύσης».

Αν όμως μένει σπίτι

Ανάλογα με την ηλικία του παιδιού θα πρέπει να προετοιμαστεί κατάλληλα ο χώρος στον οποίο θα απασχολείται ευχάριστα το παιδί στο σπίτι, με τη φροντίδα των παππούδων. Μερικές εισηγήσεις είναι:

- Να δημιουργήσουμε μια γωνιά στο σαλόνι, με αντισκονο, μικρό τραπέζι και καρέκλες.

Τα παιδιά μπορεί να διασκεδάζουν όλη μέρα με τους φίλους τους κάνοντας όλα αυτά που τους αρέσουν, αλλά η ανάγκη για ποιοτικό χρόνο με τους γονείς δεν μπορεί να καλυφθεί με κανένα καλοκαιρινό σχολείο. Οι καλοκαιρινοί μήνες είναι μια ευκαιρία για να έρθουν τα παιδιά ακόμη πιο κοντά στους γονείς και να κάνουν όλα όσα δεν έκαναν όλον τον χρόνο. «Το παιχνίδι με τους γονείς μπορεί να ενδυναμώσει τη σχέση. Το παιχνίδι θα ήταν καλό να είναι αυθόρμητο, αληθινό, δομικό, επικοινωνιακό και συνεργατικό. Για να μπορέσει το παιδί να παίξει ελεύθερα χρειάζεται ο γονιός να του εξασφαλίσει το ψυχολογικό και φυσικό περιβάλλον, το οποίο θα το βοηθήσει

● Να εφοδιάσουμε το παιδί με χρώματα, πλαστελίνες, μπογιές.

● Να κάνουμε όσες δραστηριότητες μπορούμε μαζί με το παιδί για να αναπτύξουμε τη δημιουργικότητά του. Όπως μαγειρική, ζαχαροπλαστική, κηπουρική κ.λπ.

● Να του δώσουμε καινούρια παραμύθια ή βιβλία.

● Να φροντίζουμε να έχουμε μια ημέρα για εκδρομή ή για κάποια επίσκεψη σε φίλους, σε παραστάσεις, σε μουσεία κ.λπ.

● Να φιλοξενοούμε φίλους του συχνά.

Απαραίτητη η γονική παρουσία

Τα παιδιά μπορεί να διασκεδάζουν όλη μέρα με τους φίλους τους κάνοντας όλα αυτά που τους αρέσουν, αλλά η ανάγκη για ποιοτικό χρόνο με τους γονείς δεν μπορεί να καλυφθεί με κανένα καλοκαιρινό σχολείο. Οι καλοκαιρινοί μήνες είναι μια ευκαιρία για να έρθουν τα παιδιά ακόμη πιο κοντά στους γονείς και να κάνουν όλα όσα δεν έκαναν όλον τον χρόνο. «Το παιχνίδι με τους γονείς μπορεί να ενδυναμώσει τη σχέση. Το παιχνίδι θα ήταν καλό να είναι αυθόρμητο, αληθινό, δομικό, επικοινωνιακό και συνεργατικό. Για να μπορέσει το παιδί να παίξει ελεύθερα χρειάζεται ο γονιός να του εξασφαλίσει το ψυχολογικό και φυσικό περιβάλλον, το οποίο θα το βοηθήσει

να εκφραστεί και να είναι ο εαυτός του. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί διαθέτοντας τα κατάλληλα υλικά, τον χώρο, τον χρόνο αλλά και τον σεβασμό, το ενδιαφέρον και την υποστήριξη προς το παιδί. Καθ' όλη τη διάρκεια του παιχνιδιού πρέπει να θυμόμαστε ότι δεν καταπιεύουμε το παιδί και ξεκινάμε με τα παιχνίδια που του αρέσουν. Σημασία δεν έχει το παιχνίδι αυτό καθαυτό αλλά ο τρόπος με τον οποίο το παίζουμε. Γι' αυτό, ενθαρρύνετε και επιβραβεύετε το παιδί! Σχηματικά, για τουλάχιστον 10 λεπτά κάθε μέρα, καθίστε μαζί του στο πάτωμα να ένα παιχνίδι και παίξτε προσπαθώντας να κρατήσετε την προσοχή του. Για μεγαλύτερη ευκολία καλό είναι να απουσιάσουν τηλεόραση, τηλέφωνα ή άλλες συζητήσεις που μπορεί να σας αποσπάσουν την προσοχή. Εμπλούτιστε, σαδιακά, τις δραστηριότητες που του αρέσουν και κατά διαστήματα προσθέστε καινούριες χωρίς όμως να το φορτώνετε με πολλά παιχνίδια. Συζητήσεις, μίσημα βιωματικών εμπειριών, εναλλακτικοί τρόποι όπως το κάμπινγκ, τα θαλάσσια παιχνίδια, τα κάστρα στην άμμο, η γυμναστική, οι διακοπές με την απουσία των ηλεκτρονικών παιχνιδιών, κινητών τηλεφώνων και υπολογιστών, είναι μόνο μερικά απ' όλα όσα θα πρέπει να μοιράζονται παιδιά και γονείς κατά τον ελεύθερο τους χρόνο του καλοκαιριού».

Coronation Sandwich με κάρυ

Υλικά

2 στήθη κοτόπουλου (600 γρ. περίπου)
1 κ.σ. βούτυρο
120 γρ. μαγιονέζα
25 γρ. μουςιάρδα
2 κ.γ. φρέσκο σκονόπρασο ψιλοκομμένο
2 κ.γ. φρέσκο δυόσμο ψιλοκομμένο
2 κ.σ. απαλό κάρυ σε σκόνη
1 κ.σ. μέλι
20 φέτες ψωμί του τοστ
5 γλυκοπατίτες
Διάφορα μυρωδικά
Δάφνη, κόκκους πιπεριού

Εκτέλεση:

Σε μια κατσαρόλα βάζουμε νερό και ρίχνουμε τη δάφνη, τους κόκκους πιπεριού, το αλάτι και το κοτόπουλο. Βάζουμε την κατσαρόλα στη φωτιά και βράζουμε το κοτόπουλο σε μέτρια προς δυνατή φωτιά μέχρι να μαγειρευτεί μέχρι μέσα, περίπου 15-20 λεπτά. Αφήνουμε 10 λεπτά να κρυώσει μέσα στο νερό, στη συνέχεια το βγάζουμε και το μεταφέρουμε στο ψυγείο για 2-3 ώρες. Αυτό το κάνουμε για να μη σπάσει όταν το κόψουμε. Αφού κρυώσει το κοτόπουλο κόβουμε τα στήθη σε κύβους 2 Χ 2 εκ. και τα βάζουμε σε ένα μεγάλο μπωλ. Προσθέτουμε μέσα στο μπωλ τη μαγιονέζα, τη μουςιάρδα, το σκονόπρασο, τον δυόσμο, το κάρυ και το μέλι. Ανακατεύουμε καλά με ένα κουτάλι, ώσπου το μείγμα μας να είναι κίτρινο και το κάρυ να το καταλαβαίνουμε στη γεύση. Ελέγχουμε το αλατοπίπερο και διορθώνουμε αν χρειαστεί. Γεμίζουμε ανά δύο φέτες με το μείγμα και κόβουμε διαγώνια οχηματίζοντας τρίγωνα.

ΙΝΔΙΑ

Η Ινδία είναι χώρα στη νότια Ασία. Είναι η δεύτερη μεγαλύτερη χώρα παγκοσμίως σε πληθυσμό, με 1.210.193.422 κατοίκους και η έβδομη μεγαλύτερη σε έκταση με 3.287.590 τ.χλμ. Εκτείνεται ανάμεσα στα Ιμαλάια όρη και τον Ινδικό Ωκεανό, από τον οποίο ορίζεται στα νότια, νοτιοδυτικά και νοτιοανατολικά. Συνορεύει ανατολικά με το Μπανγκλαντές και τη Βιρμανία, βόρεια με την Κίνα και τα κράτη Μπουτάν, Νεπάλ, βορειοδυτικά με το Πακιστάν, ενώ δυτικά βρέχεται από την Αραβική θάλασσα και νότια-νοτιοανατολικά από τον Ινδικό Ωκεανό και τον κόλπο της Βεγγάλης. Η Ινδία, κατά τη διάρκεια της ιστορίας υπήρξε κοιτίδα και σταυροδρόμι πολλών σημαντικών πολιτισμών και θρησκειών. Κατά τη διάρκεια του 18ου αιώνα σταδιακά υποτάχθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ το 1947 απέκτησε την ανεξαρτησία της μετά από γενικευμένο αγώνα αυτοδιάθεσης που χαρακτηρίστηκε από μη βίαιες αντιδράσεις. Σήμερα η Ινδία είναι από τις πιο γοργά αναπτυσσόμενες οικονομίες, παρόλο που η φτώχεια παραμένει έντονο κοινωνικό φαινόμενο.

ΜΙΑ ΒΑΛΙΤΣΑ
ΓΕΥΣΕΙΣ

Αλληλεγγύη
Πρόσδος
Ευημερία

Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και τη Κυπριακή Δημοκρατία

Ο ΑΡΝΗΤΙΚΟΣ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΣΤΗΝ ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Οι επιπτώσεις της ενδοοικογενειακής βίας

ANNITA ΒΡΑΧΑ*

ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ ΟΡΙΖΕΤΑΙ Η ΒΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΝΥΝ Ή ΠΡΩΗΝ ΣΥΝΤΡΟΦΩΝ Ή ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ. ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΕΥΡΕΩΣ ΩΣ ΕΝΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ, ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΛΑΜΒΑΝΕΙ ΧΩΡΑΝ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΞΥ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ, ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΣ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ Ή ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ ΤΩΝ ΘΥΤΩΝ Ή ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ

Η ενδοοικογενειακή βία αποτελεί ένα σύνθετο μοτίβο συμπεριφοράς, που μπορεί να περιλαμβάνει σωματική κακοποίηση (φυσικές πράξεις βίας), ψυχολογική κακοποίηση (ψυχολογική ή λεκτική), σεξουαλική κακοποίηση και παραμέληση. Ενδοοικογενειακή βία ορίζεται η βία μεταξύ νυν ή πρώην συντρόφων ή μεταξύ των μελών της οικογένειας. Θεωρείται ευρέως ως ένα κοινωνικό πρόβλημα, το οποίο λαμβάνει χώρα σε όλες τις κοινωνίες και μεταξύ όλων των ατόμων, ανεξαρτήτως μορφωτικού επιπέδου ή κοινωνικοοικονομικής τάξης των θυτών ή των θυμάτων.

Οι ορισμοί

Η σωματική βία ορίζεται ως η συμπεριφορά κατά την οποία ένα άτομο πληγώνει και προκαλεί φυσικό πόνο εσκεμμένα σε ένα άλλο άτομο. Σωματική βία θεωρείται το σπρώξιμο, χαστούκι, χτύπημα, κλοτσιά, τράβηγμα μαλλιών, δάγκωμα, ριξίμο αντικειμένων και οτιδήποτε άλλο μπορεί να προκαλέσει πόνο, τραυματισμό ή ακρωτηριασμό.

Η ψυχολογική βία μπορεί να περιλαμβάνει ταπεινώση, βρισιές, προσβολές, απειλές, απομόνωση του θύματος από αγαπημένα πρόσωπα, απαγόρευση της πρόσβασης στο οικογενειακό εισόδημα, έλεγχο. Η ψυχολογική βία είναι εξίσου σοβαρή και παρουσιάζεται σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις βίας είτε μόνη της ή σε συνδυασμό με άλλες μορφές βίας.

Η σεξουαλική βία ή παρενόχληση μπορεί να περιλαμβάνει απόπειρα βιασμού, καταινακαστική έκθεση του θύματος σε πορνογραφικό υλικό και γενικότερα την επιβολή σεξουαλικής πράξης ή συμπεριφορών οι οποίες καθιστούν τα θύματα αντικείμενα σεξουαλικής εκμετάλλευσης.

Η παραμέληση ορίζεται ως η αποτυχία ενός γονέα ή προσώπου φροντίδας να παρέχει στο παιδί την απαραίτητη φροντίδα η οποία είναι σημαντική για τις αναπτυξιακές ανάγκες του παιδιού. Βάσει των κοινωνικών στερεοτύπων, παραμέληση μπορεί να θεωρηθεί όταν το πρόσωπο φροντίδας δεν παρέχει στο παιδί βασικές ανάγκες (π.χ. φαγητό, ρούχα, νερό) καθώς, επίσης, δευτερεύουσες ανάγκες όπως συναισθηματική εγγύτητα, ασφάλεια, τρυφερότητα και εποπτεία.

Το «Σύνδρομο του αμέτοχου θεατή» συμβαίνει όταν ένα παιδί θεωρείται μάρτυρας περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας, όπου παρακολουθεί από απόσταση και μπορεί να δει ή να ακούσει τα όσα συμβαίνουν.

Θύμα βίας μέσα στην οικογένεια θεωρείται το παιδί που κακοποιείται με οποιονδήποτε από τους παραπάνω τρόπους από τον ένα και/ή τους δύο γονείς ή οποιονδήποτε άλλο μέλος της οικογένειας όπως αυτή ορίζεται από τη Νομοθεσία.

Οι επιπτώσεις

Οι επιπτώσεις της ενδοοικογενειακής βίας στην ψυχική υγεία των παιδιών είτε ως μαρτύρων περιστατικών βίας ή ως άμεσων αποδεκτών ποικίλων και έχουν σοβαρό αντίκτυπο στην ομαλή ανάπτυξη του παιδιού. Η μη πρόσημη παρέμβαση δύναται να παρατείνει την εμφάνιση των επιπτώσεων ακόμα και στην ενήλικη ζωή.

Η βία που εκδηλώνεται στην οικογένεια κατά τη διάρκεια της βρεφικής ηλικίας ενδέχεται να επηρεάσει το βρέφος ποικιλοτρόπως. Πρωτίστως, η βία σε όλες τις μορφές της συμβάλλει αρνητικά στην ανάπτυξη αισθήματος ασφάλειας στο βρέφος καθώς οι γονείς δεν του παρέχουν φροντίδα σε ένα αρμονικό και ήρεμο περιβάλλον. Επίσης, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γονείς ενδοχόμεως να επηρεάσουν την άμεση ανταπόκρισή τους στις βασικές ανάγκες του παιδιού με αποτέλεσμα το βρέφος να νιώθει δυσφορία, άγχος, συναισθηματική αστάθεια, δυσκολία στη διατροφή και τον ύπνο και δυσκολία στο να εμπιστευτείται

τους γύρω του. Επίσης, είναι πιθανόν να επηρεαστεί αρνητικά η ανάπτυξη του συναισθηματικού δεσμού μητέρας-βρέφους. Οι συνεχείς εντάσεις και η βία πιθανόν να προκαλέσουν στο βρέφος έντονο κλάμα, σωματικά συμπτώματα (ασθένειες, πόνο στην κοιλιά) καθώς, επίσης, φόβο και διστακτικότητα κατά τη διαδικασία εξερεύνησης του περιβάλλοντος και εμπλοκής του στο παιχνίδι.

Στην προσχολική και σχολική ηλικία

Τα μεγαλύτερα παιδιά, δηλαδή προσχολικής ηλικίας, βιώνουν εξίσου αρνητικά συναισθήματα όπως άγχος, φόβο και ανησυχία. Μπορεί να εμφανίσουν σωματικά συμπτώματα όπως πονοκεφάλους, πόνους στην κοιλιά ή να έχουν δυσκολία στη διατροφή και τον ύπνο. Επιπλέον, τα παιδιά σε αυτό το ηλικιακό επίπεδο ενδοχόμεως να εμφανίσουν επιθετική συμπεριφορά ακόμα και στο παιχνίδι τους ή αντίθετως να κλειστούν στον εαυτό τους και να γίνουν παθητικά. Από την άλλη, λόγω του εγωκεντρισμού που διακατέχει τα παιδιά στο αναπτυξιακό στάδιο αυτό, πιθανόν τα παιδιά να βιώσουν αισθήματα ενοχής για τα περιστατικά βίας και να θεωρούν ότι αυτά φταίει για ό,τι συμβαίνει στο σπίτι. Τέλος, παλινδρομικές συμπεριφορές πιθανόν να εμφανιστούν όπου τα παιδιά υιοθετούν συμπεριφορές προηγούμενων αναπτυξιακών σταδίων (ηπιλίασμα δακτύλου, νυχτερινή ενούρηση κ.ο.κ.).

Στη σχολική ηλικία, τα παιδιά μπορεί να εμφανίσουν προβλήματα στη σχολική επίδοση, χαμηλή συγκέντρωση, δυσκολία στη μνήμη αλλά και στη δημιουργία θετικών διαπροσωπικών σχέσεων.

Οι επιπτώσεις της ενδοοικογενειακής βίας στην ψυχική υγεία των παιδιών είτε ως μαρτύρων περιστατικών βίας ή ως άμεσων αποδεκτών ποικίλων και έχουν σοβαρό αντίκτυπο στην ομαλή ανάπτυξη του παιδιού

Επίσης, τα παιδιά θεωρούν τη βία μέσο επίλυσης προβλημάτων, έτσι πιθανόν να γίνουν πιο επιθετικά προς τους άλλους. Το άγχος και ο φόβος είναι βασικά χαρακτηριστικά που διέπουν και αυτό το αναπτυξιακό στάδιο.

Στην εφηβεία

Στην εφηβεία, τα παιδιά έχουν περισσότερες πιθανότητες να αναπτύξουν σοβαρά προβλήματα τα οποία μπορεί να τους ακολουθούν και στην ενήλικη ζωή. Η αντικοινωνική και παραβατική συμπεριφορά, η χρήση ουσιών, η πρόωγη σεξουαλική δραστηριότητα και οι απόπειρες αυτοκτονίας είναι μερικά από τα προβλήματα που ενδοχόμεως να αναπτύξουν τα παιδιά αυτής της ηλικιακής ομάδας. Επίσης, καλλιεργείται αίσθημα άγχους, κατάθλιψη και επιθετικότητας προς άλλους. Οι έφηβοι είναι πιθανόν να ασκούν και οι ίδιοι βία προς άλλα μέλη της οικογένειας έχοντας τη βία ως πρότυπο επίλυσης συγκρούσεων και την πεποίθηση ότι το θύμα φταίει για ό,τι του συμβαίνει.

Πολύ σοβαρό ζήτημα

Τενικότερα, η ανατροφή ενός παιδιού (είτε ως μάρτυρα ή ως θύματος βίας), σε ένα κακοποιητικό περιβάλλον αποτελεί ένα πολύ σοβαρό ζήτημα. Οι επιπτώσεις της βίας μπορεί να διαταράξουν την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη του παιδιού, ενώ σε πολλές περιπτώσεις είναι μακροχρόνιες οδηγώντας το παιδί σε έναν ενήλικα με σοβαρά προβλήματα ψυχοπαθολογίας. Ένα παιδί το οποίο μεγαλώνει σε ένα βίαιο περιβάλλον έχει περισσότερες πιθανότητες να αναπτύξει συναισθηματικά αστάθεια και ανασφάλεια, φόβο, άγχος, κατάθλιψη, μετατραυ-

ματικό στρες, διαταραχές ύπνου και διατροφής.

Επιπρόσθετα, ένας κακοποιητικός γονέας μαθαίνει στο παιδί του μέσω της μίμησής του η βία και επιθετική συμπεριφορά είναι ένας «φυσιολογικός» τρόπος επίλυσης συγκρούσεων. Έτσι, το παιδί μεγαλώνοντας έχει πολύ περισσότερες πιθανότητες να ασκήσει το ίδιο βία ή ακόμη να δέχεται βία υιοθετώντας μια στάση αποδοχής της βίας και την πεποίθηση ότι το θύμα αξίζει αυτά που παθαίνει.

Χαμηλή αυτοεκτίμηση και αυτοάμυνα

Η χαμηλή αυτοεκτίμηση είναι επίσης ένα βασικό χαρακτηριστικό ως συνέπεια της ενδοοικογενειακής βίας. Έχει διαπιστωθεί ότι ένα παιδί που κακοποιείται από μέλος της οικογένειάς του δυσκολεύεται να εμπιστευτεί τους γύρω του με αποτέλεσμα να δυσκολεύεται να δημιουργήσει και να διατηρήσει υγιείς διαπροσωπικές σχέσεις. Επιπλέον, νιώθει ανάξιο να το φροντίσουν ή να το αγαπήσουν, γεγονός που συμβάλλει στη χαμηλή αυτοεκτίμηση και τη χαμηλή αυτοεκτίμηση.

Η ενδοοικογενειακή βία παρεμποδίζει την ελευθερία, προκαλεί φόβο και μπορεί να επηρεάσει τραυματικά την ανάπτυξη και την προσωπικότητα του παιδιού. Η πρόσημη παρέμβαση μπορεί να θέσει ένα φρένο στην εξέλιξη των δυσκολιών του παιδιού και στην ενήλικη ζωή.

Είναι υποχρέωση του γονέα, συγγενή, φίλου, γείτονα, δασκάλου, και κάθε πολίτη να διαφυλάσσει και να διεκδικεί ένα ασφαλές περιβάλλον για όλα τα παιδιά, απαλλαγμένο από κάθε μορφής βία.

* Λειτουργός Προγραμμάτων ΣΠΑΒΟ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΙΝΕΛΙΑ

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΙΟΥΡΗΣ

Λυσοφοβικοί VS Θιασώτες όποιος λύσης στο Κυπριακό και το ψευτοδίλημμα...

Δεν μπορεί να πουχάσει αυτός ο λαός. Μια ζωή θα πρέπει να τον έχουν επιφορτισμένο να διαλέγει και να είναι ανάμεσα σε διλήμματα και δύσκολες αποφάσεις. Σε όλες τις φάσεις της η ιστορία της Κύπρου είναι διάσπαρτη με διλήμματα που επιβάλλουν οι αποτυχημένοι πολιτικοί μας. Δεν μας αφήνουν ήσυχους και κυρίως ΕΝΩΜΕΝΟΥΣ.

Το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Κύπρος δεν είναι ούτε τα δάνεια, ούτε η Τρόικα, ούτε οτιδήποτε άλλο. Αν είχαμε ΕΜΠΙΝΕΥΜΕΝΟΥΣ ΗΓΕΤΕΣ, θα ξεπερνούσαμε όλα τα προβλήματα και θα οδηγούμασταν σε ομαλές καταστάσεις χωρίς διχασμούς και διλήμματα.

Δυστυχώς, οι νάνοι της πολιτικής μας δεν αναλαμβάνουν την ευθύνη και αφήνουν τον λαό να βασανίζεται, να τσακώνεται και να διαχωρίζεται ανάλογα με την περίσταση. Οι παλαιότεροι ας αναπολήσουν και οι νεότεροι ας διερωτηθούν, πόσες φορές αυτός ο λαός διχάστηκε, διασπάστηκε και βρέθηκε προτραγικών διλημάτων. Προφανώς σε όλη την ιστορία του τόπου.

Ουδέποτε κατάφεραν οι ηγέτες μας, δεξιοί, αριστεροί κεντρώοι να επιλύσουν τα προβλήματα του τόπου μέσα από συλλογικότητα και ενότητα και μετέθεταν τις ευθύνες τους στους ώμους του λαού. Έρχονταν τα βάρη σε άλλους και οι ίδιοι κρυβόντουσαν. Για να φανατίζουν τους οπαδούς τους εφεύρισκαν εχθρούς στο αντίπαλο στρατόπεδο και οδηγούσαν τους οπαδούς τους εναντίον τους. Οι κόκκινοι εναντίον των μπλε, οι μπλε εναντίον των κόκκινων και η κατάσταση διαιώνεται και προκαλεί ρήγματα στον λαό και την κοινωνία.

Ζυρικοί και αντιζυρικοί, δεξιοί - αριστεροί, ΕΟΚΑβταϊζήδες - Μακαριακοί, ΟΧΙάδες - νενέκοι, μνημονιακοί εναντίον αντιμνημονιακών. Να υποστηρίζουν με πάθος και θερμή κάποιος ότι είναι η λύση εκτός μνημονίου και άλλοι ότι δεν έχουμε επιλογή παρά να τηρήσουμε τις προταγές της Τρόικας.

Και πρέπει όλοι εμείς οι αδαείς περί των οικονομικών και μακροοικονομικών και όπως αλλιώς λέγονται, να πρέπει να τοποθετηθούμε. Ο μηχανικός αυτοκινήτων, ο νοσοκόμος, ο γιατρός, ο υδραυλικός και όλοι οι Κύπριοι πρέπει να διαμορφώσουν άποψη και να

την τεκμηριώσουν, μάλλον, γιατί πρέπει να παραμείνουμε εντός μνημονίου ή πρέπει να ξεφύγουμε από την Τρόικα και τα βάρη της.

Οσοούπω δε θα αρχίσει και ο διαχωρισμός για τη λύση του Κυπριακού. Υπέρ και εναντίον της λύσης. Της όποιος λύσης ή της μακροχρόνιας πάλης. Της νέας στρατηγικής ή της ομοσπονδίας ή του ενιαίου κράτους.

Γιατί δηλαδή πρέπει σε όλη μας τη ζωή να είμαστε μπροστά σε διλήμματα; Δεν θα μπορούσαν οι ηγέτες μας να διαμορφώσουν μια κοινή θέση και να την παρουσιάσουν στον λαό για να μη διχάζεται; Γνωρίζουν ότι θα διαμρφωθεί και πάλι μια νέα τέτοια κατάσταση ανάμεσα στην κοινή γνώμη.

Ωστόσο, δεν τρέφουμε ψευδαισθήσεις και δεν περιμένουμε ότι έστω και τώρα θα αλλάξουν και θα δώσουν στον λαό μια και μοναδική λύση για να την στηρίξει. Ήδη άρχισαν τα κόμματα να λένε το καθένα τη δική του άποψη και γνώμη και να προσπαθούν να περάσουν στην κοινωνία το δικό τους μήνυμα. Και επειδή έχουν τους μηχανισμούς τους θα περάσουν στην κοινωνία τα διλήμματα και

θα αφηθεί και πάλι ο κόσμος να επιλέξει και να τοποθετηθεί. Κανένας και ουδέποτε δεν αναλαμβάνει την ευθύνη να βγει μπροστά και να ενώσει τον λαό.

Τους βολεύει να μας διασπούν για να αποποιούνται τις δικές τους ξεκάθαρες ευθύνες και να το παίζουν μεγάλοι ηγέτες και εθνοσωτήρες.

Γ' αυτό η κοινωνία αυτήν τη φορά δεν θα πρέπει να πέσει στα πλοκάμια των ΚΟΜΜΑΤΟΣΚΥΛΩΝ και να διασπαστεί. Ανεξάρτητα από την πολιτική του τοποθέτησης, θα πρέπει να δει με καθαρό βλέμμα τα πράγματα και να απαιτήσει από εκείνους που παρουσιάζονται οι ηγέτες του να βρουν λύσεις και να τις παρουσιάσουν. Διαφορετικά να πάνε στα σπίτια τους. Δεν έχουμε την πολυτέλεια και τις αντοχές να βιώσουμε άλλη μια φορά τη διάσπαση και τον διαχωρισμό. Δεν την αντέχουμε ως λαός και κοινωνία.

Υ.Γ: Το πιο πάνω κείμενο θα μπορούσε να αφορά και την Ελλάδα. Αποδεικνύεται ότι η μοίρα μας είναι κοινή και πάντα βρισκόμαστε στις ίδιες καταστάσεις, αλλά με διαφορετικά πρόσωπα και αλλιώτικα ερωτήματα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ: ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΟΥ ΔΕΝ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΑΝ ΝΑ ΣΤΑΘΟΥΝ ΟΥΤΕ ΣΤΑ ΚΑΦΕΝΕΙΑ, ΣΗΜΕΡΑ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Η διχοτόμηση δεν θα είναι βελούδινο διαζύγιο

ΕΑΝ, ΛΟΙΠΟΝ, ΚΑΤΑΦΕΡΟΥΜΕ ΝΑ ΦΤΙΑΞΟΥΜΕ ΑΥΤΗΝ ΤΗ ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ, ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ, Η ΟΠΟΙΑ ΘΑ ΓΕΝΝΗΣΕΙ ΜΙΑΝ ΑΛΛΗ ΓΕΝΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ, ΤΟΤΕ Η ΕΙΣΧΩΡΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΤΕΡΑΣΤΙΑ

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Α' Μέρος

Την ανάγκη να παραμείνει ανοικτός ο διάλογος για το Κυπριακό, υπογραμμίζει ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου Κύπρου, Κωνσταντίνος Χριστοφίδης, καθώς, όπως επισημαίνει, μια πιθανή εδραίωση της διαίρεσης και της διχοτόμησης, δεν θα είναι ένα βελούδινο διαζύγιο, αλλά μια αρνητική εξέλιξη, η οποία ελλοχεύει τεράστιους κινδύνους για την επιβίωση του κυπριακού ελληνοισμού.

Αυτό δεν σημαίνει, τονίζει, υποταγή σε οιαδήποτε λύση, αλλά μια ορθολογική προσπάθεια - μέσα από την ενίσχυση της παρουσίας της Κύπρου στην Ανατολική Μεσόγειο και στην Ε.Ε. -, επανόδου σε τροχιά λύσης, που να είναι λειτουργική και βιώσιμη σε βάθος χρόνου. Επισημαίνει, ταυτόχρονα, τη σημασία και τον ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει το Πανεπιστήμιο Κύπρου αλλά και ευρύτερα η επιστημονική κοινότητα στην ερμηνεία και κατανόηση των ευρύτερων γεωπολιτικών εξελίξεων, προσφέροντας, έτσι, χρήσιμα εργαλεία στην πολιτική ηγεσία για τη διαμόρφωση της επιβαλλόμενης εθνικής στρατηγικής.

Έκανε αναφορά στο παρελθόν ότι Πανεπιστήμιο Κύπρου προετοιμάζει το Πανεπιστήμιο για τη μετά τη λύση εποχή. Η λύση, για άλλη μια φορά, δεν ήρθε. Σας έχουν απογοητεύσει οι τελευταίες εξελίξεις στο εθνικό θέμα;

Νομίζω πως κάθε Κύπριο πατριώτη έχουν απογοητεύσει οι τελευταίες εξελίξεις. Δεν μπορώ να σκεφτώ τον Κύπριο διχοτομημένο για πάντα. Αυτό το οποίο, επίσης, πιστεύω είναι ότι, όσο πιο πολύ θα προχωράμε στο δρόμο της διαίρεσης και της διχοτόμησης, τόσο θα εντείνονται οι κίνδυνοι για την Κύπρο. Γιατί, αν πιστεύουμε πραγματικά ότι η μόνη διχοτόμηση θα είναι ένα βελούδινο διαζύγιο, είμαστε πολύ αφελείς. Η διχοτόμηση θα είναι ένα διαρκές σύνορο με την Τουρκία, με τους οποίους κινδύνους αυτό επιφέρει. Δεν θα είναι, λοιπόν, μια βελούδινη διαίρεση, αλλά ένα σκληρό σύνορο, το οποίο, στο τέλος, ίσως μας οδηγήσει σε νέες ιστορικές τραγωδίες.

Να παραμείνει ανοικτός ο διάλογος

Τι θα συμβουλευάτε τον ΠτΔ και την πολιτική ηγεσία, εν γένει, να πράξουν, στην παρούσα συνθήκη;

Η γνώμη μου είναι πως ο διάλογος πρέπει να συνεχιστεί. Θα πρέπει να διατηρήσουμε ένα ανοικτό πλαίσιο διαλόγου, μέσα στο οποίο να συζητάμε. Βεβαίως, δεν προσέχω να υποκύψουμε σε οποιαδήποτε λύση θέλει η Τουρκία, αλλά, κίτρινα συνεχώς συμμαχίες μέσα στην ΕΕ, με τις ΗΠΑ, το Ισραήλ κ.ά., να προσπαθούμε να ανιχνεύσουμε τις δυνατότητες που υπάρχουν και να επανέλθουμε σε τροχιά λύσης. Προσωπικά, δεν θέλω να πιστεύω ότι οι κόκκινες γραμμές του Τοσβολόσκι στην Ελβετία ήταν πραγματικά οι τελευταίες γραμμές της Τουρκίας. Φρονώ ότι πρέπει να προσπαθήσουμε, με αποφασιστικότητα, ξανά και ξανά, έως ότου φτάσουμε σε λύση, η οποία, βέβαια, θα διασφαλίζει για πάντα την παρουσία του κυπριακού ελληνοισμού σ' αυτά τα χώματα. Κανείς δεν έχει το δικαίωμα να ξεγράψει για πάντα τη μισή μας πατρίδα. Να σας πω και κάτι άλλο: Έχω την εντύπωση ότι δεν γίνονται οι σωστές προετοιμασίες, ούτε οι σωστές αναλύσεις και συζητήσεις. Δεν αξιοποιούνται στο έπακρον οι άνθρωποι που θα έπρεπε, ούτε ενδεχομένως και οι συμμαχίες που θα μπορούσε να αξιοποιηθούν. Βλέποντας ένα βράδυ στην τηλεόραση κάποιο ρεπορτάζ από τη διάσκεψη στο Κρανς Μοντανά, είδα να εξερχονται του Εθνικού Συμβουλίου και να κάνουν δηλώσεις και κάποια πρόσωπα που διερωτώμαι γιατί βρίσκονται εκεί. Η αίσθησή μου είναι ότι, πέρα από κάποιες φωτεινές εξαίρεσεις, το επίπεδο έχει πέσει πολύ χαμηλά. Άνθρωποι, οι οποίοι δεν θα μπορούσαν να σταθούν ούτε στα καφενεία της υπαίθρου, σήμερα βρίσκονται στο Εθνικό Συμβούλιο και βγαίνουν και κάνουν και δηλώσεις. Αυτό είναι πρωτακκουσί! Χρειάζεται ένας σοβαρός προβληματισμός και μια σωστή

αποκωδικοποίηση του γεωπολιτικού πλαισίου και των εξελίξεων της περιοχής μας. Μόνον έτσι θα κατανοήσουμε πώς, πότε και με ποίους όρους θα φτάσουμε σε μια διαρκή, μόνιμη και οχετικά δίκαιη λύση του Κυπριακού.

Αναγκαία η γνώση της ιστορίας

Χρειάζεται, δηλαδή, μια ιστορικο-πολιτική ανάλυση του παρόντος, σε συνδυασμό με μια σφαιρική αντίληψη των γεωπολιτικών συμφραζόμενων στην περιοχή μας στην παρούσα συγκυρία, ώστε να οικοδομηθεί μια ορθολογική πολιτική, με προοπτικές τελεφορίας... Δεν έχουμε, ωστόσο, αποδεχθεί τραγικά ανεπίδεκτοι σ' αυτό το ζήτημα;

Ακριβώς... Να αναφέρω μερικά, σημαντικά, κατά τη γνώμη μου, ιστορικά παραδείγματα. Αυτό που γίνεται σήμερα στην περιοχή μας, στη Μέση Ανατολή, αποτελεί μια προέκταση των εκκρημοτήτων του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Συνεπώς, για να μπορέσει κανείς να κατανοήσει προς τα πού βγαίνουν οι εξελίξεις, πρέπει να έχει διαβάσει την ιστορία της περιοχής μας κατά τη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, αλλά και εντεύθεν. Με λίγα λόγια, χρειάζομαστε έναν πολιτικό περίγυρο που να ξέρει ιστορία. Έχω την εντύπωση ότι οι περισσότεροι από εκείνους που μιλούν σήμερα για το Κυπριακό, δεν έχουν ιδέα ποια είναι η ιστορία της περιοχής μας. Απλώς, βρέθηκαν εκεί ως προϊόντα του κομματικού σωλήνα.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος έλεγε ότι, για να μπορέσει να επιβιώσει ο ελληνοισμός σ' αυτήν την περιοχή του κόσμου, θα πρέπει να συμμαχεί με τους εκάστοτε ισχυρούς στην Α. Μεσόγειο. Έχουμε καταλάβει ποιοι είναι σήμερα οι πρωταγωνιστές στην Α. Μεσόγειο; Δεν είμαι απόλυτα βέβαιος. Θα πρέπει, λοιπόν, να μελετήσουμε τις εξελίξεις στην περιοχή. Υπάρχουν σημαντικές εξελίξεις, τις οποίες οφείλουμε να αναλύσουμε και να κατανοήσουμε σωστά. Ακόμα και η διένεξη της Σαουδικής Αραβίας με το Κατάρ έχει τεράστιες επιπτώσεις στις σχέσεις Τουρκίας και ισλαμικού κόσμου. Οι σχέσεις, για παράδειγμα, ανάμεσα στην Τουρκία και τη Σ. Αραβία σήμερα, δεν είναι αυτές που ήταν πριν από ενάμιση χρόνο. Πώς εκμεταλλευόμαστε εμείς αυτό το γεγονός; Τι κάνουμε γι' αυτό;

Θεωρώ, λοιπόν, ότι, για να κάνεις πολιτική, πρέπει να γνωρίζεις πολύ καλά το ιστορικό πλαίσιο και, παράλληλα, να μελετάς διαρκώς τον σύγχρονο κόσμο.

Σε ένα ιστορικό βάθος...

Ασφαλώς. Να σας δώσω άλλο ένα σύγχρονο παράδειγμα. Πώς επηρεάζει η τεχνολογία τις γεωπολιτικές εξελίξεις της Μ. Ανατολής; Ζούμε στην περίοδο όπου το αυτοκίνητο μετακινείται από το συμβατικό στο ηλεκτρικό. Αν υποθέσει κανείς ότι το 80-85% της παγκόσμιας κατανάλωσης πετρελαίου αφορά την καύση των αυτοκινήτων, αναλαμβάνεται ότι, όσο πιο πολύ θα κινούμαστε προς το ηλεκτρικό αυτοκίνητο, τόσο το πετρέλαιο θα είναι ένα προϊόν του οποίου θα φθίνει η κατανάλωση.

Θα έχουμε έναν τελείως διαφορετικό κόσμο, με μια Σ. Αραβία και μία περιοχή του Κόλπου και της Μ. Ανατολής με πετρέλαιο τα οποία, πλέον, δεν θα αξίζουν σχεδόν τίποτα. Θα μιλάμε για μια εντελώς διαφορετική γεωγραφία. Τι θα σημαίνει αυτό για τη Μέση Ανατολή; Τι θα σημαίνει για την Τουρκία, για τις ΗΠΑ, το Ισραήλ, τι θα σημαίνει για εμάς;

Άρα, κρίνω ότι, όταν μιλάμε για γεωπολιτική ανάλυση, πρέπει να τη χωρίζουμε σε τρεις διαστάσεις, τις οποίες θα πρέπει κανείς να μπορεί να αναλύει

σωστά. Αναφέρομαι στην ιστορική, τη γεωγραφική και την τεχνολογική-ενεργειακή διάσταση.

Ατομικότητα της έρευνας το ΠΚ

Πώς μπορούμε, στο πλαίσιο της ανάληψης που κάνετε, να εργαλειοποιήσουμε προς την ορθή κατεύθυνση τον παράγοντα ενέργεια, στην προοπτική ενίσχυσης των συμμαχιών με τις χώρες της περιοχής;

Προτού μιλήσω σ' αυτό το θέμα, να σας πω το εξής: Υπάρχει εδώ ένα Πανεπιστήμιο, το Πανεπιστήμιο Κύπρου, το οποίο θεωρώ πως είναι η ατομικότητα της έρευνας στον τόπο μας. Έχουμε το Τμήμα Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, με σημαντικά στελέχη, το οποίο μπορούμε να ενισχύσουμε με τους κατάλληλους ανθρώπους, για να μπορεί να κάνει τις απαραίτητες γεωπολιτικές αναλύσεις. Οι αναλύσεις αυτές πρέπει να γίνονται από σοβαρούς επιστήμονες που γνωρίζουν πώς να μελετούν και να ερμηνεύουν σωστά. Που να μπορούν να αποκωδικοποιούν τις ιστορικές εξελίξεις και τις καταγράφουν.

Τις γεωπολιτικές εξελίξεις δεν τις αναλύεις μόνο, αλλά ταυτόχρονα τις τροφοδοτείς. Χρειαζόμαστε, με άλλα λόγια, ένα Κέντρο, το οποίο να συνδιαμορφώνει τις γεωπολιτικές εξελίξεις, μέσα σ' ένα πλαίσιο που να μπορούμε εν μέρει να τις καθορίζουμε στο εύρος των δυνατοτήτων μας. Χρειαζόμαστε, με άλλα λόγια, ένα Κέντρο που μέσα από τις διενείς δημοσιεύσεις του να τροφοδοτεί και να προδιαθέτει δεξαμενές σκέψης και όχι μόνο. Στο Πανεπιστήμιο Κύπρου προγραμματίζουμε τη δημιουργία ενός τέτοιου Κέντρου και πρέπει, επιτέλους, η ΚΔ να το κτίσει μαζί μας.

Αντί, λοιπόν, να συνοδεύουν τον ΠτΔ στην Ελβετία ογδόντα συνεργάτες, διπν τουριστικού γκρουπ, θα μπορούσε να έχει μαζί του πέντε ή δέκα επιστήμονες ερευνητές, οι οποίοι να αντιλαμβάνονται και να μπορούν να εξηγήσουν το πώς λειτουργεί ο σύγχρονος κόσμος. Γιατί, ακριβώς, αυτό έχουμε ανάγκη σήμερα: Να καταλάβουμε το πώς λειτουργεί ο σύγχρονος κόσμος.

Σήμερα, με τις διενείς εξελίξεις, η ηγεσία μιας χώρας, πρέπει να γνωρίζει γεωγραφία, ιστορία,

γεωπολιτική, φυσική, φιλοσοφία, οικονομία και όχι μόνον. Και δεδομένου ότι δεν δύναται ένας άνθρωπος να εξειδικεύεται σε όλες τις επιστήμες και τέχνες, αυτό που έχει σημασία είναι να μπορεί να επιλέγει τους κατάλληλους ανθρώπους γύρω του, εκείνους που είναι ικανοί να κάνουν επιστημονικές αναλύσεις και αξιολογήσεις των γεγονότων, και ακολούθως να του προσφέρουν την πληροφορία που χρειάζεται για να λάβει τις σωστές αποφάσεις. Όλα αυτά προϋποθέτουν ένα βαθύ πνεύμα αξιοκρατίας. Όταν κινδυνεύει ο τόπος, διαλέγεις γύρω σου τους καλύτερους, όχι τον κομματικό σου πυρήνα και κυρίως όχι με κριτήριο ποιος θα σε βοηθήσει στις επόμενες εκλογές.

Η στρατηγική σχέση με Ισραήλ

Τώρα, όσον αφορά στο θέμα της ενέργειας. Θεωρώ ότι η στρατηγική μας σχέση με το Ισραήλ είναι πάρα πολύ σημαντική. Και έπρεπε να γίνει εδώ και πάρα πολλά χρόνια. Στο Ισραήλ «χρυσάμε» και μας «χρυσάσει». Είναι, αν θυμάστε, η πρώτη χώρα που αναγνώρισε την Κυπριακή Δημοκρατία. Είμαστε οι μόνες μη μουσουλμανικές αλλά και δημοκρατικές χώρες της περιοχής. Το Ισραήλ, χωρίς την Κύπρο, δεν μπορεί να έχει στρατηγικό βάθος, όπως και η Κύπρος, χωρίς το Ισραήλ, δεν μπορεί να επιβιώσει.

Όταν ακούω κάποιους να μιλούν και να εγγείρουν θέμα βρετανικών βόσκων, διερωτώμαι πόσο ανιστόρητοι μπορεί να είναι. Διότι, είναι προς το συμφέρον της Κύπρου να παραμείνουν οι βρετανικές βάσεις, ακόμα και με την όποια λύση, για έναν πολύ απλό λόγο: Πέραν από το γεγονός ότι είναι μια προστασία για την Κύπρο, είναι μια προστασία και για το Ισραήλ σε περίπτωση μεγάλων αναταράξεων στην περιοχή. Γιατί, το Ισραήλ πρέπει να επιβιώσει, για να μπορέσει να επιβιώσει και η Κύπρος. Άρα, λοιπόν, αυτό πρέπει να το ξεχάσουμε...

Εδώ ανοίγονται μεγάλες προοπτικές. Είμαστε στην εξέλιξη της γεωτρύπανσης. Εάν τα αποθέματα είναι αυτά που προσδοκούμε, υπάρχει ένας δρόμος Α. Εάν τα αποθέματα είναι τεράστια, υπάρχει ένας δρόμος Β. Εάν τα αποθέματα είναι περιορισμένα, υπάρχει ένας δρόμος Γ. Άρα,

θεωρώ ότι πρέπει από τώρα να φιαζουμε όλα τα πιθανά σενάρια.

Τώρα, όσον αφορά στο θέμα των αγωγών μεταφοράς του Φ.Α. σε περίπτωση σωστής λύσης του Κυπριακού, δεν θα εβρίσκα λόγο, γιατί να μην περάσουν διαμέσου της Τουρκίας. Θα μπορούσε, ταυτόχρονα, να διέλθουν και διαμέσου της Ελλάδας. Αν τεχνικά είναι εφικτό, γιατί όχι. Άρα, λοιπόν, πρέπει να έχουμε όλες τις πιθανότητες ανοικτές.

Ενέργεια και εξωτερική πολιτική

Είχα κάποτε έναν καθηγητή στη Γαλλία, ο οποίος μας δίδαξε ένα μάθημα γύρω από τα διεθνή ενεργειακά συμβόλεια. Θυμάμαι που μας έλεγε το εξής: Για να κάνεις σήμερα εξωτερική πολιτική, πρέπει να γνωρίζεις τις πηγές των φυσικών πόρων, τις διελύσεις των αγωγών, καθώς και το ποιοι καταναλώνουν το περιεχόμενο των αγωγών. Αυτό είναι δόγμα για την εξωτερική και την ενεργειακή πολιτική. Διερωτώμαι κάποιος η θα γίνει σε περίπτωση που η Τουρκία κλείσει τους αγωγούς, αν και εφόσον περάσουν από το έδαφος της. Μα, εκείνος που έχει το περισσότερο κόστος από μια τέτοια ενέργεια, δεν είναι αυτός που το παράγει, γιατί αυτός θα το πωλήσει αργότερα σε άλλον αγοραστή. Εκείνος που επωμιζέται το μεγαλύτερο κόστος, είναι αυτός που το προμηθεύεται. Και, επιπρόσθετα, είναι εξαιρετικά δύσκολο να κλείσει κάποιος τους αγωγούς, επειδή έτσι αποφάσισε. Εδώ ακόμα και στη βίαιη ρωσο-ουκρανική διένεξη, οι αγωγοί παρέμειναν ανοικτοί, διότι όλα αυτά τα ζητήματα ρυθμίζονται από διεθνείς συμφωνίες. Άρα, λοιπόν, πρέπει να είμαστε έτοιμοι για τα πάντα.

Όμως, το ενεργειακό στην περιοχή μας επηρεάζει και άλλα ζητήματα. Επηρεάζει, για παράδειγμα, τα νέα σύνορα που φτιάχνονται στην περιοχή, το Κουρδικό, κ.λπ. Ζούμε τη γέννηση ενός νέου έθνους κράτους. Είναι νομολογιακή εξέλιξη που δεν θα σταματήσει, όσο και εάν φωνάζει ο σοουλιάνος της Άγκυρας. Είναι φανερό, πλέον, ότι η Δύση θέλει τους Κούρδους του Ιράκ να πουλάνε το πετρέλαιο από τη Μεσόγειο. Μιλάμε, ως εκ τούτου, για έναν τεράστιο γεωπολιτικό σεισμό, τον οποίο πρέπει να δούμε, αφού μόνον έτσι θα καταφέρουμε να μεταβούμε σ' ένα διεθνές πλαίσιο που θα επιτρέψει, παρά τη θέληση της Τουρκίας, να λύσουμε το Κυπριακό. Η Τουρκία δεν είναι ανίκητη.

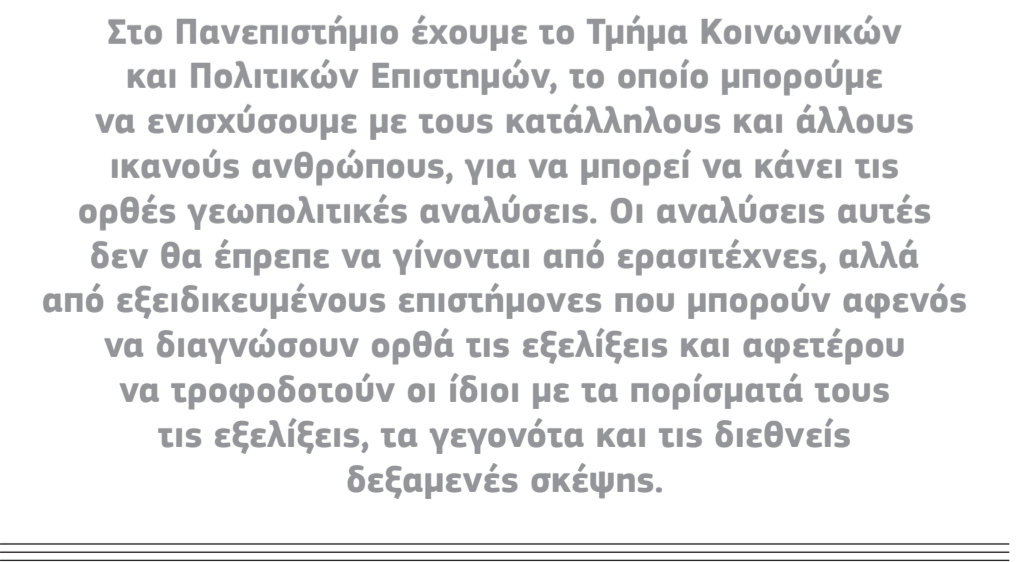
Η δημιουργία επιστημονικής κοινότητας

Η δημόσια σκηνή, αν την παρατηρήσει κάποιος, κυριαρχείται, από τη μια, από έναν υπερψαλο, αλαζομικό τεχνοκρατισμό και, από την άλλη, από μια κερδοσκοπική δημιουργία πολιτικών προέλευσης και από-κρυπτων. Κάπου στο ενδιάμεσο υφέρπει και μια στρώση ψευδοεπιστημονικότητας, με μιντιακό επίχρυσμα. Σ' αυτό το σκηνικό, πώς μπορεί να γίνει δυνατή η άρθρωση του επιστημονικού λόγου στα δημόσια πράγματα, με όρους παρεμβατικότητας;

Εννοείτε, φανατίζομαι, και πέραν από το Κυπριακό... Κατά τη γνώμη μου, είναι πάρα πολύ απλό να το αντικρίσουμε. Πρώτα-πρώτα, η άρθρωση ενός επαγγελματικού επιστημονικού λόγου, σε όλα τα επίπεδα, ο οποίος να είναι προϊόν μιας σοβαρής έρευνας, προϋποθέτει την ύπαρξη επιστημονικών κοινοτήτων. Η Κύπρος, δεν έχει ακόμα ολοκληρωμένη επιστημονική κοινότητα. Πριν από το Πανεπιστήμιο Κύπρου, υπήρχαν, βεβαίως, σοβαροί επιστήμονες, δι-εθνώς αναγνωρισμένοι, αλλά δεν υπήρχε μια συγκεκριμένη επιστημονική δομή, μια κριτική μάζα η οποία να δημιουργεί επιστημονική κοινότητα. Αυτό άρχισε να διαμορφώνεται μετά το 1992 και δεν έχει ακόμα περατωθεί αυτή η διαδικασία. Χρειαζόμαστε, προς τούτο, χρόνο και πάρα πολλά βήματα ακόμα.

Ο λόγος που δεν γίνεται γρήγορα αυτή η διαδικασία είναι απλός: Τα χρήματα που συσσωρεύει το Κράτος για την έρευνα σε σχέση με το ΑΕΠ του, είναι το μικρότερο ποσοστό στην Ευρώπη. Αυτό έχει να κάνει και με το γεγονός ότι, ως ΚΔ, αργήσαμε πάρα πολύ να φιάξουμε Πανεπιστήμιο, ενώ θα μπορούσαμε να το έχουμε νωρίτερα, ακόμα και επί Αγγλοκρατίας. Θα μπορούσε οι Άγγλοι να φιάξουν Πανεπιστήμιο, όπως έφραξαν στην Παλαιστίνη και σε άλλες αποικίες. Όμως, βρισκόμαστε πάντα σε μια καταστροφική σύγχυση, ανάμεσα στον παρορμητικό εθνικισμό μας και στο τι θέλουμε να κάνουμε. Φανταστείτε τι θα γινόταν στις αρχές του 20ού αιώνα στην Κύπρο, εάν έφτιαχναν οι Άγγλοι ένα Πανεπιστήμιο, στο οποίο θα συμμετείχαν Ε/κ και Τ/κ, ποιο ρόλο θα διαδραμάτιζε στις δύο κοινότητες. Όμως, δυστυχώς, τότε ούτε δημοτικά σχολεία δεν δεχόμασταν να μας φιάξουν.

Σημ.: Το Β' Μέρος της συνέντευξης του Πρύτανη του Πανεπιστημίου Κύπρου, Κωνσταντίνου Χριστοφίδη, θα δημοσιευθεί στην επόμενη έκδοση της «Σημερινής» της Κυριακής

Στο Πανεπιστήμιο έχουμε το Τμήμα Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, το οποίο μπορούμε να ενισχύσουμε με τους κατάλληλους και άλλους ικανούς ανθρώπους, για να μπορεί να κάνει τις ορθές γεωπολιτικές αναλύσεις. Οι αναλύσεις αυτές δεν θα έπρεπε να γίνονται από ερασιτέχνες, αλλά από εξειδικευμένους επιστήμονες που μπορούν αφενός να διαγνώσουν ορθά τις εξελίξεις και αφετέρου να τροφοδοτούν οι ίδιοι με τα πορίσματά τους τις εξελίξεις, τα γεγονότα και τις διεθνείς δεξαμενές σκέψης.

ΑΠΟ ΚΟΣΜΙΚΟ ΓΕΓΟΝΟΣ ΣΕ ΑΠΑΓΟΡΕΥΜΕΝΟ ΕΔΕΣΜΑ

Όταν τα αμπελοπούλια... χόρρευαν

ΜΑΡΙΝΟΣ ΠΑΥΛΙΚΚΑΣ

ΤΟ ΚΟΣΜΙΚΟ ΓΕΓΟΝΟΣ ΕΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΕΙΤΟ ΑΠΟ ΤΟ 1936 ΚΑΘΕ ΧΡΟΝΟ ΠΕΡΙ ΤΑ ΤΕΛΗ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΣΤΟ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ ΜΕΧΡΙ ΤΟ 1984, ΜΕ ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΗ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΝΕΩΝ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΟΥΣΕ ΤΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΓΕΓΟΝΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος βρέθηκε τις προηγούμενες ημέρες η υπερψήφισή της τροποποίησης από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Περιβάλλοντος του Περί Προστασίας και Διαχείρισης Αγρίων Πιπνών και Θηραμάτων Νόμου. Μία τροποποίηση που επέφερε την αντίδραση από περιβαλλοντικές οργανώσεις, τους θηροφύλακες αλλά και από τους ιδιοκτήτες των κέντρων αναψυχής. Η απουσία των ιδιοκτησιών κέντρων αναψυχής προκύπτει από το γεγονός ότι πλέον, σύμφωνα με τη νομοθεσία, θα επιτρέπεται η κατανάλωση θηραμάτων εν εστιατόρια με την προϋπόθεση να μεταφέρονται από τους πελάτες του εστιατορίου. Ιδιαίτερα ανησυχητική ήταν και για τους θηροφύλακες η τροποποίηση που αφορά την έκδοση εξώδικου προστίμου στους παραβάτες, αφού οι λειτουργοί της Υπηρεσίας Θήρας θα είναι πλέον επιφορτισμένοι με την επιβολή προστίμου ύψους μέχρι και €2.000 στους παραβάτες. Έντονη ήταν και η αντίδραση του Πιπνολογικού Συνδέσμου, ο οποίος εξέφρασε την απογοήτευσή του σημειώνοντας ότι ο τροποποιητικός νόμος δεν θα είναι μόνο αντιπαραγωγικός για την αειφόρο διαχείριση των θηραμάτων και τη διαχείριση των αγρίων πουλιών αλλά και αναποτελεσματικός όσον αφορά την καλύτερη πάταξη της λαθροθηρίας και της παράνομης παγίδευσης πουλιών.

Ιστορικό γεγονός

Οι επί δεκαετίες ατέρμονες συζητήσεις και θεσπίσεις νομοθεσιών για την απαγόρευση της θήρευσης των αγρίων πτηνών δεν μπορούν να παραβληθούν και την καταγραφή ενός ιστορικού γεγονότος που επραγματοποιείτο κάθε χρόνο στην επαρχία Αμμοχώστου και συγκέντρωνε μεγάλο ενδιαφέρον τόσο από ντόπιους όσο και από τους κατοίκους των υπόλοιπων περιοχών της Κύπρου. Το κοσμικό γεγονός του Χορού του Αμπελοπούλιου, όπως μαθαίνουμε από τη λαογραφική μελέτη του ιστοριοδίφη Παναγιώτη Ν. Τσιουλιά (2010) «Ξοβέργα - ένα πατριπαραδοτικό εθίμο», επραγματοποιείτο κάθε χρόνο περί τα τέλη Σεπτεμβρίου στο Παραλίμι μέχρι το 1984, με διοργανωτή την Ένωση Νέων Παραλιμνίου και αποτελούσε το μεγαλύτερο γεγονός της περιοχής. Διοργανωνόταν σε διάφορα κέντρα διασκέδασης της περιοχής, ενώ όπως αναφέρεται στο βιβλίο, επισκέπτες συνέρρεαν από το Παραλίμι,

την Αμμοχώστη αλλά και από ολόκληρη την Κύπρο. Κύριο «έδεσμα» στο εδεσματολόγιο της χοροσεπερίδας ήταν φυσικά τα αμπελοπούλια, ενώ από τιμοκατάλογο του 1977 μαθαίνουμε πως η τιμή μίας ντουζίνας αμπελοπουλιών ανερχόταν στις 3,5 λίρες. Ο Αντρέας Ευαγγέλου, τέως Δήμαρχος Παραλιμνίου, θυμάται πως ο Χορός του Αμπελοπούλιου γινόταν με στόχο την ενίσχυση του Σωματείου της Ένωσης Νέων Παραλιμνίου και ξεκίνησε να διοργανώνεται μετά το 1936, έτος κατά το οποίο προέκυψε το σημερινό σωματείο των «βυσσινί» μετά τη συνένωση δύο Σωματείων, της «Αγάπης του Λαού» και του «Ηρακλή».

Ο Μάκκας Μάρκος, επί δεκαετίες χρόνια Πρόεδρος της Ένωσης Νέων Παραλιμνίου και πρώην εκπαιδευτικός, ανέφερε στη «Σημερινή» της Κυριακής ότι τα πρώτα χρόνια ο Χορός διοργανωνόταν σε κέντρα αναψυχής στην Αμμοχώστη και μετέπειτα σε δύο ιστορικές ταβέρνες της εποχής, την ταβέρνα του «Οδυσσεά» και του «Παραλιμνίτη». Μετέπειτα χοροσεπερίδες έγιναν στο γήπεδο της κοινότητας και τα τελευταία χρόνια στο οικόπεδο του Σωματείου.

Επώνυμοι της εποχής οι σημαντικότεροι πελάτες

Σημαντικό στοιχείο στα κοσμικά δράματα του Παραλιμνίου ήταν η ύπαρξη εστιατορίων, τα οποία ήταν εξειδικευμένα στο σερβίρισμα αμπελοπουλιών. Δύο από τα σημαντικότερα εστιατόρια ήταν του «Οδυσσεά» και του «Παραλιμνίτη». Ο κ. Ευαγγέλου, μέλος οικογένειας ιδιοκτητών των τότε φημιμένων εστιατορίων, περιγράφει πόσο δημοφιλείς ήταν οι συγκεκριμένες ταβέρνες. Όπως αναφέρει στη «Σ», κατά τους μήνες Σεπτέμβριο μέχρι Οκτώβριο, κατά την «εποχή των αμπελοπουλιών», η ταβέρνα της οικογενειακής τους επιχείρησης ήταν καμάρεο όχι μόνο από πελάτες αλλά και από επίσημους της εποχής, από Προέδρους, όπως αναφέρει, μέχρι Υπουργούς και διπλωμάτες.

Κύριο «έδεσμα» στο εδεσματολόγιο της χοροσεπερίδας ήταν φυσικά τα αμπελοπούλια, ενώ από τιμοκατάλογο του 1977 μαθαίνουμε πως η τιμή μίας ντουζίνας αμπελοπουλιών ανερχόταν στις 3,5 λίρες

Σημαντικό οικονομικό όφελος

Ο κ. Μάρκος δεν αμφισβητεί το γεγονός ότι η θήρευση των αμπελοπουλιών αποτελούσε ένα σημαντικό οικονομικό όφελος για τους Παραλιμνίτες. Ήταν, όπως ανέφερε, ένα συμπληρωματικό εισόδημα για έναν γεωργό ή έναν κτηνοτρόφο που διέθετε γεωργικές εκτάσεις. Παρ' όλα αυτά, όπως είπε, «τα αμπελοπούλια δεν έκαναν καμιά οικογένεια πλούσια».

Είναι αναμφισβήτητο πως η θήρευση, η εμπορία και η κατανάλωση των αμπελοπουλιών έπαιξε ένα σημαντικό ρόλο στη ζωή του Παραλιμνίου. Ολόκληρη η κοινωνική, οικονομική, ακόμα και πολιτιστική ζωή της τότε κοινότητας επηρεάζονταν σημαντικά από τη λιγνή ή πολλή ποσότητα θηραμάτων. Αξίζει να σημειωθεί ότι ιστορικά η ευρύτερη περιοχή του Παραλιμνίου παγίδευε το 70% της παγκύπριας θήρευσης των αγρίων πτηνών.

Γνωστό εξάλλου είναι και το ποιήμα που συνέθεσε το 1977 ο Παραλιμνίτης λαϊκός

ποιητής Παύλος Πιπάτζης: «Παραλιμνίτη άδρωπε που 'σαι της γης χαμάλης / που μες στην πέτραν το ψωμί δύνεσαι να το φκάλεις / 'τσιαι δουσυχία πάνω σου να πιόσει προκειμένου / τα ξερά σου φκάλλεις τα / ως 'τσιαι πολιά που 'ν περασιά, σπάνιεις βερκά 'τσιαι πάνεις τα / είς 'αξός εσταίνουσ».

Ο τρόπος ο οποίος παραδοσιακά χρησιμοποιείτο για την παγίδευση ήταν οι ξοβέργες. Στη συνέχεια τα θηράματα πωλούνταν στους «καμμάδες», οι οποίοι ήταν υπεύθυνοι για το μάρμα των πουλιών και το πέρασμα του ράμφους τους από ίνες φυλλών φοινίκιας, ή «κάννες» καλαμών ανά δωδεκάδες. Ακολουθούσε οι «καμμάδες» πωλούσαν τα «εμπορεύματα» τους σε ταβέρνες ή και νοικοκυριά. Όπως ανέφεραν στην «Σ» κάτοικοι του Παραλιμνίου, πολύ συχνό ήταν και το εμπόριο αμπελοπουλιών εκτός επαρχίας Αμμοχώστου, ενώ μεγάλες ήταν και οι ποσότητες ξοβέργων αμπελοπουλιών που αποστέλλονταν στην κυπριακή παροικία της Μεγάλης Βρετανίας.

Ιστορικές μαρτυρίες

Στην καταγραφή αυτού του ιστορικοπολιτιστικού γεγονότος της διοργάνωσης «Χορού του Αμπελοπούλιου» δεν θα μπορούσαν να μην γίνουν αναφορές και για άλλες ιστορικές καταγραφές σχετικά με μαρτυρίες, τουλάχιστον από τον 16ο αιώνα, σχετικά με τη θήρευση αλλά και εμπορία αμπελοπουλιών στη χώρα μας. Ο Βρετανός John Locke κατά την επίσκεψή του στην Αμμοχώστη το 1553 αναφέρει ότι οι Κύπριοι παγίδευαν μεγάλες ποσότητες αμπελοπουλιών και τα διατηρούσαν σε μπουκάλια με ξίδι και αλάτι, ενώ σημειώνει ότι απέστειλαν 1200 περίπου μπουκάλια στη Βενετία αλλά και σε άλλες ιταλικές πόλεις. Ο Ιταλός λόγιος και γεωγράφος του 16ου αιώνα, Tommaso Porcacchi, έκανε το 1576 αναφορά για την αιχμαλωσία των αμπελοπουλιών και την εξαγωγή τους ως

ξοβέργων. Παρόμοια ήταν και η αναφορά του Ολλανδού περιηγητή, Cornelius de Bruijn, που το 1683 σημειώνει ότι στην περιοχή (Αγία Νάπα-Παραλίμι) μεγάλοι αριθμοί συλλαμβάνονταν με ξοβέργα και ακολουθούσαν εξάγοντας στο εξωτερικό. Αναφέρει, μάλιστα, ότι συλλαμβάνονταν «με ξοβέργα όπως κι εμείς αιχμαλωτίζουμε τα μικρά πουλιά στην πατρίδα μας».

Πιπνολογικός: «Απαράδεκτη η σημερινή κατάσταση»

Σύμφωνα με τον Συντονιστή Εκστρατηγών του Πιπνολογικού Συνδέσμου Κύπρου, Τάσο Σιαλί, οι σημερινές τροποποιήσεις που έχουν ψηφιστεί για τον Περί Προστασίας και Διαχείρισης Αγρίων Πιπνών και Θηραμάτων Νόμο αποτελούν μία καταστροφή, όπως τις χαρακτηρίζει, «που μας παίρνουν δέκα με δεκαπέντε χρόνια πίσω, όταν είχε ξεκινήσει ο Πιπνολογικός Σύνδεσμος την εκστρατεία του εναντίον της παράνομης παγίδευσης». Όπως αναφέρει το προηγούμενο νομοθετικό πλαίσιο ήταν ικανοποιητικό, ωστόσο υπήρχε πρόβλημα στην εφαρμογή του.

Οι μέθοδοι της παράνομης παγίδευσης, ξοβέργων και δικτύων, όπως ανέφερε στη «Σ» ο κ. Σιαλίας, απαγορεύονται με εθνική νομοθεσία ήδη από το 1974, γεγονός, όπως αναφέρει, που πολλοί δεν γνωρίζουν ή παραγνωρίζουν.

Η έντονη αντίδραση του Πιπνολογικού Συνδέσμου για την τελευταία τροποποίηση της νομοθεσίας επικεντρώνεται γύρω από τα προβλήματα που θα προκύψουν από τη χαλάρωση της νομοθεσίας για τα ξοβέργα, αφού προβλέπεται η επιβολή προστίμου ύψους €200 για κάθε 72 ξοβέργα. Ο Πιπνολογικός Σύνδεσμος εκφράζει, παράλληλα, και τις ανησυχίες του όσον αφορά την εξώδικη ρύθμιση όλων των αδικοκλήτων, αφού προειδοποιεί για την αδυναμία των θηροφύλακων να επιτελέσουν το έργο τους, ενώ από την άλλη σημειώνουν και την αντίδρασή τους όσον αφορά το σερβίρισμα θηραμάτων σε εστιατόρια και κατά πόσον θα είναι δυνατός ο έλεγχος για το αν πρόκειται για θηρεύσιμο ή παράνομο είδος.

Σήμερα, τριάντα, σχεδόν χρόνια μετά την τελευταία χοροσεπερίδα, κανένας από τους παλιούς σηματοδότες ή καμμάδες δεν δραστηριοποιείται. Τη θέση του πατριπαραδοτικού ξοβέργου πήρε το δίκτυο, οι ποχμινοειδείς φωνές και άλλοι μαζικότεροι τρόποι παγίδευσης. Οι ποινές έγιναν ασυμπόρευτες και ως εκ τούτου ο Χορός του Αμπελοπούλιου, καλός ή κακός, παραμένει μια ανάμνηση στη σύγχρονη ιστορία των Παραλιμνιτών. Όλοι όσοι παραχώρησαν τις χρήσιμες πληροφορίες και τα βιβιώματά τους για το ρεπορτάζ αυτό εμφανίζονται στην άποψη ότι αν το παραδοσιακό ξοβέργο επιτρεπόταν και οι ποινές στους υπόλοιπους παράνομους τρόπους γίνονταν ασυμπόρευτες, τότε, κατά τη γνώμη τους, το πρόβλημα της μαζικής παγίδευσης και μαύρης αγοράς θα λυνόταν.

Ως εμπύθοιο παρατίθειται ένα διότιχο του μελετητή της κυπριακής μουσικής και παράδοσης, Μιχαήλ Χατζημυχαήλ: «Σπίνω βερκά στην φεγγαρκά, να πάσω το φεγγάρι να τς το δώσω μάλιν τς σπύλιες βολές καλάλιν τς άντραν τς να με πάρει»

«Επαγγελματικός Προσανατολισμός Ευάλωτων Ομάδων Νεαρών Ατόμων»

ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑΣ ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ*

Η Eurostat (2015) υπολογίζει ότι σχεδόν 24 εκατομμύρια άτομα ήταν άνεργοι στην Ευρώπη των 28, εκ των οποίων τα 18 εκατομμύρια ήταν στην Ευρωζώνη. Η ανεργία στους νέους βρίσκεται σε διπλάσιο ποσοστό - 21,2% - σε σχέση με το γενικό ποσοστό ανεργίας ενηλίκων που είναι στο 9,8%. Παρόλο που οι νέοι θεωρούνται ως η μεγαλύτερη επένδυση για το παρόν και το μέλλον, αντιπροσωπεύουν μια ομάδα που είναι πιο πιθανό να υποφέρει από την ανεργία, τις χαμηλές πληρωμές και την εργασιακή ανασφάλεια. Περισσότεροι από 7,5 εκατομμύρια νέοι σε όλη την Ε.Ε. ούτε εργαζονται, ούτε βρίσκονται στην εκπαίδευση ή στην επαγγελματική κατάρτιση (NEET).

Η μείωση της ανεργίας των νέων αποτελεί μειζώνα πρόκληση για όλα τα κράτη-μέλη της Ευρώπης και κύριο θέμα στην κοινωνική ατζέντα της Ε.Ε. Η αναβάθμιση του επαγγελματικού προσανατολισμού

(του οποίου η συμβουλευτική επαγγελματικής σταδιοδρομίας συγκαταλέγεται σε αυτό) αποτελεί βασική παράμετρο για τη βελτίωση γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, κυρίως σε νέους ενήλικες που βιώνουν δυσμενείς κοινωνικές και οικονομικές καταστάσεις. Τα παραπάνω αποτελούν το επίκεντρο του έργου «Επαγγελματικός Προσανατολισμός Ευάλωτων Ομάδων Νεαρών Ατόμων» (PROVYP), που χρηματοδοτείται στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Erasmus+. Το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, πάντα προσηλωμένο στην ανάπτυξη πρωτοβουλιών που συμβάλλουν στην κοινωνική αλλαγή και ανάπτυξη, συμμετέχει στην κοινοπραξία του έργου PROVYP μαζί με δέκα ακόμη οργανισμούς, από οικιά διαφορετικά κράτη-μέλη. Το έργο επιδιώκει να προσωθήσει την αναβάθμιση και την εξειδίκευση σε 8 κράτη μέλη, παρέχοντας στους ευάλωτους νέους τον επαγγελματικό προσανατολισμό και καθοδήγηση μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας. Αναλυτικότερα, αντικατοπτρίζει τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες των διαφορετικών προσεγγίσεων στον χώρο του επαγγελματικού προσανατολισμού και προχωρεί σε συστάσεις πολιτικής για τη βελτίωση της

εφαρμογής των κανονισμών στον εν λόγω χώρο, ενώ παράλληλα προχωρεί στη λήψη πρακτικών μέτρων για τη μείωση του αριθμού των νεαρών ενηλίκων με χαμηλή εκπαίδευση. Πιο συγκεκριμένα, το έργο PROVYP απευθύνεται σε:

- Ευάλωτες κοινωνικά ομάδες νεαρών ατόμων ηλικίας 18-30, ανεπίδοτους και άνεργους.
- Οργανισμούς παροχής υπηρεσιών διά βίου Εκπαίδευσης, κοινωνικών λειτουργών, εκπαιδευτές, επαγγελματικούς καθοδηγητές και συμβούλους.
- Υπεύθυνους για την εκπαίδευση ενηλίκων και νεολαίας, δημόσιους υπαλλήλους.
- Υπεύθυνους χάραξης πολιτικής.

Στο πλαίσιο του έργου προωθήθηκε η ιδέα της διασυνοριακής συνεργασίας με στόχο την καταπολέμηση της ανεργίας των νέων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Πραγματοποιήθηκε ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, αναπτύχθηκαν κοινές εισηγήσεις για μια καλύτερη επαγγελματική καθοδήγηση καθώς και δημιουργήθηκε ένα κοινό (ηλεκτρονικό) εργαλείο εκμάθησης δεξιοτήτων σε διαφορετικές γλώσσες της Ε.Ε. Στο συγκεκριμένο έργο συμμετείχαν ειδικοί εμπειρογνώμονες στον χώρο

της εκπαίδευσης των ενηλίκων από 8 κράτη-μέλη της Ε.Ε., ενώ στις διάφορες εκδηλώσεις και συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν στη διάρκεια 24 μηνών, συμμετείχαν περισσότερα από τριακόσια άτομα, είτε άμεσα δικαιούχοι είτε πάροχοι εκπαίδευσης ενηλίκων.

Επιπλέον, σύμφωνα με τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ατζέντας για την εκπαίδευση ενηλίκων, το συγκεκριμένο έργο στοχεύει στην προώθηση της επανεκπαίδευσης και αναβάθμισης των δεξιοτήτων των νέων που είναι εκτός εργασίας και εκπαίδευσης. Για την επίτευξη του πιο πάνω στόχου δημιουργήθηκε μια διαδικτυακή πλατφόρμα επαγγελματικού προσανατολισμού, όπου προσφέρονται εναλλακτικοί τρόποι μάθησης με την αξιοποίηση της σύγχρονης τεχνολογίας. Αναλυτικότερα παρέχονται σύντομες και ουσιαστικές πληροφορίες και κατευθυντήριες γραμμές για την αναζήτηση εργασίας και της καλύτερης επιλογής. Ο απώτερος σκοπός είναι η αναβάθμιση γνώσεων και η βελτίωση όλων των παραμέτρων που συνθέτουν τον επαγγελματικό προσανατολισμό στον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων. Η πλατφόρμα είναι ανοικτού τύπου και διαθέσιμη

στο ευρύ κοινό, και μεταφρασμένη στα ελληνικά. Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνήσετε με την ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://provyp.eu>.

Κλείνοντας το συγκεκριμένο άρθρο είναι σημαντικό να κατανοηθεί ότι πολλοί νεαροί ενήλικες κατέχουν χαμηλές θέσεις εργασίας και δεν έχουν ούτε τα απαραίτητα εφόδια, ούτε τα κίνητρα για την ανάπτυξη περαιτέρω μάλιστα, ενώ παράλληλα δεν τους προσφέρουν ευκαιρίες ανέλιξης. Αυτό οφείλεται στην ελλείψη απόκτηση ενός επαρκούς επιπέδου γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων κατά την αρχική εκπαίδευση, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Πρακτορητήριο για την Εκπαίδευση και την Κατάρτιση. Η Κύπρος χρειάζεται να προχωρήσει προς τη ρύθμιση του επαγγελματικού προσανατολισμού και κατάρτισης στα Συστήματα Εκπαίδευσης Ενηλίκων, ενώ παράλληλα να διερευνήσει με συστηματικό τρόπο νέους, εναλλακτικούς τρόπους εκπαίδευσης και κατάρτισης που μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση δεξιοτήτων των νεαρών ευάλωτων ατόμων και στην ενταξη τους στην αγορά εργασίας.

*Επιστημονικός Συνεργάτης Πανεπιστημίου Λευκωσίας

ΓΛΩΣΣΟΣΚΟΠΙΟ

Το Ν που οξυγονώνει

ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ*
vassileiou@cbs.mpg.de

Μια φορά κι έναν καιρό, στη χώρα των θαυμάτων, οι άνθρωποι μιλούσαν μια ξεχωριστή, μοναδική γλώσσα και πίστευαν ότι κάθε φορά που πρόφεραν τον ήχο [η] ο εγκέφαλός τους δονούνταν και γέμιζε οξυγόνο. Πίστευαν επίσης ότι οι εχθροί εκείνης της χώρας, κάτι σκοτεινά κέντρα—οι ίδιοι οι αρχηγοί των φυλών της—αποφάσισαν κάποια στιγμή να καταργήσουν τον ήχο [η]. Το υποκθόνιο σχέδιό τους ήταν να φτωχύνουν τον εγκέφαλο των επόμενων γενών της χώρας εκείνης, να τους αποβλακώσουν. Και αυτό θα το κατάφερναν αν καταργούσαν τον ήχο [η]. Το πρώτο τους μέτρο ήταν να μειώσουν αισθητά τη χρήση του γράμματός ν στα γραπτά κείμενα. Υποθέτω ότι ένα από τα επόμενα τους μέτρα θα είναι να μπουουν στα σπίτια των κατοίκων της χώρας εκείνης και να τους μασιγώνουν, κάθε φορά που προφέρουν τον ήχο [η]—το μέλλον θα δείξει...

Ακούγεται σαν παραμύθι· η ιστορία όμως αυτή κυκλοφορεί στο διαδίκτυο και συναρπάζει δυστυχώς τους αφελείς αναγνώστες. Θα καταλάβετε βέβαια ότι σήμερα κοιτάμε έναν σχετικά πρόσφατο γλωσσικό μύθο, σύμφωνα με τον οποίο το «γράμμα» ν υποσχεται υψηλές παροχές οξυγόνου στον εγκέφαλο, τον διεγείρει, τον δονεί, με αποτέλεσμα ο άνθρωπος να σκέφτεται σωστά!

Γιατί ασχολούμαστε σήμερα με τον μύθο του Ν;

Είναι πλήθος οι ανακρίβειες που περιέχονται στο κείμενο του μύθου—άλλες εμφανείς και άλλες κρυμμένες κάτω από τις γραμμές: οι μαγικές, «οξυγονωτικές» ιδιότητες του φθόγγου [η], ο οποίος εξισώνεται ενίοτε με το γραπτό σύμβολο ν, ο ισχυρισμός περί γενικής κατάργησης του γράμματός ν, η σύγχυση των κραδασμών του κρανίου και της λειτουργίας του εγκεφάλου, οι συμβολικές σημασίες του σχήματος του γράμματός ν και άλλα πολλά ευφάνταστα. Μια εύστοχη ανασκευή του μύθου έχει κάνει με την αναλυτική ματιά του ο Νίκος Σαραντάκος στο διαδικτυακό άρθρο του *Το γράμμα Ν και οι εγκεφαλική κραδασμοί των ελλαδεμιόρων*, το οποίο συνηθώς ανεπιφύλακτα· γι' αυτό, δεν θα την επαναλάβω εδώ.

Στόχος της δικής μου παρέμβασης είναι να προσθέσω ένα ακόμα επιστημονικό επιχείρημα στη φαρέτρα αυτών που στέκονται απέναντι στον μύθο. Λόγω της ειδικεισής μου στη νευρογλωσσολογία, παρατήρησα στο τερατογράφημα του μύθου μια δόλια—και συνάμα εκστατική—υπόρρητη παραδοχή: ότι υπάρχει τάχα η δυνατότητα μέτρησης της οξυγόνωσης του εγκεφάλου όταν προφέρουμε τον φθόγγο [η] ή οποιονδήποτε άλλο φθόγγο. Η παραδοχή αυτή, αν και περνά απαρατήρητη, διανέμει όλο το κείμενο προσδίδοντάς του την απαραίτητη επιστημονικοφάνεια και πείθει τελικά το αφελές κοινό· στην πραγματικότητα όμως κτίζει πάνω σε ανυπόστατα μεθοδολογικά επιτεύγματα των νευροεπιστημών.

Ανύπαρκτα επιστημονικά ευρήματα

Το πρώτο πλήγμα κατά της εγκυρότητας του κειμένου του μύθου είναι η παραπομπή που κάνει σε άρθρο του 1996 στο *Medizin-Journal*—και όχι *Journal*!—ένα ανύπαρκτο επιστημονικό περιοδικό. Καμία έκπληξη! Είναι προσφιλής τακτική των μυθογράφων να πετάνε βαρύγδουπους τίτλους επιστημονικών περιοδικών, τόμων και μελετών, για να πασαλιώσουν το κείμενό τους με σπουδαιοφάνεια. Πληγές οι οποίες στην καλύτερη περίπτωση είναι ανύπαρκτες και στη χειρότερη περίπτωση παρουσιάζονται παραποιημένες με σκοπό να ταιριάζουν στις ιδεοληψίες των μυθογράφων. Αν και κατ' αρχήν δεν μου αρέσει να δίνω συμβουλές στους αναγνώστες μου, δεν μπορώ παρά να τους επιστήσω την προσοχή σε ύποπτες, ελλιπείς ή ακόμα και «απόκρυφες» πηγές που συναντούν σε κείμενα παρόμοια με αυτό του μύθου. Τα σοβαρά επιστημονικά ευρήματα δεν κυκλοφορούν σε μυστικιστικούς κύκλους κάποιων προνομιούχων ελίτ ή σε σκοτεινές στοές· είναι διαθέσιμα στο διαδίκτυο και

Η υπόρρητη παραδοχή που διανέμει τον μύθο ότι η σύγχρονη νευροεπιστήμη μπορεί να μετρήσει τα επίπεδα οξυγόνωσης του εγκεφάλου για ξεχωριστούς φθόγγους είναι μια πλήν ολκής. Λόγω του εξαιρετικά γρήγορου ρυθμού με τον οποίο μιλάμε και του αργού ρυθμού μέτρησης των επιπέδων οξυγόνωσης του εγκεφάλου με σύγχρονα νευροαπεικονιστικά όργανα μέτρησης, δεν μπορούμε να μελετήσουμε την επίδραση ξεχωριστών φθόγγων στον εγκέφαλο

σε κάθε ενδιαφερόμενο υπεύθυνο πολιτεία που επιθυμεί να τα μελετήσει και να τα προσεγγίσει κριτικά—αν πρόκειται βέβαια για υπαρκτά ευρήματα.

Κραδασμός vs οξυγόνωση

Ο συγγραφέας του μύθου μάς καλεί να προφέρουμε δυνατά μια πρόταση με κάμποσα τελικά [η] και μια πρόταση με λιγότερα τελικά [η]. Ο φθόγγο [η] παράγεται με αντίκρουση στη ρινική κοιλότητα και, έτσι, δημιουργεί μια αίσθηση συμπίεσης ή κραδασμού στο κρανίο· το ίδιο συμβαίνει βέβαια και με άλλους έρριους φθόγγους, όπως το [τ]. Κατά τον συγγραφέα του μύθου ο κραδασμός που νιώθουμε προφέροντας την πρόταση με πολλά τελικά [η] είναι ένδειξη τού τι συμβαίνει μέσα στον εγκέφαλο. Μεγάλο σφάλμα!

Στις νευροεπιστήμες η έννοια της οξυγόνωσης του εγκεφάλου περιγράφει μια κατάσταση που αφορά τους νευρώνες, δηλαδή τα εγκεφαλικά κύτταρα τα οποία βρίσκονται μέσα στο κρανίο και δεν επηρεάζονται από τις συμπιέσεις του αέρα που συμβαίνουν στη στοματική ή στη ρινική κοιλότητα όταν παράγουμε λόγο. Ως ζωντανά κύτταρα, οι νευρώνες του εγκεφάλου καταναλώνουν συνεχώς οξυγόνο που αντλούν από την ατμοσφαιρική που παρέχεται μέσω του κυκλοφορικού συστήματος, ακόμα και κατά τη διάρκεια του ύπνου. Σε αντίθετη περίπτωση, όταν δηλαδή οι νευρώνες δεν λαμβάνουν το απαραίτητο οξυγόνο που χρειάζονται για να ζήσουν, καταστρέφονται και δεν αντικαθίστανται—είναι το γνωστό μας ισχαιμικό εγκεφαλικό επεισόδιο, το οποίο οδηγεί συνήθως σε εγκεφαλικές δυσλειτουργίες. Άρα, λοιπόν, κατά τη βασική—ουδέτερη λειτουργία τους οι νευρώνες είναι συνεχώς οξυγονωμένοι. Όταν όμως ο εγκέφαλος κληθεί να διεκπεραιώσει μια δοκιμασία (π.χ. όταν κινούμαστε, όταν χρησιμοποιούμε τις αισθήσεις μας, όταν σκεφτόμαστε, όταν παράγουμε ή κατανοούμε λόγο), οι περιοχές του εγκεφάλου που είναι υπεύθυνες για τη διεκπεραίωση της συγκεκριμένης δοκιμασίας απορροφούν περισσότερο οξυγόνο από το αίμα.

Χρησιμοποιώντας τη λειτουργική μαγνητική τομογραφία (functional magnetic resonance imaging, fMRI), οι νευροεπιστήμονες μετρούν πόσο οξυγονώθηκε ή μειώθηκαν τα επίπεδα οξυγόνου στο αίμα του εγκεφάλου κατά τη διάρκεια μιας δοκιμασίας σε σύγκριση με τη βασική—ουδέτερη κατάστασή τους και συμπεραίνουν εμμέσως ότι οι αντίστοιχες εγκεφαλικές περιοχές απορροφούν το οξυγόνο, για να διεκπεραιώσουν τη δοκιμασία. Η μέθοδος αυτή έχει όμως ένα μειονέκτημα λόγω της ίδιας της φυσιολογίας του κυκλοφορικού συστήματος του εγκεφάλου: η ανίχνευση αλλαγών στα επίπεδα οξυγόνου γίνεται τουλάχιστον 2 δευτερόλεπτα μετά την αντίδραση των νευρώνων. Ας κρατήσουμε στο μυαλό μας το δεδομένο αυτό.

Οξυγονώνει το [η] τον εγκέφαλο;

Στο κρίσιμο ερώτημα, η απάντηση είναι ξεκάθαρη: δεν μπορούμε να μάθουμε. Τα πράγματα είναι απλά και ένα παράδειγμα θα τα κάνει απλούστερα. Ας υποθέσουμε ότι έχουμε τη φράση *πάνω στην άμμο*, η οποία αποτελείται από έντεκα φθόγγους ([paːno stin amo]). Για να ισχυριστεί κανείς ότι ένας οποιοσδήποτε φθόγγο οξυγονώνει τον εγκέφαλο περισσότερο από άλλους φθόγγους—εν προκειμένω ο φθόγγο [η]—θα πρέπει να μετρήσει τις αλλαγές στα επίπεδα οξυγόνωσης του εγκεφάλου που συμβαίνουν ενώ ο εγκέφαλος παράγει ή προσλαμβάνει τον *κάθε ένα από τους φθόγγους* και να αποδείξει ότι μόνο ο φθόγγο [η]—ούτε καν ο συγγενικός του έρριους φθόγγο [τ]—αυξάνει σημαντικά τα ποσοστά οξυγόνου στον εγκέφαλο.

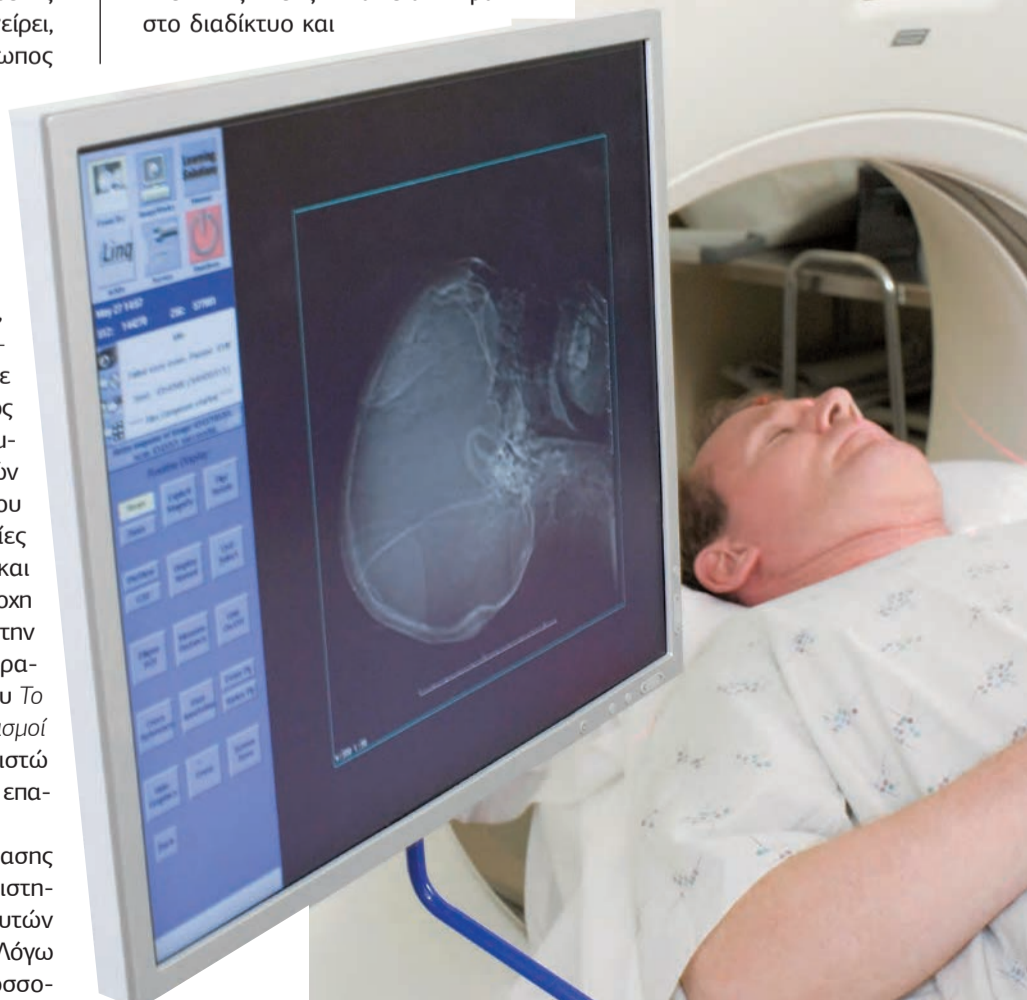
Σε πραγματικό χρόνο, όταν παράγουμε προφορικά λόγο, η μετάβαση από τον ένα φθόγγο στον άλλο γίνεται με εξαιρετικά γρήγορο ρυθμό και πολλές φορές τα ακριβή όρια μεταξύ των φθόγγων είναι δυσδιάκριτα. Αρκεί να σκεφτούμε ότι η μέση διάρκεια ενός συμφώνου κυμαίνεται στα 60–100 χιλιοστά του δευτερολέπτου, ενώ η μέση διάρκεια ενός φωνήεντος κυμαίνεται στα 80–140 χιλιοστά του δευτερολέπτου, αναλόγως αν είναι τονισμένο ή όχι. Με έναν απλό υπολογισμό, η μέση διάρκεια της φράσης *πάνω στην άμμο* θα ήταν γύρω στα 1030 χιλιοστά του δευτερολέπτου, δηλαδή λίγο περισσότερο από 1 δευτερόλεπτο. Έτσι, η λειτουργική μαγνητική τομογραφία θα έδειχνε τις πρώτες αλλαγές στην οξυγόνωση του εγκεφάλου που θα προκαλούσε η άρθρωση της φράσης αυτής τουλάχιστον 1 ολόκληρο δευτερόλεπτο μετά το τέλος της. Το αν οι αλλαγές αυτές θα οφειλόταν σε κάποιον από τους ξεχωριστούς φθόγγους, σε κάποια από τις τρεις λέξεις ή σε ολόκληρη τη φράση, δεν μπορούμε να το ξέρουμε.

Είναι λοιπόν σαφές ότι οι χρονικοί περιορισμοί τόσο της φυσιολογίας του εγκεφάλου όσο και των σύγχρονων νευροεπιστημονικών οργάνων μέτρησης των επιπέδων οξυγόνωσης του εγκεφάλου δεν μπορούν να ανταποκριθούν σε ερευνητικά ερωτήματα για την επίδραση ξεχωριστών φθόγγων στον εγκέφαλο λόγω του εξαιρετικά γρήγορου ρυθμού με τον οποίο μιλάμε και του αργού ρυθμού μέτρησης. Αντίθετα, μπορούμε να μετρήσουμε συνολικές αλλαγές στην οξυγόνωση του εγκεφάλου που προκαλούν ολόκληρες λέξεις, φράσεις και προτάσεις. Επομένως, η υπόρρητη παραδοχή που διανέμει τον μύθο ότι η σύγχρονη νευροεπιστήμη μπορεί να μετρήσει τα επίπεδα οξυγόνωσης του εγκεφάλου για ξεχωριστούς φθόγγους είναι μια πλήν ολκής—πολύ δε μάλλον, οι νευροεπιστημονικές μέθοδοι της δεκαετίας του 1990, οι οποίες ήταν ακόμα στα σπάρτανα.

<sup>*M.Sc.
Γλωσσολόγος, υποψήφιος
διδάκτορας Νευρογλωσσολογίας
Max Planck Institute for
Human Cognitive and Brain Sciences,
Τμήμα Νευροφυσιολογίας, Λειψία, Γερμανία</sup>

Σήμερα κοιτάμε έναν σχετικά πρόσφατο γλωσσικό μύθο, σύμφωνα με τον οποίο το «γράμμα» ν υποσχεται υψηλές παροχές οξυγόνου στον εγκέφαλο, τον διεγείρει, τον δονεί

η σημερινη
Tns Κυριακής

...γιατί **ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ**
τα νέα, γίνονται **ΕΙΔΗΣΗ!**

1δια
αποκαλυπτική,
δυναμική,
μαχόμενη
άποψη!

Κυριακή 30 Ιουλίου

ΜΑΖΙ

**500 ΙΕΡΑ
ΤΑΞΙΔΙΑ ΖΩΗΣ**

Τόμος 1

Τα περιοδικά
OK! & Capital Today

Η νέα **ΣΗΜΕΡΙΝΗ** εποχή!

Οι τιμές για την έκδοση της Κυριακής 30 Ιουλίου: ΣΗΜΕΡΙΝΗ + OK! €2.90 / ΣΗΜΕΡΙΝΗ + OK! + 500 ΙΕΡΑ ΤΑΞΙΔΙΑ ΖΩΗΣ + CAPITAL TODAY €4.50

ΘΕΡΙΝΟ ΜΟΥΣΙΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΔΗΜΟΥ ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ 2017

**ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ, ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ
ΚΑΙ ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ**

με ελληνικό και ξένο ρεπερτόριο

**ΔΕΥΤΕΡΑ
24 ΙΟΥΛΙΟΥ
20:30
ΠΑΡΚΟ
ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ**

Καίτη Οικονομίδου (τραγούδι)
Αλέξανδρος Φωκάς (σαξόφωνο)
Μάριος Παύλου (βιολί)
Παναγιώτης Κλείτου (πιάνο)

Η είσοδος σε όλες τις συναυλίες του φεστιβάλ είναι ελεύθερη - ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: 22 470470

ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΗΣ

ΧΟΡΗΓΟΣ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

